

1.0
Твереза
Україна
проект

Проект «Твереза Україна» 1.0

Загальна версія

Зміст

1	Форма	3		
1.1	Шанс	3		
1.2	Властивості	5		
2	Концепція	7		
2.1	Базова	7		
2.2	Організаційна	8		
3	Ціль	14		
3.1	Образ	14		
3.2	Еліта	19		
3.3	Маса	22		
3.4	Злочинці	25		
3.5	Модель	27		
4	Способи	30		
4.1	Виконавці	30		
4.2	Політичний	30		
4.3	Економічний	39		
			4.4	Альтруїстичний 42
5	Методи	46		
5.1	Практика	46		
5.2	Рівні	52		
5.3	Інформація	54		
5.4	Інструменти	58		
5.5	Тренування	62		
5.6	Революція	64		
6	План	67		
6.1	Глобальний	67		
6.2	Детальний	69		
6.3	Відділи	73		
7	Допомога	75		
7.1	Компонент	75		
7.2	Сходження	77		

1 Форма

1.1 Шанс

Отверезнення України — це унікальний процес, але все ж для прикладу проведемо аналогію з пожежею. Уявимо палаючу багатоповерхівку, в якийсь момент її жителі виявили пожежу і в паніці кинулися гасити полум'я. Тут можна побачити тих, хто побіг викликати МНС, відключати будинок від джерела живлення електромережі або до пожежного щита; хтось самотужки взявся гасити полум'я, хто чим: шукають шланги, вогнегасники, пісок, деякі носять воду із сусіднього будинку, хто відром, а хто й у долонях. Усі інші стоять, мовчки чи з криками спостерігають за тим, як у попіл перетворюється їх домівка. Спокою і безтурботності деяких можна лише дивуватися, ніби зовсім це і не їх будинок, а лиш тимчасове якесь житло, готель.

Пожежники все не їдуть, а між тим з'являються все нові й нові місця загоряння. Якщо ближче і уважніше придивитися, стає видно людей, які «гасять» пожежу горючими матеріалами. У цей момент навряд чи хтось розмірковує над тим, зі злості вони це роблять чи по тупості. В будь-якому випадку потрібно щось робити, доки все не згорить вщент, полум'я не згасне. Потрібні впорядковані дії, дії, що відповідають можливостям, професіоналізму, місце та часу. Такими діями повинен стати наш Проект, навіть якщо він таким не стане, це все одно краще, ніж паніка або самоплинний хід подій. Ще одним його пунктом буде відбудова згорілої будівлі — України.

Проект — це, в першу чергу, старт для роздумів, для тверезої оцінки ситуації. Тверезий розум здатен зробити набагато більше, творити набагато креативніше, мислити набагато глобальніше. Ми не теоретики, ми віддаємо перевагу послідовним практичним діям. Коли таких немає, діяльність практиків зводиться до друку календариків, масових пробіжок або махання транспарантами. Ніхто не проти, календарики теж потрібні, але скільки ми людей задіяли, скільки уваги і часу цьому приділили? П'ятнадцять координаторів протягом всього засідання, і це тільки вибір зображення. Носимо воду в долонях, це у кращому випадку, в гіршому діяльність будь-якої організації зводиться до чаювання.

Проект дає можливість помилятися і виправлятися, коли немає проекту — помилки не виглядають помилками. Одна помилка в проекті може стати фатальною, але навіть такий хід подій дає шанс погасити пожежу. Ми не ставимо задачу написати тут абсолютну істину або повністю готовий ідеальний проект, наша задача зараз — зачепити ключові питання для подальшого їх осмислення та введення в дію. Ну і звичайно, будемо відшліфовувати терміни та поняття в тексті. Але, щоб не перетворювати проект на енциклопедію, більше старатимемось передати дух, у якомога доступнішій формі, послідовно і структуровано.

Багато проектів розраховані на підтримку: існуючі програми з отверезнення чекають, поки їх приймуть, поки виділять кошти, доки хтось «зверху» почне вводити їх у життя. Наш же Проект буде таким, щоб реалізувати його змогли лише активісти, не розраховуючи на підтримку зверху, збоку, знизу, хоча і це не

ігнорується. Проект ще й дозволить активістам діяти всім разом, в такт, як при перетягуванні канату.

Згодом Проект буде здійснювати функцію управління. Ходить інформація, що для тверезницької чи будь-якої революції необхідно мати в суспільстві 4% активних людей. Для України це 1 820 000 чоловік, в середньому по 67 330 активістів на область. Але навіть 1% (16 850 чоловік на регіон) — це дуже багато для організації: управляти такою кількістю нереально, плюс будуть різного роду обмани і провокації. Ось тут і знадобиться проект, тільки до того часу він вже повинен бути цілком розвинутим і повноцінним процесом.

«Вони збираються отверезити Україну», — під враженням сказав один тверезник після того, як побув присутнім на засіданні активу. Знання лише цього активує багатьох, люди чекають, поки їх покличуть, всі хочуть бачити сенс своєї діяльності. Інформація творить чудеса, вона має здатність втілюватися в реальність. Проект покликаний допомогти Всеукраїнському громадському рухові «Твереза Україна» досягти поставленої ним цілі. Причому досягти з якомога меншими затратами часу та ресурсів, а концентрація ресурсу на цілі гарантує результат, головне — не збитися з цілі. Це не нова організація, це нова форма діяльності — проектна. Організація — це видима сторона, проект — це невидима сторона, як є сайт «Твереза Україна», так буде і Проект «Твереза Україна».

“Наше пятое движение трезвости длится уже около трёх десятилетий, накоплен значительный опыт. Отрадно, что в последние годы наблюдается большой приток молодёжи, растёт смена, и это радует. Но нередко случается, что вновь пришедшие соратники наступают на те же грабли, совершают те же ошибки, что и мы 30 лет назад. И одна из самых распространённых ошибок — это то, что молодёжные организации нередко наряду с работой по отрезвлению безмерно расширяют фронт работы и включают в свои планы задачи, никакого отношения к отрезвлению страны не имеющие. Они тратят силы на другие, может быть, тоже важные и нужные дела, но при этом естественно сокращается их работа по отрезвлению — ведь время не резиновое! Понятен юношеский максимализм, когда хочется сделать и это, и то, и пятое-десятое, но при этом неизбежно страдает работа по отрезвлению. Эти отвращения на другие цели — только на руку алкогольной мафии, ведь пока мы отвлекаемся на другие цели, мафия может спать спокойно. Достаточно посмотреть ленту новостей «ВКонтакте», и оказывается, что трезвые организации и убирают мусор в парке, и сражаются против ювенальной юстиции, и проводят спортивные игры, и занимаются многими другими, в общем-то, полезными делами. И это ошибка. Всем этим, конечно, можно заниматься, но за пределами трезвого движения. А само движение призвано все силы тратить на борьбу с алкогольным геноцидом, на освобождение народа от алкогольно-табачного рабства. Чем больше у нашего движения целеустремлённости, тем реальнее успех. Не отвлекайтесь, ребята! Чтобы стать профессионалами в любом деле, надо на этом деле сосредоточиться без всяких отвращений. И победа будет за нами!”

В.П. Кривоногов, 19 вересня 2012 р.

1.2 Властивості

Проект (від лат. *Projectus* — кинутий вперед) — це унікальний процес, що складається з сукупності скоординованих і керованих видів діяльності з початковою і кінцевою датами, що виконується для досягнення мети і відповідає конкретним вимогам, включає обмеження по терміну, вартості та ресурсах (Вікіпедія. Повне визначення).

Проект має свої характеристики та включає в себе план. Окрім того, враховує оточення, через це нам доведеться торкатися дуже тонких тем. Вперше питання проекту постало на П'ятому Всеукраїнському З'їзді тверезників у 2010 році, звучало воно так: чи можлива твереза Україна в умовах світової глобалізації? Якщо можлива, то скільки потрібно часу, грошей та інших ресурсів? Тому Проект від початку покликаний методом розрахунків, за допомогою досвіду, впорядкованих дій та ідей досягти цілі — твереза Україна — з якомога меншими затратами часу та ресурсів. Тобто підвищити коефіцієнт корисної дії (ККД) роботи активістів.

Мета проекту:

- дати варіант проектної форми діяльності;
- навести на роздуми та пошук шляхів;
- підвищити ефективність (ККД) нашої роботи;
- зекономити час, зусилля та гроші;
- навчитися на чужих помилках;
- надихати на тверезницьку діяльність;
- вселити ще більшу віру в тверезе майбутнє України.

Деякі поняття в Проекті:

- тверезницький рух — рух за тверезість, охоплює всі організації світу, що працюють на тверезість. В Проекті частіше використовується як рух за тверезість в Україні або країнах СНД;
- Всеукраїнський громадський рух «Твереза Україна», або ВГР «Твереза Україна», або «Твереза Україна» — організований у 2007 році на території України рух, що працює на тверезість. Включає в себе ряд місцевих громадських організацій. Управляється Секретаріатом, до якого входять координатори організованих регіональних відділень руху (місцевих організацій). Веб-сайт: www.tvereza.info;
- твереза Україна — ціль Проекту;
- Проект «Твереза Україна», або Проект — даний документ, або весь процес дій згідно цього документу. Веб-сайт розробки: www.tvereza.pro;
- проект — будь-який інший проект;
- оточення Проекту (див. Повне визначення);
- виконавець — людина, яка виконує дії згідно Проекту;
- активіст — активний член тверезницького руху, чи ВГР «Твереза Україна», чи той же виконавець;

- тверезник (твереза людина) — людина, яка не має алкогольної запрограмованості (а також програми на вживання інших наркотиків), а отже — ні за яких обставин не вживає алкогольних сумішей, тютюну та інших наркотиків і не пригощає ними;
- учасники тверезницького руху, або учасники ВГР «Твереза Україна» — усі разом активні й неактивні члени ВГР «Твереза Україна».

Замовниками Проекту є ми — ВГР «Твереза Україна», ми і виконавці. Цей документ не є кінцевим результатом нашої роботи, а лише черговою його версією. Завантажити найновішу версію або долучитися до обговорення можна на сайті самого Проекту — www.tvereza.pro.

2 Концепція

2.1 Базова

У цьому розділі ми визначимо концепцію ВГР «Твереза Україна», а також покажемо всю прозорість та логічність її створення для вже існуючих та потенційних активістів.

Концепція (від лат. *Conceptio* — розуміння, система) — 1) певний спосіб розуміння, трактування яких-небудь явищ, основна точка зору, керівна ідея для їх висвітлення; 2) система поглядів на явища у світі, у природі, у суспільстві; провідний задум, конструктивний принцип у науковій, художній, технічній, політичній та іншій діяльності; комплекс поглядів, які пов'язані між собою і впливають один з одного, система шляхів розв'язання обраного завдання. Концепція визначає стратегію дій (Вікіпедія).

У нас вона умовно поділяється на базову та організаційну, відповідно — Концепція тверезості та Концепція тверезницького руху.

Базовими є для нас усі принципи, погляди, теорії, що найбільш правильно, на нашу думку, визначають, описують, вирішують поставлені питання в області алкоголізації. Ми, будучи спеціалістами в даній області, краще будь-кого можемо визначити таку теорію, відрізнити справжню від фальшивої тощо. Найбільш цінною для нас досі є теорія Геннадія Андрійовича Шичка. Його дослідження, поняття, метод з самого початку посіли головне місце в нашій концепції отверезнення, багаторазово перевірені теоретично та практично. Це сталося з декількох причин:

- історично склалося так, що Шичко був одним із засновників тверезницького руху на території колишнього СРСР;
- до утворення «Тверезої України» його теорія успішно використовувалася (і використовується дотепер) тверезницьким рухом Росії;
- враховуючи попередні два пункти, засновники тверезницького руху в Україні обрали в якості основної ідеї його теорію.

Та все ж, головним аргументом у твердженні, чому саме теорія Шичка, є її унікальність, універсальність, професіоналізм. Якщо завтра нам хтось запропонує принципово інший, кращий метод, більш обґрунтований погляд на явище алкоголевживання — ми відмовимося від теорії Шичка.

Аналогічно і з усією наукою про шляхи отверезнення суспільства — собріологією. Її закони виводилися протягом століть і десятиліть спеціалістами, науковцями, громадськими діячами, не скористатися ними було б нерозумно з нашого боку. Саме тому собріологія також входить до нашої Концепції, хоча є й низка інших причин, другорядних. Отже, перед ознайомленням з Проектом варто володіти базовими знаннями:

- Теорія Г.А. Шичка;
- Словник термінів та понять собріології (далі — Словник);
- Собріологія.

В майбутньому базові принципи та погляди можуть доповнюватися, а від деяких, можливо, доведеться відмовитися, все залежить від нашої компетенції.

2.2 Організаційна

При утворенні «Тверезої України» як руху ставилася ціль, затверджувалися стратегія, ідеологія, бачення та інше. Ясно, що не всі організаційні питання «Тверезої України» було обговорено і тим паче затверджено, але найважливіші на той час були прописані в «Ідеології трезвенного движенья» (далі — Ідеологія) і прийняті на 5-й зустрічі активістів «Тверезої України» в Києві 29 березня 2008 р. До цих пір ця ідеологія і «Маніфест тверезості» були для нас єдиними текстами, що в деякій мірі слугували в якості організаційної концепції.

Основний напрям діяльності та бачення тверезницького руху досі залишаються тими самими, що були у 2008-му, змін потребує мізерна частина тексту. Значно більше прийшлося б доповнювати, аби завжди підтримувати концепцію в актуальному стані; в інформаційну еру це довелося б робити, як мінімум, щороку. Для того, щоб не обтяжувати себе такою роботою, ми визначимо лише основні критерії, за якими формуються наші принципи і погляди на тверезницький рух, цим самим звільнимо себе від побудови довгого списку, який через рік все одно буде вважатися «застарілим».

Початком для утворення в Україні такого явища як теперішній тверезницький рух стали двоє або більше людей, які об'єднали свої дії, маючи схожу або спільну волю до чогось, наприклад, до утвердження і збереження тверезого способу життя. Чи сходяться у цих людей бачення самого процесу або цілі, методи і принципи дії — це вже інше питання, такі поняття у них взагалі можуть бути відсутні. Ставши тверезниками (поняття «тверезник» теж, мабуть, було розбіжним), ці люди відчували щось, що спонукало діяти в даній області та в цьому напрямі. Так є і зараз, і поки таких людей нараховується більше, ніж один, тверезницький рух як явище існує. Якщо немає потрібної волі — рух не тверезницький, якщо немає двох або більше людей — немає об'єднання. Також не важливо, чи це воля до утвердження і збереження тверезості у світі, чи тільки в країні.

Отже, наявність такої волі та спільна праця — це перше і найголовніше, що потрібно для руху, що об'єднує нас, а саме об'єднує на рівні духу. Далі підуть принципи і погляди, що з цього випливають, а також принципи, які покликані організувати нашу діяльність. Поділимо їх на групи за певними критеріями:

- 1 — принципи і погляди, запозичені у тверезницькому русі сусідніх держав;
- 2 — ті, що об'єднують і дають більшу ефективність діяльності;
- 3 — ті, що відсіюють небажані процеси або небажані кадри (безпека);
- 4 — історично складені;
- 5 — ті, що прийнято вважати правильними.

Такий поділ допоможе нам краще зрозуміти, для чого потрібен певний принцип у Концепції і з чого він випливає. Наприклад, з Маніфесту: «*Кожен учасник*

тверезницького руху може мати власні політичні, релігійні та інші переконання» — принцип, що покликаний об'єднати для спільних зусиль якомога більшу кількість активних людей, *«але при цьому не нав'язує їх іншим»* — принцип для уникнення зворотніх процесів (роз'єднань). Як тільки ми оголосимо себе політичною партією або релігійною організацією — більша частина активістів від нас відійде, якщо ж кожен почне нав'язувати свій світогляд іншим — роз'єднань, суперечок не уникнути. В обох випадках наслідки для тверезницького руху будуть негативними.

Так розмірковували при складанні Ідеології та Маніфесту, таким чином слід розмірковувати й надалі щодо всіх нових питань тверезницького руху, від примітивних до найбільш складних. Розглянемо детальніше, яким чином на основі цих груп принципів та поглядів формувалися наші.

1. На той час, коли тверезницький рух на території України тільки починав зароджуватися, на території Росії він вже був достатньо організованим і розвиненим. Якби ми йшли по стопам російського руху, то можна було б сказати, що останній йде на декілька кроків попереду. Але тверезницький рух України йде своїм шляхом, хоч і часто переймає в Росії позитивний досвід в організаційних питаннях.

Набагато більше ми користуємось досвідом і роботами російських колег у питаннях алкоголізації: книги Ф.Г. Углова, наукові праці вчених, теорія Г.А. Шичка, лекції В.Г. Жданова та В.П. Кривоногова, книги, статті, роботи сучасних соціологів та інше — все це готовим передалось і продовжує передаватися нам від російських соратників. З тією ж ціллю «Твереза Україна» користується матеріалами з інших країн, так само й ділиться своїми.

Ми знаємо, що деяким націоналістично налаштованим людям таке братерство не подобається, але відкидати через це цінні й потрібні для нашого народу знання не будемо. Нагадаємо тільки, що тверезницький рух як ідея — наднаціоналістичний, сприяти його розвитку в Україні — діло рук самих українців.

2. Один принцип цієї групи ми вже розібрали вище, коли говорили про власні політичні, релігійні та інші переконання. Схожий на нього, сформульований також для об'єднання різних сил і, як наслідок, принесення більшого плоду, звучить так: *«Рух «Твереза Україна» є позаполітичним (не підтримує будь-які політичні партії і не закликає до супротиву державній владі), позарелігійним (не торкається питань релігії) і некомерційним (не має на меті отримання прибутку)»* (Маніфест).

Щодо особистої вигоди і прибутку є й наступне *«Трезвенное движение всегда было, есть и будет движением альтруистическим: именно таким его видели и создавали Ф.Г. Углов, Г.А. Шичко и последующие наши лидеры. А это значит, что соратники призваны во многом себе отказывать ради того, чтобы принести пользу окружающим»* (Ідеологія). Ми не знаємо точно, чому тверезницький рух створювався на альтруїстичній основі, може це саме собою було зрозумілим. Зараз ми вбачаємо в цьому багато плюсів і лиш один-два мінуси. Усі плюси детально перераховувати не будемо, відзначимо тільки стратегічну важливість альтруїстичної форми діяльності:

- альтруїзм духовно об'єднує актив;
- альтруїзм майже повністю блокує потрапляння в організацію комерсантів та людей, які приходять у неї, як на роботу, байдужих. Цим самим дає ідеологічну безпеку, перешкоджає розвалу організації зсередини;
- альтруїзм виключає можливість існування такого явища як поділ прибутку, розподілення його між активом з усіма його негативними наслідками;
- донести свої переконання людям альтруїст може в декілька разів легше, ніж «працівник». Того, кому платять за це гроші, люди майже не чують, знаючи, що така його робота — красиво говорити.

До тверезницького руху ми нікого не заманюємо, хоч збільшення кількості активістів точно пішло б на користь нашому ділу. Дуже важливо, щоб потенційного активіста штовхало на діяльність щось вище, ніж бажання побутового характеру. Наприклад, ревність до правди, любов до людей чи Батьківщини, служіння Богу і т. п.

Але є у нас такий цікавий підхід до діяльності в русі: *«Кожен учасник тверезницького руху сам, відповідно до своїх здібностей та бажань, обирає напрям і види своєї тверезницької діяльності»* (Маніфест); *«Важно помнитъ, что ТД зиждется на добровольныхъ началахъ, и... никто не в праве принудительно “нагружать” другихъ соратниковъ какой-либо (пусть даже чрезвычайно полезной) деятельностью»* (Ідеологія). До того ж, у «Тверезій Україні» та деяких регіональних тверезницьких організаціях досі відсутні грошові внески. Ці принципи теж покликані об'єднати для діла якомога більше людей. Грубо висловлюючись, це буде звучати так: «у нас що хочеш, те роби; скільки хочеш, стільки працюй; скільки хочеш, стільки витрачай на це грошей».

Насправді ж така свобода не стільки зацікавлює нових активістів, як благодотворно діє на вже існуючих, оскільки:

- якісно і швидко виходить та робота, яку подобається робити, робота відповідно до своїх здібностей;
- це запобігає виникненню структури «начальник і підлеглий»;
- дає можливість активісту самому розподіляти свій час та бюджет відповідно до ситуації

і ще багато іншого.

3. До цієї групи принципів водночас належать деякі з перелічених вище, де йдеться про блокування напливу комерсантів, та інші. В основному це принципи, які приймалися для ідеологічної безпеки «Тверезої України», для запобігання появи негативних стереотипів про тверезників у народі, а також процесів, що можуть заподіяти шкоди тверезницькому рухові, наприклад: *«тверезницький рух пропагує, але нікому не нав'язує тверезий світогляд»*, *«взаимоотношения между нами должны строиться на принципах взаимоважсения и взаимного доверия»*, *«убеждая, не обижай»*, *«не скрывает истинные цели»*, *«не навязывают своё мировоззрение»*, *«пользуются понятной терминологией»* та інші, що не так є принципами, як мають характер цінних порад та побажань.

4. За історію тверезницьких рухів назбиралося багато систем, поглядів, шляхів розв'язання задач тощо, що постають перед нами в процесі діяльності. В усі

часи і зараз всі, хто робив свій внесок у загальну роботу утвердження тверезості, шукали і пропонували свої методи, ділилися поглядами, виходили зі складних ситуацій по-своєму. З таким же успіхом до тверезницького світогляду домішувалися і власні погляди, часто ніяк не пов'язані з темою тверезості.

Принципи, які покликані відсвідати все те, що не стосується тверезості, не завжди спроможні виконати свою функцію. Як результат, тверезницька діяльність співіснує з курсами відновлення зору, пробіжками, боротьбою з ювенальною юстицією, ГМО і масонами — список не повний і з часом буде збільшуватися. Проте до задач цієї Концепції не входить засудження чи схвалення таких явищ, ми лише хотіли показати, звідки вони випливають.

5. Організація, як і живий організм, складається з клітин (членів організації), стан всього організму напряму пов'язаний зі станом кожної клітини. Ми не відкидаємо того факту, що деякі принципи в сьогоденнішому тверезницькому русі вважаються прийнятими лише тому, що так захотіла більшість, або тому, що так захотіли засновники. І на це потрібно дивитися по-філософськи, без емоцій. Бо, оголосивши себе позаполітичним та позарелігійним рухом, ми автоматично відмовилися від конкретних світоглядних та релігійних орієнтирів, у кожного вони залишилися свої, а загальних для організації майже немає. Тверезість навіть у широкому сенсі цього слова не дасть на виникаючі запитання відповіді, що задовольнили б усіх активістів.

«Итак, объект борьбы — нетрезвые убеждения. Какие же убеждения считать трезвыми? В широком смысле этого слова трезвость — это свобода сознания от разрушающих программ:

- на потребление алкоголя, табака и других наркотиков;
- на раздражительность, грубые (и уж тем более нецензурные) выражения;
- на просмотр телеэфира, компьютерные игры (виртуальное порабощение);
- на всевозможный разврат;

список разлагающих общество факторов можно продолжить...» (Ідеологія). Список факторів можна продовжити аж до заздрості, лінощів, гордості і т. п., але доводити їх шкідливість для суспільства ніхто з нас не збирається, якби навіть хтось і спромігся на таке, то це неодмінно вилилося б у світоглядне вчення або релігію. До того ж навіть цей існуючий список нерідко викликає суперечки серед учасників руху.

Отже, наш тверезницький рух не має чітко визначених орієнтирів (за винятком базових поглядів на алкоголевживання), є лише жирна точка опори, що називається «нешкідливість для суспільства». А раз так, то рух мусить опиратися на цю точку, шукати рішень та керуватися точкою зору своїх учасників, керівників, голів організацій. Наприклад, небажання долучення до тверезницького руху тверезих людей, які відкрито називають себе геями, ми не зможемо пояснити логічно, в нас неодмінно попросять повний список заборонених кандидатів та пояснення до цього списку. Схожі ситуації виникають постійно. Опиратися в такому разі лише на шкідливість/нешкідливість для суспільства означає

породити вічні суперечки між активістами; одні бачитимуть шкідливість, інші навпаки — користь. Для запобігання суперечок введено метод голосування, керівний орган тверезницького руху по формі став Верховною Радою, навіть точка опори схожа — корисність для держави. У Верховній Раді так само майже відсутні орієнтири, а значить і у нас згодом буде терпимість, толерантність, така ж «демократія».

До цього слід додати ще одну важливу річ. Системи, яка б гарантовано не допускала потрапляння в керівний орган борців за власні інтереси, досі не існує. У нас є лише закони альтруїзму, що спроможні відсіяти лише примітивних. Для кмітливих далекоглядних «активістів», яким тверезницький рух може знадобитися для одержання влади, слави чи навіть грошей, альтруїзм — не перешкода. Навпаки, якраз-таки допоможе отримати бажане. Це значить, що з часом «Тверезою Україною» керуватимуть талановиті, кмітливі, розумні люди, можливо навіть тверезники, але тверезницький рух для них буде лише інструментом для досягнення власної цілі.

Отже, Координаційна Рада по суті приречена стати Радою Верховною, що понесе за собою тяжкі наслідки для тверезницького руху. Ніякий соціальний організм повністю не захищений від деградації, будь то організація, партія чи церква, а тим більше «мозок» цього організму. Будь-які фіксовані принципи, правила, закони, статuti, конституції, як би талановито і правильно не були складені, лише частково допомагають в управлінні.

Тим паче Ідеологія, Статут і керівні органи молоді організації. До більшості злочинних атак вони у свій час не були готові, не готові й досі. Зазвичай деградація відбувається за одним і тим же сценарієм:

1) тверезницький рух, повністю або тільки в деяких питаннях, поступово починає відходити від того, до чого покликаний. Інколи сам, інколи знаходяться бажанчі направити його на «правильний шлях». Процес настільки поступовий, що майже непомітний;

2) на перший погляд, все йде згідно Ідеології і Статуту, все логічно правильно, тому ніхто проти цього і не протестує, навіть якщо деякі нутром відчують щось лихе;

3) координатори нічого не підозрюють, несвідомо голосують за «правильні» рішення. Ті, хто підозрює, утримуються або голосують «за компанію», оскільки не можуть логічно заперечити. Рішення приймаються;

4) від рішень частина переходить до дій, частина імітує дію, частина нічого не робить, хоча в Статуті чітко прописано, що рішення Координаційної Ради обов'язкові для всіх учасників;

5) ті, у кого внутрішній протест, не обмежуються самою бездіяльністю в цьому питанні. Відчуюючи реальну загрозу організації, вони роблять все, аби цього уникнути, навіть порушуючи організаційні принципи Ідеології та Статут;

6) досі перемогу здобували ці «порушники». Якби не так, «Твереза Україна» стала б ще одною приватною організацією.

Тобто єдине, що хоч якось рятувало і рятує тверезницький рух, — виконавці неписаних правил. В ситуації, коли найбільш чутливі й щирі активісти

відчувають щось неладне, немає ні Статуту, ні організаційних принципів. Керуючись лише своїм внутрішнім відчуттям, вони мовчки роблять те, що вважають за потрібне, нічого нікому не пояснюючи. Там, де не працюють принципи, правила і закони, працюють такі люди.

Збоку ці ревнісні захисники тверезницького руху виглядають диктаторами, авторитетами. Відповідно, «Твереза Україна» здається організацією, яка стоїть на авторитеті конкретних осіб, а ці «диктатори», в свою чергу, ведуть її, куди хочуть. Це було б справедливо, якби не один життєвий закон: в ідеологічній боротьбі за тверезницький рух ці активісти перемагають лише тому, що за ними правда. Якщо ці «порушники» є в прямому сенсі порушниками — вони потерплять невдачу. Все просто, очевидно й банально — у кого правда, той сильніший.

В майбутньому організаційні критерії можуть змінюватися, все залежить від ситуації і того, як ми будемо діяти в ній.

Розібравши ці критерії, ми прояснили не тільки причини існування наших принципів, а й дали основу для прийняття нових і основу для відмови від непотрібних старих. А той, хто вагається, чи приєднуватися до нас, тепер ясно бачить, що наша Концепція цілком логічна, унікальна, абсолютно не несе сектантського характеру, не є особистим поглядом окремих людей. А Всеукраїнський громадський рух «Твереза Україна» до цих пір є народним і вільним рухом, спроможним вести людей до тверезості.

3 Ціль

3.1 Образ

Будь-який проект має свою кінцеву ціль, власне для цієї цілі він і існує. Проект служить їй, і є нормальною та послідовністю, коли спочатку з'являється ціль, а потім проект, який є процесом слідування до неї. Проект опирається на ціль, на неї ж і орієнтується. Так і у нас: ціль носимо в собі вже не один рік, тепер буде і Проект.

У Концепції ми зазначили, що початком для утворення тверезницького руху в Україні стали двоє або більше людей, які об'єднали свої дії, маючи спільну волю до утвердження тверезості. Не виключено, що над ціллю такої роботи ніхто й не замислювався, а якщо і замислювався, то, напевне, кожен бачив цю ціль по-різному. Досі деякі з нас направляють свою волю інтуїтивно, керуючись внутрішнім чуттям та деяким уявленням про кінцевий продукт нашої діяльності.

Пізніше, в Ідеології, було сформульовано загальну для тверезницького руху ціль: *«Цель трезвенного движения заключается в отрезвлении общества, т. е. воспитания в нём трезвенного мировоззрения, а следовательно — и сознательно трезвого состояния»*. А також дано її образ: *«Мы хотим, чтобы жить трезво в обществе стало такой же нормой, как чистить зубы или мыть руки перед едой. Чтобы отношение к алкоголю стало таким же, как к моющим жидкостям, прочим средствам бытовой химии или строительным материалам»*.

Отже, якщо на мить уявити себе лише виконавцями Проекту, то замовник:

- поставив нам ціль — свідомо тверезе суспільство;
- дав її образ;
- дав Концепцію.

Наша задача як виконавців Проекту:

- 1) розробити План згідно Цілі, образу і Концепції, враховуючи потрібні деталі (теоретична діяльність);
- 2) виконати все згідно цього Плану (практична діяльність).

Перше, що належить зробити в таких умовах, — детальніше розібрати Ціль, щоб мати її не в трьох словах і не в образі, а чітко прописаним текстом.

З огляду на Ціль та її образ нам ясно далеко не все. Перше, що ставиться під питання, — поняття про суспільство. Саме по собі поняття «суспільство» зрозуміле, але воно нам не підходить, оскільки дуже відносне і розмите для Проекту. Для одних суспільством може бути цілий світ, для інших — вузьке коло людей. Щоб уточнити це питання, звернемося до «замовника».

Неодноразово серед нас звучала думка, що «Твереза Україна» є не просто красивою назвою організації, а безпосередньо ціллю: твереза Україна. Використавши цю ідею, намалюємо чіткий контур Проекту щодо місця — кордон країни Україна. Від свідомо тверезого суспільства фокусуємося на свідомо тверезій Україні. Існує ще багато причин, чому ми обрали кордон України, в основному самих по собі зрозумілих.

Чому саме твереза Україна, а не розумна, свята і т. д., пояснювати теж буде зайвим. А от на рахунок того, чому саме свідомо твереза, можуть виникнути запитання. І хоч відповіді на ці запитання можна знайти в Концепції, все ж варто їх озвучити тут.

Під тверезою Україною завжди мається на увазі деякий стан її жителів — тверезий. Наша Концепція чітко визначає поняття тверезої людини. Повторимо визначення з Словника.

«Тверезник (твереза людина) — людина, яка не має алкогольної запрограмованості (а також програм на вживання інших наркотиків), а отже ні за яких обставин не вживає алкогольних сумішей, тютюну та інших наркотиків. Тверезник вирізняється здоровою розсудливістю, свободою від ілюзій, самообману, керується у своїх вчинках, судженнях вимогами розуму, здорового глузду. Крім того, що сам не вживає одурманюючі речовини, він не пригощає ними інших, відстоює свій тверезий світогляд. Г.А. Шичко, який одним із перших почав класифікувати людей на тверезників і нетверезників в залежності від свідомості та наявності в ній алкогольної або тверезницької запрограмованості, виділяв чотири групи тверезників: природні тверезники, релігійні тверезники, розсудливі тверезники і свідомі тверезники». Пізніше вже інші автори додали, що існують також совісні тверезники; більш того, такий розподіл людей на групи нечіткий, одна людина може належати відразу до кількох груп.

«Тверезник природний — людина, все своє життя вільна від тютюново-алкогольно-наркотичної запрограмованості та отруєння тютюново-алкогольно-наркотичними отрутами».

«Тверезник релігійний — людина, яка не володіє науковими знаннями про алкогольну проблему, але утримується від спиртного переконаністю у гріховності його вживання, навіяною з дитинства (в ісламі, буддизмі, індуїзмі, вішнуїзмі та інших тверезих релігіях)».

«Тверезник розсудливий — тверезник, так само як і релігійний, тверезо запрограмований, але на основі не містичних, а невеликого обсягу наукових знань; у частині випадків — за допомогою клятви або обітниць не пити».

«Тверезник свідомий — тверезник, який добре знає алкогольну проблему і осмислено, на основі достатнього запасу наукових знань обрав тверезий спосіб життя».

«Совісний тверезник — людина, яка живе тверезо, тому що жити по-іншому їй совість не дозволяє. Жити по-іншому — це погано, аморально, соромно».

Здавалося б, зовсім не важливо, з яких саме тверезників повинна складатися твереза Україна, адже фактично усі вони не мають алкогольної запрограмованості. Розберемося у цьому питанні, спираючись на поставлену нами кінцеву ціль.

Природні тверезники. На перший погляд, природні тверезники найкраще підходять для нашої цілі — хоча б тому, що їм навіть у голову не приходить думка про те, що розчини етанолу можна заливати у свій організм. Але наш Проект

передбачає тверезість лише в межах України. Немає ніяких підстав сподіватися на те, що до того часу весь світ стане тверезим сам по собі. Це значить, що наша Батьківщина, ставши тверезою, може так і залишитися серед «компанії» питущих країн. Ті, кому вже довелося виховувати у тверезості своїх дітей, добре знають, чим небезпечна нетвереза компанія для ще не зовсім сформованої дитячої свідомості. Взагалі-то, кожна людина народилася тверезою, і саме таке п'яне оточення програмує її на самоотруєння, забирає природну тверезість. Висновок вже давно зроблений досвідом тверезницького руху: природна тверезість (хоч і є нормальним станом людства) безсила проти пропаганди. В такому випадку батьки намагаються відгородити чадо від лихого, у рідкісних випадках дитина сама зрозуміє, що «водитися» з такими товаришами далеко не на користь.

Якщо у випадку з дитиною це ще було можливим, то у випадку з країною все зовсім не так. В епоху стирання кордонів, глобалізації, утворень різних союзів, блоків і альянсів така ізоляція що далі, то більш неможлива. І особливо тут потрібна була б ізоляція інформаційна, а в епоху інформаційних технологій її немає не те, що між сусідніми державами, а й між континентами. З появою інтернету контролювати вприскування зарази в країну — все одно, що гасити полум'я жменьками піску або вичерпувати воду друшляком. Вже не говорячи про наявність різного роду ефірного, кабельного, супутникового телебачення та про нові тотальні інформаційні системи.

Тверезники природні — це люди, котрих просто не зачепила п'яна програма. Саме тому таких сьогодні відносно мало, адже не є новою закономірність: чим ширша пропаганда, тим менше природних тверезників. Ми довели, що в майбутньому повністю перекрити шляхи алкогольної пропаганди до свідомості незахищеного українця неможливо, якщо не отверезити весь світ. Такої цілі (отверезити світ) ми не ставили, а значить для цього Проекту результат у 100% тільки природних тверезників є немислимим, а якщо якимось чудом і досяжним, то у складених умовах таке щастя триватиме недовго. Знову піде «промивка» людської свідомості «нешкідливими» дозами, як наслідок — алкоголізація і черговий номер тверезницького руху.

Свідомі. Вище ми навели неповне визначення свідомих тверезників. Повне визначення за соборіологічним словником передбачає ще й надійність, професіоналізм та активну діяльність у тверезницькому русі, хоча далеко не завжди людина, яка обрала тверезість на основі наукових знань, стає активістом.

«Свідомі тверезники — особливо цінна частина населення, їх не можна спокусити спиртним, вони принципові, є носіями тверезницької думки, добровільно пропагують тверезість, доброзичливо, співчутливо ставляться до питущих, алкоголіків вважають не покидьками суспільства, а жертвами питущих і в міру можливостей намагаються допомагати їм (Г.А. Шичко). Свідомі тверезники знайомі з прийомами і методами програмування на отруєння тютюново-алкогольно-наркотичними отрутами і вільні від тютюново-алкогольно-наркотичної запрограмованості, є прикладом тверезого способу життя, борцями за встановлення тверезості в країні та світі. Членами

Союзу боротьби за народну тверезість та Міжнародної Академії Тверезості е, в основному, свідомі тверезники» (Словник).

Тобто це абсолютно те, що потрібно Україні зараз для того, щоб тверезіти, і те, що постійно потрібно буде в майбутньому для захисту від зовнішніх інформаційних атак. Багато з нас до теперішнього часу вже знають на власному досвіді, хто такий свідомий тверезник: умовно кажучи, алкогольна пропаганда на нього діє рівно у протилежному напрямі. Отверезивши Україну, такий дбатиме про її збереження, ще й візьметься за встановлення тверезості у світі.

Релігійні. Надійність релігійних тверезників нічим не менша, ніж надійність свідомих. Навпаки, будь-який факт можна спростувати, в той час як похитнути віру майже неможливо. Якщо алкоголевживання розуміється віруючими як гріх (що в перекладі означає — «помилка», «промах»), як порушення заповіді, то на таких людях дуже довго стоятиме тверезість. Прикладом цього є мусульманські країни.

В Україні немає достатньої кількості релігійних тверезників, нам довелося б проповідувати тверезі релігії, або доводити гріховність алкоголепиття в усіх інших. Але ні в організації, ні в Проекті ми не можемо поставити таку ціль, це призведе до розколів «Тверезої України», так і не давши позитивного результату. Не дарма наша Концепція забороняє нав'язування власного світогляду іншим учасникам руху. Але ми не виключаємо ці варіанти на рівні активіста чи окремої організації.

Совісні. Пропаганда безсила і проти совісних тверезників, але рівно настільки, наскільки чутливою до зла є людина і наскільки довго вона залишається у такому стані. А наша робота по вихованню таких тверезників буде обмежуватися маханням транспарантами з закличками типу «прислухайтесь до голосу своєї совісті».

Розсудливі. Благонадійність розсудливих тверезників теж розглянемо. До них відносяться такі:

- що дали клятву чи обітницю тверезості з якоїсь причини;
- хто тверезий лише тому, що патріот, спортсмен, тому, що модно;
- ведуть здоровий або духовний спосіб життя і тверезість розглядають лише як придаток (або обов'язкове вкладення) до цього;
- хто свій вибір зробив лише на основі побачених жахів (наслідків алкоголевживання) у сім'ї чи в суспільстві;
- всі інші, хто за допомогою лише розмірковувань і роздумів (розсудливості) назавжди вирішив обрати для себе тверезий спосіб життя.

Як видно, серед розсудливих тверезників є як цілком надійні, так і зовсім ненадійні (ті, що слідуєть моді, наприклад). Та й виховати таких відносно легко, часто вони самі стають тверезими в силу деяких обставин.

Але розсудливість навіть надійних обмежується їхнім життям. Скажімо, те, що свого часу вразило батька, на словах сину він як слід не передасть. А дехто взагалі не зможе пояснити, чому живе тверезо, оскільки в основі їхньої тверезості лежить щось мінливе, непостійне, модне і актуальне лише у свій час. Не передається на дітей і клятва чи обітниця.

Цього не скажеш про свідомих тверезників. Якщо ці люди «є прикладом тверезого способу життя, борцями за встановлення тверезості в країні і світі», то тим паче у своїй сім'ї. Отже, свідомі тверезники — не тільки найкращий «матеріал» для будівництва тверезої України, а й єдиний надійний для збереження тверезості на всі наступні покоління. Зробивши один раз «щеплення», наша Вітчизна назавжди буде мати імунітет проти алкогольної інфекції.

Для України, як і для Проекту, було б ідеальним результатом, якби населення складалося виключно зі свідомих тверезників. Пам'ятаючи про те, що ціль повинна бути досяжною, перевіримо можливість такого в природі.

Тверезник свідомий — тверезник, який добре знає алкогольну проблему і осмислено, на основі достатнього запасу наукових знань обрав тверезий спосіб життя. Тобто, перше, що необхідно для свідомої тверезості — знання, друге — вибір (на основі цих знань) на користь тверезого життя.

1. Навіть теоретично дати такі знання можна далеко не всім, наприклад малим дітям, пристарілим, деяким хворим. А якщо немає знань, то це вже буде який завгодно тверезник, але не свідомий. Плюс велика частина людей, які просто не в змозі вмістити такі знання.

2. Стосовно вибору ще цікавіше. Кожна людина має внутрішню свободу вибору, над якою владна лише вона сама, більше ніхто і ніщо, ніякі обставини. Від цієї свободи залежить, куди людина направлятиме свій вибір. Найбільш проінформована у питаннях тверезості та алкоголевживання людина в світі може зробити вибір на користь алкоголізму, і навпаки. Це стосується як свідомої тверезості, тверезості взагалі, так і будь-якого питання. Така природа людини, і справа тут не в запрограмованості.

Багато великих проектів та ідей в історії зазнали невдачі саме через те, що у своїй ідеології не врахували законів людської природи. Ми знаємо, що тверезість — це природний стан людини. І ми не наступимо на ті ж граблі, якщо врахуємо людську внутрішню свободу вибору та інші важливі природні закони.

Підсумовуючи ці два пункти, зробимо висновки:

- твереза Україна не може складатися виключно зі свідомо тверезих людей;
- твереза Україна не може складатися навіть виключно з тверезих людей.

Можна сподіватися, що вибір на користь тверезості буде зроблено усіма свідомими громадянами України, але неприпустимо на це розраховувати. Точно так само ми не можемо розраховувати на те, що таких буде більшість.

Якщо свідомі частина суспільства твереза, то через деякий час неодмінно буде тверезою і несвідомі частина, тобто діти (будуть природними тверезниками), хворі й пристарілі. Але що робити з тим фактом, що не всі свідомі люди захочуть стати тверезниками? Якщо політичним методом застосувати до них сухий закон, то це означатиме наявність у країні якогось відсотка (нехай від 1% до 99%) стримаників. Виходить, кінцевим результатом нашої ідеально зробленої роботи може бути лише якась частина тверезників (свідомих, природних, релігійних, розсудливих та інших), частина непитущих, тобто стримаників, і частина питущих. І нічого з цим не поробиш. За вченням деяких релігій, на

внутрішню свободу вибору людини не може вплинути навіть Сам Бог, якщо і не погоджуватися з цим — суть не змінюється.

Тоді у нас три шляхи:

- виховати свідомих та інших тверезників, а тих, хто не піддається вихованню, залишити в спокої, посилаючись на їхню внутрішню свободу вибору;
- виховати свідомих та інших тверезників, а до тих, хто не піддається вихованню, застосувати жорсткі зовнішні обмеження;
- забрати в людей можливість вибору алкогольного життя.

Одразу зазначимо, третій пункт наведено лише для того, щоб показати ситуацію, в якій людська свобода вибору не має ніякого значення. Наприклад, людина народилася і прожила все своє життя в ідеально тверезому середовищі. Протягом всього цього життя їй навіть у думці не приходило вживати алкоголь, вона ніколи такого не бачила, не чула і не знає, що таке можливо. Ця ситуація означатиме відсутність вибору між життям тверезим і життям алкогольним, залишивши тільки тверезе. Забезпечити таке оточення для окремої людини дуже важко, що тоді говорити про Україну з її відкритими кордонами?

Йти першим шляхом — означає нічого кардинально не змінити. Так ми залишимо право не тільки вживати алкоголь, а й право на діяльність алкогольної мафії, на пропаганду і таке інше. Чи можна буде назвати таку країну тверезою? Тому ми змушені обрати другий шлях: виховати максимум свідомих тверезників — надійний фундамент майбутньої тверезої України, еліту тверезості. Пасивність та неспроможність великої частини людей охопити нашу Концепцію призведе до виникнення середнього класу — релігійні, розсудливі, совісні, природні, пасивні та інші тверезники. А до тих, хто свідомо обрав алкогольне життя, застосувати жорсткі зовнішні обмеження, приблизно такі, які зараз застосовуються до інших наркотиків.

Звичайно, зараз наша ціль виглядає надто теоретичною, а на практиці все не так просто. Хоч нижче ми розглянемо її детальніше, та все одно усіх моментів не врахуємо; кожному, хто працюватиме в цьому Проекті, доведеться розмірковувати і радитися з іншими виконавцями.

3.2 Еліта

З огляду на поставлену нами Ціль ми орієнтуємося на довготривалий результат, твереза Україна на 2 роки нас не влаштує. В іншому випадку ми уподібнилися б Ніф-Ніфу з казки «Троє поросят», який побудував свій солом'яний будиночок швидко і легко. Досі не існує таблетки тверезості ні для людини окремо, ні для суспільства в цілому, а якщо й існують, якраз-таки є «солом'яним будиночком». Як казав один соратник, якщо хочеш за п'ять хвилин отримати тверезість, то на п'ять хвилин її і отримаєш. Саме це показує практика отверезнення людини і практика отверезнення суспільства.

В цьому Проекті ми жертвуємо всім: часом, ресурсами, зусиллями, методами — лиш би наш «будиночок» був на фундаменті, мурованим і побудованим за

всіма правилами. Щоб тверезість стояла, як міцна фортеця, протягом наступних поколінь, а П'ятий тверезницький рух був останньою «будівельною бригадою», яка завершить будівництво цієї фортеці. Все це не діло наших смаків і бажань, а єдиний правильний варіант проти вовка-алкоголізму. Коли солом'яні та дерев'яні хатини порозлітаються, всі бігтимуть у цегляну.

Еліта тверезості. Інколи тверезість називають ідеєю, але нормальний стан людини на ідею не тягне, це щось значно простіше і природніше. Ідеєю може бути паровий двигун, твереза Україна, та аж ніяк не сама тверезість. Втім, коли алкоголепиття досягло такого рівня, стає можливим і такий абсурд. З цього абсурду можна взяти одне: для тверезості, як і для будь-якої ідеї, потрібна еліта, саме вона складає фундамент ідеї. Під елітою мається на увазі не загальна якась політична еліта, не особи з десятьма вищими освітами, а саме люди, на яких стоїть ідея, еліта тверезості. В інших питаннях, і тим паче в матеріальному становищі, людина може бути звичайним простаком, працювати двірником, копати грядки, нічого не тямити в політиці, але в питаннях тверезості бути найбільш освіченою, елітною людиною. Як без лікарів немає медицини, так без еліти немає ідеї. Еліта — це свого роду спеціалісти, немає еліти — немає фундаменту, немає фундаменту — ідея приречена на провал.

Варто лише ворожим силам професійно розкритикувати ідею, вдарити по ключовим точкам, висміяти її і таке інше, як від ідеї залишиться лише погана слава. Будь-яка ідея без еліти перетворюється на набір міфів, яка б за нею не стояла наукова робота чи ціле вчення. Тут навіть ворожої руки не треба прикладати. Очевидно, це справедливо не лише щодо ідей, а й щодо багатьох соціальних явищ, зокрема тверезницького руху. Якою б логічною і науковою не була собріологія, якщо не стане людей, які втілюють ці знання в життя, вона опиниться на згарищі.

Для того, щоб тверезість у суспільстві не була остаточно затоптана, і тим більше — щоб процвітала, необхідна наявність у цьому суспільстві відповідної еліти тверезості. Ніхто крім еліти не зможе відгородити тверезість від дії ворожих та дурних сил, від алкогольної мафії, підтримувати її у квітучому стані. Скажімо, якщо в суспільстві поширюватиметься чергова, спеціально заточена під народну масу доза брехні та псевдофактів проти тверезого способу життя, то зашкодити такому тотальному обману зможуть лише компетентні активні люди.

В Цілі ми написали, що такою елітою можуть стати свідомі тверезники в широкому розумінні, тобто ті, хто не лише обрав тверезість на основі наукових знань, а й займаються активною тверезницькою діяльністю, знайомі з прийомами і методами програмування на отруєння і т. д. Слід додати, що будучи постійно в темі і працюючи заради отверезнення, вони з кожним днем набувають нового дорогоцінного досвіду.

Усе воно так, тільки в такому разі виходить, що еліта сформована і вихована виключно на наукових знаннях. Це звичайно, краще, ніж на псевдонаукових, але в епоху інформаційних воєн відрізнити перше від другого буде дедалі важче. До того ж, окрім наукового, обман з боку маніпуляторів проводиться одночасно на інших світоглядних рівнях. Як машиніст не зможе посадити літак, так свідомий

тверезник не зможе дати відсіч маніпуляторам на релігійному чи історичному рівні (у питаннях, що стосуються тверезості). Звісно, якщо такого тверезника можна віднести лише до свідомих тверезників. На практиці ж таке буває рідко.

На практиці майже не буває виключно свідомих тверезників: зазвичай це тверезник ще одночасно й релігійний, розсудливий, природний, патріот, спортсмен і т. д. Шлях переходу від однієї якості тверезника до іншої у всіх дуже різноманітний. Буває, що до свідомої тверезості додається патріотизм, а буває і навпаки — до свідомої тверезості йдуть через патріотизм. Усе це ми ведемо до того, що якість фундаменту не обмежується самою лише свідомою тверезістю, навіть у широкому розумінні. Фундамент майбутньої тверезої України повинен бути більше, ніж надійним, і тут важливу роль відіграє не так кількість, як якість. Коли ми детально розбирали Ціль, то окрім свідомих вказували на надійність релігійних та деяких розсудливих тверезників. Отже, якщо еліта покликана бути міцним фундаментом, то до неї можуть увійти і активні свідомі тверезники, і релігійні, і розсудливі, і совісні, але буде ще краще, якщо еліту складатимуть люди, що є одночасно активними свідомими, релігійними, розсудливими і совісними тверезниками. Тобто ще кращим фундаментом для тверезої України буде той фундамент, який складатиметься з активістів-тверезників, що є одночасно вірними патріотами, людьми духовними, науково освіченими, спортсменами, мислячими і т. д. Якщо до цього всього додати ще й інші хороші людські якості, то фундамент може набути сталених властивостей.

Іншими словами, краще свідомого тверезника може бути лише свідомий тверезник, який не вживає алкоголю ще й тому, що любить свою Вітчизну, або вірний своєму Богу. Бо там, де правду не зможе довести наука, там тверезість триматиметься на любові та вірі.

Еліта тверезницького руху. Завдання еліти — не лише за будь-яких обставин витримати психологічний та інформаційний натиск, а й за будь-яких обставин діяти. Можливість людини робити вибір незалежно від певних обставин називається свободою волі. Наявністю свободи внутрішньої людина відрізняється від тварини. Чим більше в людині свободи, тим більше вона людина. Тварина у своїх діях керується інстинктами, людина маючи свободу може здійснювати вчинки всупереч інстинктам.

З давніх-давен причетність людини до еліти характеризувалася якраз-таки наявністю в людини свободи. Суспільство вибудовувалося в піраміду, вгорі якої посідали місце найбільш свободні, нижче менш свободні, і так до самого низу. За елітою йшло все суспільство, але потрапляли туди лише ті, хто зумів подавити в собі інстинкт самозбереження і відстояти свою честь. Скажімо, якщо хтось підняв свою самооцінку і претендував на місце в еліті, то ця людина автоматично потрапляла в ситуацію, де їй доводилося робити вибір: або ризикувати життям і цим підтвердити поставлену собі оцінку, або берегти своє життя і змиритися зі своєю завищеною самооцінкою. Таким чином, у кращі часи до еліти суспільства потрапляли лише найбільш сміливі й талановиті, люди духу, а вже на цих людей рівнялися і всі інші прошарки суспільства. В Україні у свій час такою елітою було козацтво.

Що керувало елітою, за що можна ризикувати своїм життям, де логіка? Віддати своє життя «за другі своя» можна лише тоді, коли ціль людини лежить далеко за межами видимого світу. Якщо людина переслідує цілі, що лежать у рамках життя земного, то власне життя оголошується найвищою цінністю, а коли так, то стати свobodним просто не вийде, в еліту такі не пройдуть.

Саме такі свobodні люди потрібні Проекту, люди, яких не здатні зупинити в діяльності ніякі зовнішні обставини. Не піддатися алкогольній пропаганді самому — це ще не еліта. Не піддатися алкогольній пропаганді самому і захищати від цього інших — ще не зовсім еліта. Не піддатися алкогольній пропаганді самому і захищати від цього інших, що б не сталося — ось де справжня еліта тверезої України. Люди духу — не ті, у яких немає проблем, а ті, що попри всі проблеми і негаразди йдуть до цілі, тому що їх вище «Я» так хоче, і все.

Стосовно теперішньої організації та майбутньої тверезої України ми не плекаємо ілюзій: сподіваємося на краще, та готуємося до найгіршого. Якщо зараз нам важко справлятися з задачами тверезницького руху, жертвуючи лише своїм добробутом, то що зможемо вдіяти в ще гірших обставинах? А коли доведеться жертвувати найдорожчим? Той опір, що чинить алкомафія і реальна влада зараз, — це лише квіточки в порівнянні з тим, що нас чекає у майбутньому, коли тверезницький рух набере впливової сили. Прийняти виклик цьому опору зможуть лише люди духу.

Підсумовуючи все це, можна прописати одну частину Цілі ще точніше. Оскільки наш Проект орієнтується на довготривалий результат, є потреба в створенні фундаменту, на якому тверезість в Україні буде утверджуватися та зберігатися на наступні покоління. Таким фундаментом можуть бути лише люди, причому навіть не свідомі тверезники в широкому розумінні. Врахувавши оточення Проекту, ми прийшли до висновку, що виконати цю роль зможе лише своерідна еліта. Ця еліта включає в себе надійних, компетентних і в той же час свobodних тверезників.

3.3 Маса

Ми не збираємося будувати суспільство, в якому еліта керуватиме натовпом, і тим більше за рахунок приховування знань. Навпаки, ідеальним варіантом для нас була б Україна, 100% жителів якої мають якість тверезницької еліти. Але це нереально, і цей факт доведення не потребує.

Своїм Проектом ми торкаємося вузької сфери життя суспільства. Еліта у нас — це лише еліта у питаннях тверезості, тому якщо всіх інших ми назвемо масою, то слід розуміти під цим лише нееліту в питаннях тверезості. Той, хто в суспільстві вважається елітою, з точки зору Проекту може належати до основної маси, і навпаки — той, хто належить до еліти Проекту, у суспільстві може належати до основної маси. Все залежить від того, яка позиція людини в питаннях Проекту і тверезості загалом.

Мало того, наш Проект навіть не матиме чіткої границі між елітою і основною масою. Хто буде справжньою елітою у нашому Проекті, ми вже визначили,

але чітку лінію між нею і масою, якби й захотіли, то провести не змогли б. З огляду на наше поняття про еліту стає зрозуміло, що кількість таких людей буде мізерною. І чим далі від якостей еліти, тим кількість людей збільшуватиметься, але ця закономірність повинна зупинитися на тверезості.

Говорячи простою мовою, основну масу людей ми бачимо тверезою. Ця «маса» включає в себе навіть активістів тверезницького руху, які з якихось причин не змогли увійти до еліти. Наперед заходячи, скажемо: швидше за все, найбільш поширеною причиною, з якої активіст не зможе увійти до еліти, буде діяльність заради власних інтересів, переслідування приземлених цілей. Яку б велику користь у нашому ділі такі люди не приносили, якими б великими спонсорами не були, скільки б людей не отверезили, поки будуть мислити в рамках земного життя і побуту — елітою не стануть, вони ненадійні.

Також до маси входять ті, що живуть тверезо, в теорії знають про тверезість все, але на практиці окрім того, що подають власний приклад, нічого не роблять. Якими б впливовими, якими б твердими у своїй позиції вони не були, поки перебувають у бездіяльності, елітою не стануть, алкогольній пропаганді такі — не перешкода.

І накінець, мабуть найбільшу частину маси складатимуть всі інші тверезники: релігійні, свідомі, розсудливі, совісні, природні та інші. Серед них можуть бути і активні, і пасивні, і впевнені, і невпевнені. Займатися тверезницькою діяльністю або вивчати собріологію спеціалізовано для них не цікаво, вони себе в цьому не бачать. І це є нормально як для суспільства, так і для окремої людини. У школі викладають анатомію, але не всі продовжують поглиблювати свої знання, і ще менше стають лікарями. Так і в питаннях тверезості: пересічний громадянин буде мати лише поверхневі знання собріології, може ще трохи з релігії, ще може п'ять хвилин поміркує над цим питанням сам; у тверезій Україні цього вистачить, щоб жити тверезо. Усе інше за нього робитиме еліта, а саме — виявлятиме шкідливі «віруси» пропаганди і боротиметься з ними. Наголосимо, такий стан можливий лише в тверезій Україні, де основна маса вільна від алкогольної запрограмованості, де стан тверезницької еліти теж на належному рівні. До такого стану ми і прямуємо.

Тепер, з огляду на нашу «масу», стає ще краще видно, що в Проекті під масою в соціальному плані ніякого приниження не розуміється. В соціальному плані люди з цієї основної маси нічим не гірші за еліту, і не факт, що для тверезості вони зроблять менший внесок. Ми обома руками за те, щоб заради утвердження і збереження тверезості працювали всі — як еліта, так і маса. Поняття «еліта» використовується нами для позначення надійної команди, гаранта втілення цього Проекту в життя.

Для прикладу, поставимо однакове завдання перед людиною з еліти і перед людиною з маси — написати Проект «Твереза Україна». Припустимо, що інтелектуальні та професійні якості у них однакові. Елітному активісту для цього достатньо було б зошита і ручки, він написав би Проект. Активісту з маси знадобилися б всі сприятливі умови: як мінімум, окрема кімната і щоб ніхто не заважав, ноутбук і бажано з інтернетом, хороший настрій, мотивація, здоров'я,

надходження спонсорських коштів або зарплата і т. д. І все це не на один день, а на нормальний проміжок часу. Якщо не буде бодай чогось одного — він не напише Проект. Так само не напише при виникненні якихось сімейних негараздів, проблем із навчанням, через власні недоліки тощо.

В однакових ситуаціях і обставинах ці активісти діятимуть по-різному. Активіст еліти — така ж людина, так само має потребу в їжі й одязі, він далеко не досконалий і чутливий до зовнішніх негараздів. Єдине, що так вирізняє його від маси, — первинність дій. Образно кажучи, перед ними обома постають задачі (та й, мабуть, перед всіма людьми на планеті):

- йти до того, до чого покликаний, до чого закликає вище «Я»;
- добувати хліб, дбати про добробут, достаток матеріальний.

Еліта і маса піклуються як про перше, так і про друге. Але люди духу на перше місце ставлять своє покликання, а добробут зводять до другорядного, активісти маси навпаки — спочатку облаштувати або зберегти побут, а вже потім можна думати про щось високе.

Типовий активіст еліти всі свої можливості й таланти перш за все вкладає в діло отверезнення, і лише після цього ті ж можливості і таланти використовує для підтримання свого фізичного існування. При цьому по часу він може приділяти більше комерції, працювати цілий робочий день на роботі, але увага і весь його внутрішній світ спрямовані на пошук і роботу заради вищої Цілі.

Типовий активіст маси — це кандидат у народні депутати, єдина «вища» ціль для нього — потрапити до Верховної ради, отримувати там гідну нього самого зарплату і допомагати людям. Ніхто не заперечує, діло хороше і потрібне, але якщо на першому місці гроші та влада, то така людина при першій або другій нагоді зрадить ідеї.

Трохи відійшовши від теми, одразу зазначимо, що тут можна впасти в крайність. Якщо займатися лише високими цілями, геть відкинувши турботу про земне, то вийде хто завгодно — фанат, сектант, але не еліта. Коли ж ціль — обладнати лише своє життя, дорогі цяцьки, модні лахи і таке інше — це хижак, егоїст, звичайний споживач. І перші, і другі мають місце в суспільстві, слід очікувати їх і в тверезницькому русі.

Отже, активіст еліти і активіст маси відрізняються лише внутрішньою налаштованістю, часто зовсім не видимою ззовні. Нерідко людина сама собі не зізнається в тому, що переслідує егоїстичні цілі, то як же ми зможемо відрізнити їх? Ніяк, чіткої лінії між елітою і масою не існує у видимому світі, є лише суб'єктивні ознаки, і ті розмиті. Це одна, перша властивість маси в Проекті.

Друга властивість лежить в області наслідування. Еліта в суспільстві була вказівником для маси, прикладом для наслідування, але не завжди авторитетом. Наприклад, запорізькі козаки мали великий авторитет і вплив на народ у багатьох сферах, не тільки у військовій справі. Вони були елітою і авторитетом. Прикладом неавторитетної еліти можна назвати елітні війська Збройних сил — аеромобільні (десант). Великий ризик, найкраща бойова підготовка, готовність першими прийняти на себе вогневий удар противника не дає сумніватися —

це справжня еліта. Але зараз ні елітні війська, ні взагалі Збройні сили не є авторитетом для народу.

Значить, еліта еліті різниця. Якою буде наша еліта, авторитетною чи неавторитетною і в яких питаннях, побачимо пізніше. Але, в будь-якому випадку, суть еліти не змінюється, вона собі йде до Цілі незалежно, їй все одно. Козаки не робили з себе ідолів (принаймні на початку свого існування), їх возвеличував народ. І десантники не покидають автоматів, якщо авторитетом не являються. Тому в Проекті маса вільна від наслідування еліті. В деякій мірі дух романтизму притаманний і нашій еліті, але на те, що тільки через це народ обиратиме тверезе життя, ми не розраховуємо.

Зараз ми розглядаємо кінцевий стан Проекту, маса в цьому кінці відіграє основну роль. Еліта хоч і найцінніша, та все ж потрібна лише як гарант для підтримання тверезого стану основної маси, тут ми додатково розглянули її властивості.

3.4 Злочинці

Алкоголізм починається з першої побаченої чарки, що п'є тато або мама. В широкому сенсі ця фраза означає не тільки вплив батьків, а й вплив інших осіб, які є хоча б трохи авторитетними. Ще в ширшому розумінні теорія Шичка передбачає й інші методи наркотичного програмування.

Коли ж ми обрали таку відносно глобальну Ціль, то мусимо розцінювати все відповідними мірками, а значить у більшій частині звертати увагу на методи програмування суспільства, а не особистості. Хоча суспільство і складається з особистостей, методи програмування дещо відрізняються.

Розглядати всі методи тут не будемо, їх добре знають алкогольні програмісти, їх добре повинна знати еліта. У новій, тверезій Україні еліта повинна знати навіть більше, вміти більше, робити більше. Знаючи лиш деякі з цих методів пропаганди вживання алкоголю, ми повинні констатувати факт: еліта буде змушена вдаватися до радикальних методів заради збереження тверезості.

Тож повторимо: людина має внутрішню свободу, вплинути на цю свободу можна, але остаточне рішення все одно за нею. Коли так, то «загнати всіх у тверезість не вийде», — так люблять виражатися питущі щодо тверезницького руху. Раз так, то наша Ціль повинна передбачити ще один, третій «клас» — стриманики і питущі. Що він собою являтиме і що з ним повинна робити еліта, нам і належить розібратися.

Якщо навіть при ідеально проведеній тверезницькій роботі якийсь відсоток питущих може лишитися, то тим паче в нашому Проекті. Від того, як ми поставимося до цього явища, залежить якість продукту нашої кінцевої діяльності — тверезої України. Тобто, якщо дамо цим людям європейське поняття прав і свобод — твереза Україна буде одної якості, якщо введемо жорсткі обмежувальні заходи — зовсім іншої якості.

Знаючи методи пропаганди, одразу зазначимо: якщо піти першим шляхом, то від тверезої України невдовзі залишиться лише гола назва. Говорячи про права

і свободи наркоманів, гомосексуалістів чи ще якихось меншинств, з нами лукавлять, оскільки така політика є ні що інше, як пряма пропаганда. Зі свободою вищою, тією, що відрізняє людину від тварини, такий погляд ніяк не пов'язаний. Цей варіант ми одразу відкидаємо.

Другий варіант, на перший погляд, не є однозначним. Ми знаємо, що обмежувальні заходи не спроможні виховати тверезника, максимум це буде стриманик. Нехай, зате на відміну від питущого соціальної шкоди від нього буде менше, він не спокушатиме інших, не матиме права на пропаганду. З цим ясно, ходити п'яним привселюдно, заливати в себе отруту на очах інших людей та інші подібного роду дії в тверезій Україні категорично заборонені. Тоді виникає запитання: чи дозволити саме вживання, нехай навіть весь його процес та наслідки відбуватимуться у п'яниць вдома? Слідом за ним постає й інше: хто ми такі і яке маємо право ставити собі такі запитання? Адже кожна людина в праві робити з собою те, що вона хоче.

Щоб уловити суть, знову наведемо приклад батьків і дитини. До яких засобів вдаються батьки, аби їх чадо не вдарило електричним струмом, не збив автомобіль, аби воно не вишило миючого засобу? До всіх можливих, починаючи від роз'яснювання, закінчуючи жорсткими обмеженнями. Батьки люблять свою дитину. Навіть якщо дитина неслухняна і противиться волі своїх батьків, якщо дуже хоче випити те, що так пахне і має гарний колір, якщо впадає в істерику — це нічого не міняє, далі любитимуть і далі не дозволятимуть. З віком, коли діти вже старші, це продовжується; там, де не діють слова і прохання, там хоча б намагаються вдатися до обмежень. Нормальна мати зробить все, аби син був здоровим, це в інтересах їх обох.

Чи можна таку поведінку батьків назвати насильством? Чи може, батьки повинні дати дитині право померти або покалічитися? А якщо смерть не фізична, а духовна, то це щось міняє? Або якщо це не дитина, а здорова доросла людина? Поняття «європейських законів» та ювенальних юстицій докорінно спотворили розуміння любові, замінили на вседозволеність. Яким же треба бути короткозорим, щоб не бачити наслідків цього «хочу»? По факту, питущий говорить: «Я буду вживати алкоголь, мені це подобається, і я нічого не хочу міняти». Яке ж тоді ми маємо право втручатися в чуже життя? Якщо подивитися на все життя цього питущого, то окрім «кайфу» знайдемо в ньому і похмілля, хвороби, сімейні негаразди, тюрми, проблеми, душевний біль, і в кінці кінців ранню ганебну смерть. Дивлячись на це, ми не тільки маємо моральне право, а й зобов'язані втрутитися. А ще, якщо розглянути статистику злочинності, насильства, ДТП та іншу, чітко проглядаються наслідки цього «хочу і буду» в житті й здоров'ї інших, не винних людей. Особистий досвід та досвід предків теж спонукають нас бути категоричними до цього явища.

Тому з правової точки зору ми не маємо ніякого права «зачіпати» таких людей; але, на щастя, ми виявилися більш далекоглядними і застосуємо всі можливі заборонні заходи, аби вберегти кожного співвітчизника від отруєння алкоголем. Жирну крапку в цьому питанні ставить те, що ці стриманики народять більш здорове потомство, ніж питущі, може навіть з чистими генами. Отже, в тверез-

зій Україні нашого Проекту заборонене вживання алкоголю. Внутрішню свободу ми не забираємо, людина всередині залишиться алкоголіком. Насильством якщо і займаємось, то тільки з примітивної, короткозорої точки зору. З таким же успіхом можна звинуватити хірурга в тому, що він ріже своїх пацієнтів.

Контроль за покаранням цих «злочинців» та за тим, щоб ставлення до них було саме таким доброзичливим і люблячим, теж мусимо покласти на еліту.

Окрім питущих і стримаників сюди входять ті, хто намагатиметься порушити тверезий стан України. За будь-якого виду пропаганду, рекламу, продаж, пригощання і розповсюдження вони нестимуть відповідне покарання.

Не входять сюди особи, які до алкогольної запрограмованості не мають ніякого відношення. Бо й для побутової хімії мають місце:

- поодинокі випадкові отруєння (здебільшого, серед дітей);
- насильні зловмисні отруєння (це спеціальне завдання шкоди комусь, але не ідеї тверезості);
- самоотруєння внаслідок якоїсь психічної хвороби.

Ці випадки настільки рідкі, що про них за все життя майже нікому не доводиться й чути.

Щодо першого застерігають медики, злочинців суспільства карають правохоронні органи, а хворих лікують психіатри.

Така ж ситуація і щодо алкоголю:

- людина, яка випадково отруїлася спиртом, не перестає бути тверезником;
- так само і людина, яку насильно отруїли алкоголем;
- психічно хворі — це хворі, і ніякого відношення до звички вони не мають.

3.5 Модель

Кінцевий продукт нашої діяльності — твереза Україна. Побачити його за допомогою зору або пощупати ні у кого не вийде, оскільки форми цього продукту лежать у людській душі. Максимум, що можна наглядно побачити, — це наслідки наявності цього продукту, можна відчути це духовно. Найістотніших змін зазнає ставлення громадян до алкоголю та ставлення до своїх співвітчизників. В залежності від того, які відбулися зміни, яке ставлення до алкоголю (до інших наркотиків), яке ставлення до тверезницького руху, наша твереза Україна умовно поділяється на три класи: еліту, масу і злочинців. Чітких видимих границь між цими класами теж немає, хоча їх типові представники відрізняються суттєво. Основну роль тверезої України відіграє маса, але фундаментом і гарантом тверезості в Україні виступає еліта. Проалкогольна активність представників третього класу обмежується заборонно-каральними заходами. Сказати, яку частину займатиме той чи інший клас, особливо у відсотках, ми не можемо, оскільки мова йде про суспільство. Суспільство, у свою чергу, складається з особистостей, що мають свободу; чим більше свободний — тим більше людина, чим більше людського — тим більш непередбачуваний. Єдине, що можна сказати точно, — маса займатиме основну, а значить найбільшу частину суспільства.

В загальному нічого нового, типовий лад суспільства, хоч наші поняття еліти, маси і злочинців, а також саме поняття класу дещо відрізняються від загальноприйнятих. Що під ними розуміється і чому саме такий лад, детально ми описали вище. Тепер спробуємо коротко, в межах термінів, підвести підсумок.

На даний момент Україну можна назвати п'яною країною. Мало того, географічно та інформаційно вона знаходиться в оточенні таких же п'яних країн. Ми беремося отверезити свою Вітчизну, а саме отверезити її населення, своїх співвітчизників. Тобто ми ставимо Ціль. Яким чином ми збираємося це зробити, це вже інше питання, про це мова піде нижче, зараз нас цікавить лише кінцевий стан. Коли ми визначалися з кінцевим продуктом нашої діяльності, то розривалися між тим, що хочемо, і тим, що можемо, та компроміс все-таки знайшли. Отверезити світ поки що не відважилися, тому є підстави думати, що Україна так і лишиться у п'яному інформаційному та географічному оточенні. Звичайно, ми сподіваємося на краще, що хоча б деякі з країн світу, особливо сусіди, стануть тверезими ще раніше за нас, але готуємося до гіршого. До того ж, в епоху глобалізації та інформаційних технологій вплив інших країн буде суттєвим.

Щоб жити в зараженому середовищі, необхідний імунітет. Щоб Україні в таких світових умовах жити тверезо, теж необхідний своєрідний імунітет. Таким імунітетом є свідома тверезість. Для того, аби країна набула захищеного стану, потрібно, щоб «імунітетом» були наділені її громадяни. Володіння всіма і в однаковій мірі свідомою тверезістю — неприродне явище, не всі зможуть вмістити знання, не всі зможуть зробити відповідний вибір, а значить не всі зможуть стати свідомими тверезниками. Заповнити цей пробіл покликані сильні — еліта тверезості. Саме вони захищатимуть незахищені свідомості від проалкогольних програм, дбатимуть про збереження тверезості в країні.

Масі та еліті для більш надійного стану тверезої особистості та тверезої України краще мати знання щодо тверезості не тільки наукові, а й релігійні, філософські, ідеологічні; і бути тверезником не тільки свідомим, а й розсудливим, совісним, релігійним. Або ж, якщо наукові знання комусь із маси не даються, то цілком можливо, що дадуться релігійні; за надійністю релігійні тверезники можуть у разі перевершувати свідомих. Те ж саме і з власним розсудком. Загалом, чим твердіший тверезник у своїх переконаннях, тим краще не тільки для нього самого, а й для Проекту.

Ці тверезники ще й передаватимуть знання та досвід тверезості своїм дітям. Не тому, що ми так собі придумали, а тому, що батькам властиво оберігати своїх дітей. Це навіть не залежить від інтелекту батьків: не сунути пальців до розетки вчать розумні і не дуже, всі знають, що вб'є. Трохи інша ситуація з елітою, але еліта сама в силі буде вирішити це питання. Таким чином, наше «щеплення» (Проект) забезпечує імунітетом ще й наступні покоління.

При постановці цілі ми врахували і природу людини. Врахували і зробили висновок, що деякі громадяни не те, що не зможуть стати свідомими тверезниками, а не захочуть. Взагалі ніякими, не лише свідомими. Так, вибір на користь алкоголевживання завжди здійснюється під дією обману. Тяжка наша праця може наблизити ефективність цього обману до нуля, але навіть це не дає повної

гарантії, що всі громадяни України зроблять вибір на користь нормального життя. Свідоме завдання шкоди своєму життю, тілу чи душі спостерігається і в інших питаннях життя людини, так що не виключено, що знаючи абсолютно всю правду про алкоголь, окремі індивіди його все одно вживатимуть. А якщо ці самі «знавці» його не вживатимуть під дією заборони, то така тверезість вже не є свідомою, навіть не є тверезістю, а утриманням. Така природа людини, ніхто не в змозі ніякими методами забрати у неї це право; можна лише заборонити вибір у якусь сторону, але вибір все одно буде зроблений в іншу. З такими «свідомими питущими» не рідко зіштовхуються активісти. Якщо до цього всього додати тих, хто не те, що робити вибір, а навіть добровільно слухати не хоче про тверезість; додати ярих, бездумних і принципових питущих («як би там не було, я все одно буду пити»); алкомафію й усіх, хто отримує прибуток від народного споживання алкоголю (демонстративно для прикладу будуть у себе заливати); наостанок ще додати «культурно» питущих, і в той же час зацікавлених у споюванні нашого народу, свідомих ворогів (не виключено, що вони є громадянами України) та інших — то нам нічого не залишалося, як передбачити цей клас «злочинців». До нього входять вище наведені особи. Але подібні дії вчинити в тверезій Україні буде надто дорого для них самих.

Ось так це буде працювати. А щодо інших, не таких глобальних питань, не важко й здогадатися. І так ясно, що ніякого легального продажу алкогольних отрут не буде, етанол залишиться лише в медицині, науці, техніці, господарстві. Очевидно і те, що якщо мова йде про свідомих тверезників, то такою ж вільною Україна буде і від тютюну, і від інших наркотиків. Все, що стосується алкоголю, буде застосовано і до інших наркотиків, до психотропних речовин, в тому числі й до нових форм одурманення. Все залежить від того, що про них скаже еліта.

4 Способи

4.1 Виконавці

Ми дали напрямок Концепції, показали модель тверезої України. Наступним кроком визначимось, яким способом будемо втілювати цю модель у життя. На даний момент ми бачимо один стан України, наша модель показує зовсім інший. Зараз ситуація така-то, а нам потрібна така-то, тобто ми беремося її змінити. Щоб змінити, необхідно якось вплинути на неї. Яким чином ми будемо на неї впливати, хто буде впливати, що використовувати — нам і належить розглянути в Способах.

На цьому етапі ми схожі на людей, які покликані будувати будинок. Маємо лише розкреслений проект будинку (або модель) і цілу низку запитань без відповідей: «Як будемо будувати?»; «Своїми руками чи руками інших?»; «Де брати матеріали?»; «Хто за це заплатить?»; «Хто начальник і хто підлеглий?» Ясна річ, поки не знайдемо відповіді на ці запитання, про план роботи говорити рано.

Спершу розберемося, хто такі «ми». Під цим словом слід розуміти всіх добровольців, які взялися (або візьмуться) втілити тверезу Україну в життя. Це виконавці Проекту, це ті ж «будівельники». До них можуть належати не тільки активісти ВГР «Твереза Україна», а й люди, що не відносять себе до таких. В Концепції ми зазначали, що для об'єднання достатньо спрямувати волю в одному напрямку. Щоб стати в ряд виконавців, достатньо бути тверезником і докласти хоча б якихось зусиль на користь тверезої України.

Сюди гарантовано входять всі, хто хоч якось відносить себе до «Тверезої України» та інших тверезницьких організацій. Причому як ті, що по своїй суті і якостям відповідають вимогам тверезницької еліти, так і ті, що зовсім не відповідають їм. Ті, що поділяють бачення Проекту стосовно тверезої України, і ті, що абсолютно не згодні з ним, що йдуть до тверезого суспільства якимось своїм шляхом.

Серед тих виконавців, що не відносять себе до організацій, можуть бути й люди еліти. Така можливість дає змогу виконувати задачі Проекту і в той же час залишатися «в тіні», або ж просто не обмежувати свою діяльність рамками статутів. Ось тому нікому не вдасться організувати таку структуру, як на будівництві або заводі, і тим більше повести її в іншу сторону. В «Тверезій Україні» немає структури «начальник — підлеглий», а в Проекті виконавці ще й невловимі. Мов сонячні зайчики, вони є, і в той же час їх немає.

Відтак, хто не проти нас — той за нас.

4.2 Політичний

Говорячи про способи, в цьому Проекті ми розуміємо способи впливу на людину, оскільки твереза Україна відрізняється від п'яної лише якістю людського «матеріалу», більше нічим. Наш Проект не передбачає створення якихось зовнішніх форм (чисті вулиці, краса і порядок українських осель, культурний вигляд

країни, спортивні майданчики) чи покращення фізичного здоров'я людини: вони можуть бути лише наслідком тверезого життя. Наш Проект не покликаний творити навіть зовнішню форму поведінки людини (тверезі застілля, заняття спортом, відмову від алкоголю, сигарет) чи вплинути на статистику, демографію і т. д. За нашою Концепцією (теорією Шичка) все це — теж лише наслідок. Проект «Твереза Україна» в основному направлений на внутрішній стан людини: її настрої, свідомість, підсвідомість, мислення, волю, відчуття — загалом на все, де може лежати корінь звички та байдужості. В термінах філософії, релігії та психології усе це називається одним словом — душа. Ось тому зараз немає ніякої потреби розглядати інші способи, окрім способів впливу на внутрішній стан, на душу людини.

Майже всім активістам доводиться проходити через одну і ту ж спокусу — велике і щире бажання ввести «сухий закон». В ідеології це враховано і написано, що наша ціль — *«не какое-то, непонятное воздержание» от алкоголя и прочих наркотиков, а повышение сознания каждого человека и формирование трезвенного общественного мнения*. Стратегія, яку ми обрали на етапі створення «Тверезої України», умовно називається «принцип пресу». Полягає вона у тому, що для досягнення тверезого суспільства необхідна робота одночасно у двох основних напрямках: політичному та психолого-педагогічному. До того ж там підмічено, що одне «крило» тверезницького руху не повинно «переганяти» інше.

З точки зору собріології, самі лише заборонні заходи дають великий позитивний результат, про це однозначно говорить і статистика. Якщо ж дивитися на це глобально, відносячи до теперішнього часу і ситуації, — користь сумнівна, перевірено в теорії і на практиці. Найцікавіше те, що якщо мова йде про «сухий закон» для окремої людини, то запитань і суперечок не виникає, просто «вішається ярлик» — стриманик: людина, яка не є свідомим тверезником, але в силу деяких причин не вживає алкоголю (наприклад, людина за кермом). Досі ніякому активісту не спало на думку «плодити» таких «тверезників». Але чомусь, коли мова йде про «сухий закон» для країни, одразу виникають розбіжності. Все діло в тому, що ми не охоплюємо весь масштаб таких дій, дивимось на вітчизняну статистику та досвід інших країн, а натомість отримуємо протилежне. Без сумніву, антиалкогольна кампанія СРСР 1985–1987 рр. дала багато хороших результатів, але між тим протривала недовго, за свій відносно короткий період запам'яталася більшістю як негативний досвід і на довгі роки заплямувала саму ідею тверезості так, що вже і чути ніхто не хоче про неї. Розмови про причини і пошук винних у цьому можуть тривати вічно, так само і суперечки навколо ідеї політичного способу досягнення Цілі. Але в Проекті цього питання не минути, думка про можливість чогось досягти політичним способом постійно маячить у наших головах, манитиме до здобуття влади або постійно кликатиме до стін Верховної Ради.

Отже, з одного боку — ідеологія тверезницького руху зі своїм «принципом пресу», з другої — собріологія і статистика. Проект же вимагає відповіді на запитання:

- чи можливо досягти Цілі повністю або частково політичним способом?
- якими способами будемо досягати Цілі?

На ці та інші делікатні запитання доведеться дати відповідь.

Політичний спосіб найбільш «популярний» у тверезницькому русі (та й не тільки тут). Мабуть, тому, що здається найшвидшим, найлегшим, найкрутішим, і може навіть найбільш надійним: видав закон — і ось уже не продають алкоголь, наказав — і ось уже собріологія вивчається у школах, ввів — і ось уже «сухий закон», захотів — і ось вам твереза Україна... Не потрібно ходити по людях, мільйонам розказувати, показувати, пояснювати, допомагати кожному алкоголіку позбутися шкідливих переконань. Якщо потрібно виховати свідомо тверезих — теж будь ласка, з завтрашнього дня замість реклами отрут всюди повинна бути соціальна реклама. А також зробити реформи в сферах культури — кіно, музиці, літературі і т. п. Якщо є влада, то твереза Україна — діло техніки, невелике діло, заодно і позбавимося інших соціальних пороків, поведемо країну, куди потрібно. Найголовніше, що спосіб самоокупний, не потребує власних затрат, усе за рахунок державних ресурсів. А ще краще самому піти у владу, тоді ще й гідну себе зарплату отримувати можна.

Так думав чи не кожен, це досі залишається прагненням багатьох; це щиро, логічно, але, по всій видимості, неправильно. І неправильно не тому, що тверезницький рух від цього постраждає, а в першу чергу тому, що ці думки помилкові, це обман, міф.

1. В найширшому розумінні влада — це здатність впливати на події та явища (Вікіпедія). На перший погляд, саме така здатність і потрібна, аби вплинути на ситуацію в країні щодо алкоголю. Тобто влада нам потрібна не як самоціль, а як інструмент для досягнення Цілі. І взагалі, в здоровому суспільстві владу всюди використовують або як інструмент для досягнення якоїсь цілі, або як інструмент, що самовіддано служить суспільству.

У свій час наші предки розуміли її як особливий спосіб служіння Богу і людям. Це був не просто спосіб, влада дійсно була покладеним на когось тягарем (рос. — бременем). Понести такий тягар по силі лише людям духу. Якщо ти мудрий і відважний, якщо Бог наділив тебе відповідними талантами, дав владу, то спасти свою душу можеш лише будучи народним слугою. Владу розглядали, в першу чергу, як найбільшу відповідальність, найважчу роботу, як діло людей обраних. Саме тому до тих, хто мав таку владу, і ставлення було відповідне, почесне.

Народ свято вірив, що його правитель — це обранець самого Бога, і тому якщо щось ішло не так, то правитель не винен, просто вважалося, що народ несе покарання за гріхи. На цій вірі в обраність і на самовідданому служінні народу твердо стояла влада правителя. Можна сказати, що завдяки цьому правитель мав владу, і, судячи з усього, мав її достатньо, щоб щось змінити. Слово правителя — закон, виконувався цей закон досить-таки сумлінно, навіть якщо народ не погоджувався з ним. Говорячи сучасною мовою, в деякій мірі влада основана на авторитеті.

Отже, можна з впевненістю сказати, що правитель тоді владу мав. Чи має її теперішній інститут державної влади? За офіційною версією, Україна — унітарна демократична президентсько-парламентська республіка і має багатопартійну політичну систему. В Україні діють такі основні інститути державної влади: Президент, Законодавча, Виконавча та Судова влади. Виконавча влада представлена Кабінетом Міністрів і Президентом. Законодавчий орган — Парламент — називається «Верховна Рада України». Судова влада представлена системою загальних і спеціальних судів різної інстанції. «Унітарна» — це значить єдина, цілісна, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають статусу державних утворень і не володіють суверенними правами. А от на рахунок «демократичності» зупинимося детальніше.

Щоб не розповідати і не нав'язувати тут власні політичні погляди, обмежимося лише офіційними твердженнями. «Демократія — політичний режим, за якого єдиним легітимним джерелом влади в державі визнається її народ» (Вікіпедія). У визначенні чітко прописано, хто є джерелом влади, але влада тут розуміється як державний апарат (правителі, уряд), а не як можливість впливати на події і явища. Про можливість впливати потрібно здогадуватися — або народ має владу, або ж наділяє нею когось, і тоді вже цей хтось має владу. Хто ж має владу (вплив) — народ чи державний апарат? Коли демократія передбачає постійну зміну уряду (у нас через кожні 5 років), то ситуація така: народ має вплив на державний апарат (обирає його), а державний апарат має вплив на народ (видає закони, контролює). Виходить, що такої могутньої влади, яка була у правителя предків, не має ніхто. Це ще півбіди, нашому Проекту потрібна така влада, щоб нею можна було виховати свідомо тверезий народ. Припустимо, що такою владою володіє державний апарат, і що до нього якимось чудом потрапили тільки найчесніші та найвідданіші ділу тверезники. Володіти владою такий уряд зможе 5, максимум 10 років. Що є 5 років у масштабах країни? Виховати народ за 5 років — це приблизно те ж саме, що намагатися виховати дитину за один місяць. Які б закони і програми не приймали, кардинально щось змінити не вийде, дуже мало часу. Виховати в зовнішньому ще може й вийшло б, змінити людей зсередини не вдасться, і як тільки тверезий уряд піде, все почнеться знову.

Сьогодні державний апарат вже навіть не той, що був у 1985 році. Не в плані якості чи ідеології, і навіть не по формі, а в плані впливу. Адже, в найширшому розумінні, влада — це здатність впливати на події та явища. Якщо зараз Парламент або Президент спробує ввести «сухий закон», то вже за мить матиме великі проблеми, в тому числі черговий «майдан». Якщо ж ця «влада» і витримає натиск, то щось зміниться хіба що на паперах, а саму «владу» при хорошій нагоді буде скинуто і замінено — чи то Парламент, чи то Президента, чи всіх разом взятих. Хто це зробить і чиїми руками, розбиратися тут не будемо, лише констатуємо факт: державний апарат України має владу дуже відносну, на наш погляд надто примітивну. В той час як нашому Проекту потрібна достатня влада для того, аби докорінно змінити ситуацію щодо тверезості.

Якщо вплинути на народ демократичний уряд не може, якщо закони виконуються тільки ті, що угодні масі, то може хоч владу над державними ресурсами він має? По ідеї, має, хоч і обмежену; цей ресурс можна було б спрямувати на досягнення Цілі. Потрібно врахувати й інше: державний апарат не має влади над засобами масової інформації, а також дуже залежний від думок «незалежних західних експертів», змушений підкорятися законам Ринку, виконувати вимоги Євросоюзу, договорів, займатися іншими поточними питаннями тощо. І це лише мала доля залежності. Перед нами постійно поставатиме вибір: або відмовитися від тверезості, або поміняти в політиці повністю все, в тому числі політичний режим. Можливо, другий варіант був би більш правильним, але це вже не компетенція «Тверезої України».

Змінити ситуацію, маючи в запасі 5 років — це ще не надзадача в демократії. Хоч це виключає можливість будь-якої стратегії, та все ж можна було б спробувати. Інше питання — команда. Якщо навіть вся Верховна рада і Президент будуть з наших активістів, а інші чиновники в свідомості своїй залишаться людьми питаючими, то ніяких принципових змін очікувати не слід. Ще коли новий прийнятий закон цими чиновниками розглядається як щось більш-менш логічне — вони його виконують і контролюють, якщо ж для них це повна маячня (а твереза Україна взагалі сприймається як утопія) — можна лише уявити, якою буде їх робота. Можливо, якби Президент мав авторитетну або диктаторську владу, рівну владі древніх правителів, порядок навести вдалося б.

Це ми розглянули ситуацію, коли основні інститути влади повністю належать активістам, а також спроби створити щось на зразок партії. Коли державний апарат належить нам лише частково або поодиноким, то й розглядати нічого. Тоді на шляху до тверезої України стоятиме стіною ще й процес голосування за законопроект у самій Верховній Раді. І то, якщо проголосують, так само завтра можуть проголосувати за його скасування.

Отже, владою в демократичній Україні, такою, що дає змогу впливати на ситуацію, такою, що потрібна для досягнення Цілі, не володіє ніхто ні в парламенті, ні в уряді. Відтак, домагатися місць у цих структурах ми не будемо, оскільки це марна трата зусиль. Туди можна йти заради чого завгодно, але не заради тверезої України.

2. Процес потрапляння у таку «владу» ще цікавіший. Знову ж таки, постаємо найбільш об'єктивно подивитися на принцип формування державного апарату в демократії — вибори, торкаючись лише того, що стосується Проекту.

Якщо єдиним джерелом влади є народ, то аби потрапити до уряду, необхідна його підтримка у своїй більшості. Кандидатів на місце сільського голови у селі знають майже всі, і знають по життю, тому віддають свій голос відповідно. Кандидатів на посаду Голови міського і вище не знає майже ніхто, тому цим доводиться про себе розповідати. За грошовими затратами деяким це обходиться в шестизначну суму. Тепер, знаючи кандидатів по листівкам, рекламі й обіцянкам, народ віддає свій голос відповідно. Але цікаво не те, що право бути обраним таке умовне, таке залежне від грошей, і тому багатьом активістам недоступне. Це банальність, яка давно всім відома. Цікаво інше. Кожен кандидат

на виборах заявляє про своє щире бажання служити Вітчизні та народу, і що бореться зі своїми конкурентами виключно заради отримання цього права. І тут парадокс: виходить, що для того, аби отримати лише право послужити, потрібно вести за це право ледь не цілу інформаційну війну з конкурентами, викинути на це свої власні мільйони, виграти вибори всіма доступними способами.

За право допомагати людям не боровся ніхто з «Тверезої України», не боровся ніхто з інших організацій, хто дійсно мав бажання послужити. Витрачаємо свої гроші, але це вже теперішнє служіння людям, а не спосіб отримати на це право. Таке право у нас, як і в усіх, було завжди, хіба в політичних кандидатів його хтось забирив? Хіба депутатство — це єдиний у світі спосіб служіння людям? Тож якби депутат з Президентом навіть і мали владу, то боротьба за їх крісло шляхом таких виборів — вже підозріле явище. Проекту потрібні люди, що мають бажання служити Вітчизні і вже на своєму місці служать їй.

3. Якщо депутатський шлях — це марна трата часу і зусиль, то потрібно якось назвати і походити до стін Верховної ради. З вимогами підтримати якийсь законопроект, щось прийняти, заборонити ходимо не лише ми, а й інші громадські організації. За час свого існування система навчилася «випускати пар» з таких, як ми. Як вже було підмічено, цей законопроект можуть прийняти сьогодні, а завтра вже прийняти інший, абсолютно протилежний. Що і відбувається прямо-таки на очах. Ситуація в загальному залишається стабільною, зате громадськість думає, що вона з чимось бореться.

Так, якби не ці мітинги і протести, то алкомафії було б значно легше лобювати і просувати потрібні їй закони, з цим ми погоджуємося. Питання в тому, наскільки ефективна така боротьба. Адже, по суті, це «гра» за чужими правилами, і ми приречені у ній програвати, а в кінці кінців програти остаточно. Навіть якщо ходити туди кожен день, як на роботу. Можна лише позаздрити уяві того активіста, який зітхає з полегшенням, «добившись» підвищення акцизу на цілу гривню, та й то «закон вступає в дію вже з Нового року».

Якщо зараз зосередитися на політичному отверезненні, доведеться вбудовуватися в систему. В результаті буде 1001-ша карликова організація, що реально нічого зробити не зможе, на радість ворогу.

4. Уся ця політична «боротьба» передбачає залежність тверезницького руху від подій у Верховній раді. Хіба можемо ми, громадська організація, так залежати від політики? Розраховувати на державні структури ми не збираємось, оскільки ми — громадський рух, а не вимагателі законів, ми ні від кого не маємо права залежати. Якщо так умовно йти до Цілі, ставлячи її в залежність то від депутатів, то від ЗМІ, то від інших людей і подій, то ми ніколи її не досягнемо. Втілення в реальність Проекту «Твереза Україна» повинне залежати лише від виконавців, а ті, в свою чергу, можуть лише сподіватися на чийсь допомогу, але не розраховувати на неї.

В кінці кінців, навіть ставити собі запитання на рахунок політичного способу ми не маємо права, оскільки не є ні Парламентом, ні Кабінетом міністрів. Було б правильніше думати над політичними способами, сидячи у кріслі чиновника, але ж ми — громадський рух, і складаємося не з релігійних, не з політичних,

а з громадських організацій. Як же ми, будучи громадською організацією, будемо досягати цілі владним (політичним) способом? Ми повинні робити і робимо те, що можемо зробити, будучи на своєму місці, за своє місце ми і будемо відповідати.

5. Вже склався цілий стереотип: активних небайдужих людей, патріотів, поділяють на два полюси: активістів і депутатів. Усе було б вірно, але другий ставлять вище першого. Участь у громадських організаціях розуміється лише як перша сходинка, а сам громадський діяч — як черговий кандидат у депутати. У більш запущеному випадку організацію лише для отримання цього статусу і використовують. Воно і не дивно, що так сталося, зазвичай мало хто знає, що влада там відносна, а також деякі тягнуться до наживи.

Не слід і перший ставити вище другого, оскільки рух і уряд — це дві різні структури, різні соціальні явища, знаходяться надто в різних площинах, щоб ставити одне вище іншого.

6. Два цих крила — тверезницька організація та уряд — можуть йти до спільної або схожої цілі, координувати між собою дії, інколи допомагати одне одному. Така ситуація була б здоровою і найбільш ефективною, сприятливою для поширення тверезості. В теорії воно і є щось близьке до того, а на практиці — абсолютно не те. Взаємодопомога набула егоїстично-лінивого характеру. Депутат якщо і видає антиалкогольні законопроекти, то часто ставить обов'язковою умовою підтримку громадськості та громадських організацій. Це ж треба було бути в організації, потім піти в політику, щоб просити в організації підтримки! Відсутність влади на лице. Але основна причина, чому вимагається підтримка громадськості, — це бажання себе прославити або ж створити видимість роботи. Якщо про це не будуть шуміти, то шанси залишитися на наступний термін у чиновника знижуються. Це відбувається не тому, що цей чиновник такий поганий, а тому, що до цього спонукає ситуація, у якій він знаходиться.

Активісти від влади теж щось вимагають. Можна сказати, що основна їх робота звелася до вимагання від уряду законів, усе інше стало другорядним. В першу чергу, такі вимоги розглядаються як швидкий і найлегший спосіб досягнення цілі. Ще кращий варіант — зробити все, аби на виборах просунути у владу активіста або себе.

Чи можна такий режим роботи назвати взаємодопомогою чи координуванням? Там спроба відвести тверезницький рух у свою сторону, його використання у власних потребах, там злісне вимагання і теж своєрідне використання. Ніж так «співпрацювати», то вже краще взагалі ніяк не перетинати своїх шляхів, йти окремо і паралельно. Якщо вже так усі ратують за щасливу долю народу, то, в першу чергу, кожному крилу потрібно налагодити свою власну роботу окремо. І лиш тоді, коли робота уряду та робота організацій у ділі тверезості буде на належному рівні, можна говорити про взаємну допомогу, спільну працю.

Показником здорової співпраці буде ситуація, коли держава сама, без яких-небудь вимагань з нашого боку, використовуватиме накопичені нами знання і досвід, тихо прийматиме потрібні Проекту закони, йтиме до нас як спеціалістів за порадою. Ми ж, у свою чергу, постараємося зробити все, аби прийняття «сухих законів» обходилося для посадовців ділом безболісним, чистою формальністю.

7. Це на майбутнє. А поки що окрім шуму і політичного безсилля у стінах державних інститутів нічого не спостерігається. Вище ми теоретично обґрунтували неспроможність демократичного уряду, а сучасна та попередня форми влади чудово показали свою «могутність» на практиці. Що у 1985-му, що протягом всіх років незалежності України нам показували свою крутість, свою можливість і вміння вирішувати такі проблеми як алкоголевживання та інші. Особливо «старається» влада сучасна: алкоголіки вже рахуються мільйонами, серед них — діти. Грамотного впливу на ситуацію з алкоголевживанням від уряду вже ніхто й не вимагає, люди просять хоча б якогось впливу.

І впливу від них не буде, сучасні «правителі» повністю заковані кайданами системи, а деякі з них ще й кайданами власних побутово-матеріальних цілей і кайданами своїх пристрастей. У такому стані будь-який рух тілом неможливий, хіба що язиком. Чи багато зміниться, якщо замість теперішніх «негідників» закувати в кайдани чесних і тверезих людей?

8. Ми тут розглядаємо можливості/неможливості державного апарату у ділі отверезнення, можливу її роль у Проекті, важливість державних законів. Але ж не виключено, що держава цілком і відкрито може піти проти нас. Проти нас не тільки як організації, а й проти Проекту, проти пропаганди тверезості, і навіть проти самої тверезості. Які для цього можуть бути підстави? «Твереза Україна» вже сьогодні в очах ліберального політичного курсу України вважається, як мінімум, організацією екстремістською та маргінальною, слід чекати цього і на офіційному рівні. Що буде далі, якщо цей курс не зміниться, уявити не важко. Вже сьогодні ми є найсправжнішими злочинцями хоча б тому, що збираємося порушити проголошену ліберальною демократією терпимість, «права і свободи» питущих. Те, що ми досі на волі — діло часу, просто від теорії ще ніхто не перейшов до практики.

Якщо зараз у Європейський союз Україні закрита дорога через недостатню кількість «прав і свобод», то як же закордонні та українські ліберали дивитимуться на наш Проект, де не те, що ходити п'яним заборонено, а й взагалі вживати алкоголь? Ясно, що просто дивитися на це вони не будуть.

Лібералів ми навели лише для прикладу, насправді це може бути хто завгодно. Наша задача — показати, що ситуація, коли держава протривить тверезницькому рухові, цілком реальна, можливо навіть у недалекому майбутньому.

9. Протягом всього розгляду політичного способу досягнення Цілі ми враховуємо оточення Проекту, хоч такий розгляд у деякій мірі суперечить нашій організаційній Концепції. Це не проект, якщо в ньому не враховано оточення, тому ми змушені сказати ще одне.

В умовах, коли є світові ЗМІ, є світові політичні блоки, союзи та альянси, є світовий ринок, є інтернет і практично немає кордонів між державами і т. д., немає підстав закривати очі на процес глобалізації. Він є, хоч кожен бачить його по-різному. Якщо є глобалізація, то мусить бути глобальна політика, якщо є глобальна політика, то мусить бути глобальний уряд. Тут навіть не обов'язково вірити у «світову змову», це так само логічно й очевидно, як наявність уряду державного. Що являє собою цей уряд, які цілі переслідує і чи має він

владу, тут розглядати не будемо. Поки що нам вистачить знати одне — влада над усім світом концентрується у вузькому колі людей. Цих знань вистачить для того, щоб зрозуміти проміжну роль державних інститутів влади. Основна політика, що визначає долю нашого народу, давно ведеться на світовому рівні, а нашим Президенту і Парламенту вона залишає лише дрібні, несуттєві питання та «брудну» роботу. Таке завдання як твереза Україна державна влада виконати не може, якщо глобальній владі це не потрібно. За законом, інстанції, вищої за державну владу, немає; по суті — є.

10. Жирна крапка в питанні цього способу — це властивість самої влади. Влада — це можливість впливати на події та явища, можливість розпоряджатися майном, законами, будь-чим. Владою ще багато чого можна зробити, але тільки не змінити людину. Метод, яким діє влада на людину, — наказ, якщо наказ не діє, то в хід ідуть покарання, маніпуляція і лицемірство. Владою можна змінити людську зовнішню поведінку, на якийсь час навіть змусити по-іншому думати, але в цілому людина залишається тією ж. В історії підтверджень цьому безліч, у нас це виглядало б так: як тільки влада стала тверезою і взялася за політику отверезнення, маса одразу теж починає тверезіти, як тільки влада змінюється на питущих, погляд маси на тверезість теж змінюється. Це можна назвати мімікрією (людина тільки вдає, що вона змінилася), але аж ніяк не зміною людини, і така мімікрія не потрібна Проекту. Причина цьому — зовнішні переваги, коли людина починає «тверезіти» лиш тому, що влада це підтримує, оскільки це модно, перспективно у наш час. Влада може пропагувати, розказувати, пояснювати, але якщо є зовнішні переваги — маса буде кивати головами погоджуючись, та все пройде мимо вух, мимо свідомості.

Наша Ціль надто специфічна для можливостей влади, оскільки потребує виховання свідомих тверезників та завзятих активістів (еліти). Якщо ще раз проглянути якості маси та еліти у нашому Проекті, то стає явно видно, що політичний спосіб не найкраще для цього підходить. Навіть саме слово «виховання» тут недоречне, сенс нашої діяльності — поширення тверезості. Поширення тверезості, як і будь-якої ідеї, не зводиться до вузького терміну «пропаганда». Це не насильство над свідомістю чи підсвідомістю, не вдовбування гасел і тез в душі політичних агітацій. Благотворна дія на духовний світ людини, на її свідомість і підсвідомість неможлива через насилля. Це більш точна робота, тут потрібен вибір натуральний, тут до душі необхідно доторкнутися.

От якраз політичним способом можуть скористатися наші противники. В майбутньому, коли побачать своє нікчемне становище перед Проектом, усі свої сили кинуть на політику швидкого отверезнення. І робитимуть вони це лише для того, щоб так само швидко потім цю політику припинити: народ тверезістю та Проектом «перехворів», прийом спрацював, можна продовжити споювання.

Цих 10 доведень повинно бути достатньо для того, аби обрати основним у Проекті будь-який інший спосіб досягнення Цілі, тільки не політичний. Нами було поставлено оцінку сучасній демократичній системі, але оцінка ця умовна, оскільки ставилася лише відповідно до вимог Цілі. Ставити ж загальну оцінку ми не будемо. Також ми ніде не написали, що виконавцем Проекту не може

бути чиновник. Звичайно, може, для чиновників Проект так само написаний, як і для інших. Якщо людина вже знаходиться у цьому кріслі, то не тільки може, а й зобов'язана працювати на благо тверезості. І будучи на цьому місці, в першу чергу ставити собі таке ж запитання: що я можу зробити, будучи тут, для Проекту, для свого народу, для поширення тверезості? Врешті-решт, піднімати акцизи, обмежувати продаж по місцю і часу, забороняти рекламу та інше — теж потрібне заняття, хтось мусить цим займатися.

4.3 Економічний

У Концепції вказано, що тверезницький рух є некомерційним (тобто не ставить ціль отримання прибутку); але цього (і деяких рядків з ідеології) виявилось недостатньо, щоб запобігти грубих та трагічних помилок, зроблених окремими активістами. Аби не допустити їх у Проекті, постараємося усі питання, що стосуються матеріального ресурсу, розглянути у Способах.

Під економічним способом мається на увазі будь-який спосіб впливу, в якому матеріальні ресурси можуть відіграти вирішальну роль у Проекті. Сюди, в першу чергу, входить професійний спосіб, коли активіст отримує прибуток лише від тверезницької діяльності, далі спонсорські та інші способи.

Професійний спосіб має немало плюсів, привабливе в основному тим, що дозволяє весь свій робочий час приділяти справі, зануритися у тверезницьку діяльність, не відволікаючись на іншу роботу. Здається, що налагодивши таку тверезницьку компанію, можна сміливо йти до Цілі, залучати кадри і з таким режимом роботи вплинути на ситуацію. З нашої точки зору цей спосіб є найбільш справедливим серед усіх способів досягнення Цілі, бо хто трудиться, той достойний прожитку.

Ще один плюс — професіоналізм. Для того, щоб бути спеціалістом з якогось напрямку діяльності, необхідно щодня займатися і розвиватися. Щоденна тривала робота необхідна і для досягнення якогось високого результату. Але є мінуси, і схоже, що їх буде більше.

1. В одній роботі професіонал ставить собі дві цілі — Ціль Проекту та прибуток. В реальному житті такий режим постійно ставитиме перед вибором: або пожертвувати першим заради другого, або другим заради першого. Для прикладу візьмемо активіста, що отримує прибуток зі свого тверезницького сайту. Постає вибір: або писати на сайті те, чого вимагає Проект (припустимо, про тверезий спосіб життя), або ж те, що дасть більшу кількість відвідувачів (припустимо, про здоровий спосіб життя) і цим самим дасть більший прибуток. Вибір завжди за активістом, але цей вибір доведеться робити ледь не кожену секунду. Якщо постійно робити вибір на користь Проекту — є ризик залишитися голодним, якщо ж на користь прибутку — можна опуститися до байдужості, а там і до рекламування алкоголю. Тримати «золоту середину» — дуже болючий процес, двоїста ціль людину пригнічує і послаблює. Та й навряд чи вдасться: у форсмажорних обставинах, або якщо грошей потребує сім'я, в жертву принесеться не тільки Проект, це треба бути великим сміливцем, щоб зробити протилежне.

При такому режимі страждає, головним чином, «ідея» тверезості, втрачається чистота інформації, оскільки кожен вибір на користь прибутку гарантовано приносить чергову дозу сміття і неправди. Залежність інформації від прибутку не тільки не несе користі, а й приносить явну шкоду, так що в деяких випадках краще бездіяльність, ніж така діяльність. Якщо незалежність така важлива при створенні сайту, то тим паче в інших напрямках, і особливо в керівних. Якщо цей активіст працює з алкоголіками, то слід очікувати часу, коли для нього чим більше алкоголіків, тим буде краще, Проект йому ще й заважатиме. Професійний активіст — потенційно небезпечна для Проекту особа, в кращому випадку це кандидат на самовільне покидання організації, оскільки щоб до нього несли гроші, піарити тепер змушений не «Тверезу Україну», а себе. В гіршому випадку цей професіонал використовує організацію у власних комерційних цілях.

Засуджувати такого робітника немає за що, він вимушений піти на це, в кінці кінців матеріально забезпечувати себе і свою сім'ю — це теж обов'язок. А нам усім краще триматися подалі від такого режиму роботи, еліті тим більше. Краще вже зовсім покинути громадську діяльність, принаймні це буде чесно.

2. Якщо строго займатися тим, що вимагає Проект або тверезницький рух, то навряд чи ця діяльність принесе якийсь прибуток. Таких вакансій, які б при чистій тверезницькій діяльності змогли дати хоч якусь копійку, ще треба пошукати. Їх і не потрібно шукати, просто якщо вже якісь надходження від діяльності є, то краще не «підсідати» на них як на основне джерело прибутку.

Ми не просто так торкаємося таких тонких питань, у деяких організаціях вони стають причиною внутрішніх чвар та ворожнеч, і закінчується все розпадом. А деяким нашим соратникам вони коштували надто дорого, щоб їх не проаналізувати.

3. Якщо серед нас знайдуться умільці, які своїм щирим бажанням допомогти Проекту винайдуть способи отримання прибутку від суто тверезницької діяльності, то «Твереза Україна» одразу почне деградувати в плані цілеспрямованості, до нас йтимуть, як на роботу. А тих людей, які були, цей режим поступово і непомітно перетворить з активістів на працівників. Якщо в один момент виплата припиниться, то припиниться і діяльність, усі розбіжаться в пошуках кращої роботи.

4. З психологічної точки зору, найнятих працівників майже не чують, навіть якщо це заклик щирого і палаючого ідеєю лектора. Усі знають, що багато говорити — це його робота, тому дослухатися до слів не поспішають. Спроби зробити з «Тверезої України» щось типу «Управління у справах сім'ї, молоді та спорту», здебільшого, збиткові для Проекту.

5. Така ж ситуація зі спонсорством. Тільки якщо при отриманні прибутку діяльність залежна і спотворена комерційним інтересом, то при спонсорстві діяльність залежна і спотворена намаганням догодити спонсору. Правда, хороший спонсор — той, який ні до чого не зобов'язує, але ще кращий — той, що таємний. Тому з таким «благодійником», що ставить умови, мати справу наполегливо не рекомендуємо.

Як і з прибутком, не рекомендуємо опиратися на спонсорські надходження, а завжди бути готовим до того, що в одну мить вони з якоїсь причини перестануть надходити. Таке ставлення до пожертв дозволить зберегти діяльність активіста в свободі, чесності і правді. Як не слід шукати прибуткової діяльності, так не слід заманювати до себе спонсорів. Обидва шляхи, швидше за все, приведуть до розчарування.

Систематичні спонсорські внески теж небезпечні тим, що притягуватимуть до організації безробітних байдужих. В той же час, навпаки, відштовхуватимуть цільову аудиторію, оскільки будь-яку організацію, що підтримується кимось, видають її кадри та матеріали. Якщо по активістам видно, що вони не більше, ніж найманці, а листівки кольорові та глянцеві, значить організацію спонсорують. Коли так, то комусь це вигідно, отже, це — чергова маніпуляція або передвиборча агітація. Таких думок буде достатньо для того, щоб все сказане і написане цією організацією пропустити мимо уваги.

6. Отже, спонсорська допомога у підтримці життєдіяльності окремого активіста може подіяти як на користь Проекту, так і на шкоду. Так само й допомога у самій тверезницькій діяльності (виготовлення матеріалів, проплата поїздок, рекламних банерів, святкувань, обладнання, хостингу та ін.). На відміну від професійного способу, у деяких випадках це ще припустимі явища, хоч і потребують розмірковувань та волі.

Неприпустимим явищем є загальне спонсорування активістів «Тверезої України» або ж окремої регіональної організації. Щоб така щедрість не стала для організації смертоносною отрутою, необхідно, щоб ця організація складалася виключно з ідеальних, безгрішних людей. Оскільки в світі жодної такої людини немає, то такі подачки слід розцінювати як спробу зруйнувати організацію зсередини. Наївно думати, ніби все буде поділено справедливо і всі лишаться задоволеними, що все обійдеться мирно і без зайвих підозр.

7. Існує ще один факт, що стосується грошей. Якщо ми будемо досягати Цілі якимось економічним способом, або ж з використанням матеріальних ресурсів, що може дати державна влада, то нашою «зброєю» будуть матеріали і гроші. В той час як алкогольна мафія використовує ту ж «зброю», тільки додає ще й брехню. Якби кількість грошей була рівною, то у цій інформаційній війні перемогу здобули б ми, оскільки правда завжди сильніша. Але, так як вони отримують зі своєї діяльності шалені прибутки, то нам у Проекті краще не воювати економічними способами, це стовідсоткова наша поразка. Ми можемо замовити першокласні соціальні відеоролики, мафія, в свою чергу, зможе значно перевершити нас якісно та кількісно в рекламі. Якщо ми зможемо організувати на спонсорські кошти свято тверезості, то наркоторговцям вдасться провести ще грандіозніше свято пива. Така боротьба може тривати вічно, програватиме у ній тверезницький рух, і це якщо не рахувати лобювання законів, підкуп режисерів та інші способи маніпуляції, які можна здійснити, маючи великі суми. Щоб їхня зброя стала безсилою проти нас та народу, потрібно, щоб наша зброя лежала в іншій площині.

8. Так само, як і політичний, економічний спосіб впливу безсилий для нашої Цілі, а саме для виховання свідомих тверезників та активістів. Він може лише в деякій мірі допомогти у цьому, але основним ніколи не буде. Він може підкупити людину, але не змінити її. Красиво оформлений ролик або буклет, певно, додасть більше ваги ділу, але запалює людину не дизайн. Свідомі тверезники — це люди, груди яких горять жагою до правди й істини, а еліта ще й горить бажанням донести цю істину до своїх співвітчизників. Так запалити людей нікому не вдасться, якщо сподіватися в основному на матеріальні ресурси.

Значимість матеріального ресурсу у нашому ділі наближено дорівнює його значимості в армії. Ним армію годують, ним виготовляють зброю, але заради грошей солдат вмирати не піде. Надихнути солдата на подвиг можуть лише його переконання, бо навіщо мертвому гроші?

Наведеними доказами ми ні у кого нічого забирати не збираємось, для активістів вони мають рекомендаційний характер, зате для виконавців Проекту визначають основний напрямок.

4.4 Альтруїстичний

Політичний та економічний способи вплинути на ситуацію так, як це нам потрібно, не можуть. Нам потрібно, щоб зміни відбулися в людях, на рівні душі (настрою, свідомості, підсвідомості, мислення, волі, відчуттів). В цьому плані ефективність та надійність цих способів надто мала, щоб використовувати їх у проекті. Від того, яким способом (яким боком і скількома рядами) класти цеглу, залежить міцність стін будівлі. Питання дуже серйозне, основний напрямок дій вирішується саме тут, у Способах.

Зі зрозумілих причин одразу відкинемо розгляд силового способу, релігійного, маніпулятивного та інших схожих. Лишається сподіватися на вже згадуваний нами в Концепції спосіб служіння — альтруїстичний. «Альтруїзм (лат. *Alter* — другий, інший) — активність, пов'язана з безкорисливою турботою про благополуччя інших; співвідноситься з поняттям самозречення — тобто з принесенням у жертву своїх вигод на користь блага іншої людини, інших людей або заради загального блага. У буденному слововживанні — протилежність егоїзму» (Вікіпедія). Для тверезницького руху це поняття далеко не нове, хоча практика показує, що не всі активісти тверезницькою діяльністю займаються альтруїстично.

Плюси і мінуси цього способу для активістів визначити неможливо, оскільки одні його сприймають як суцільний товстий мінус, інші — як один дуже великий плюс. Мало того, що заробити на такій діяльності не вдасться, то ще й доведеться витратити свої ресурси, час, жертвувати своїм благом — так думають перші. Другі сприймають її як можливість послужити людям, Вітчизні, Богу, як поклонання, як вищу форму життєдіяльності людини. Засуджувати будь-кого як людину ми не хочемо, кожен розмірковує відповідно до свого світогляду, це нормально. Оцінку ми можемо давати їм лише як виконавцям, тобто їхнім діям, і лиш спираючись на Ціль Проекту.

Якщо виконавцями Проекту будуть альтруїсти, то мінусів як таких у цього способу немає. Мінуси можна знайти хіба що будучи надто вимогливими до способів впливу, але розглянувши попередні способи, ми не маємо права бути такими. Отже, мінуси існують лише для самих егоїстів, а також для Проекту в тому випадку, коли ці егоїсти видаватимуть себе за альтруїстів.

1. Сам по собі альтруїзм і альтруїстичний спосіб впливу не має впливу на алкогольну ситуацію, але найкраще сприяє (рос. — способ-ствуєт) отверезненню суспільства. Коли ми будемо просто служити людям, то навряд чи щось зміниться. Суть у тому, щоб займатися тверезницькою діяльністю як служінням, і саме таке ставлення принесе найбільший коефіцієнт корисної дії. Якщо допомогти надихнути людину на тверезість чи тверезницьку діяльність не в змозі ні політичний, ні економічний спосіб, то альтруїстичний — це саме те, що треба. Він не створює якихось зовнішніх переваг і своєю жертвовністю дає можливість доторкнутися до душі, а отже спроможний допомогти нам виховати справжніх свідомих тверезників та справжню еліту.

При альтруїзмі ми служимо не в тому плані, що допомагаємо комусь копати картоплю, і не в тому, що виконуємо народні прихоті і забаганки. Ми всю свою волю, час і ресурси направляємо на отверезнення, ми служимо тим, що несемо тверезість. Хоч для декого це не буде вважатися служінням, ми все одно служимо.

2. Альтруїзм не передбачає отримання прибутку, слави і влади, а значить зберігає чистоту діяльності, має не роздвоєну ціль.

3. Альтруїзм не розділяє, а навпаки об'єднує актив. Вибудовує структуру, верхівку якої складають найбільш свободні, найактивніші, самозречені, найбільш віддані ділу люди.

4. Дія альтруїзму в поєднанні з правдою — це наймогутніша зброя проти мафіозних грошей і брехні. На альтруїзм ніякі суми не діють, надто різні площини. Так само альтруїстичний спосіб тверезницької діяльності незалежний від влади, ЗМІ, спонсорів, демократичних виборів тощо.

Будь-яке спонсорство в один момент може зупинитися — і від цього зупиниться й діяльність. Для конструкції тверезої України потрібна команда, незалежна від спонсорів, потрібен активіст, що в будь-якій ситуації буде знаходити можливості сам (шукати, думати, прикладати зусиль, знаходити рішення, виходити з положення), а не виправдовувати свою бездіяльність відсутністю фінансування. Тільки альтруїзм може сподвигнути на подібне.

5. Список можна продовжити, але ще однієї дуже важливої тези вистачить, щоб остаточно визначитися зі способом. Можна сказати, що у будь-якій нормальній традиційній сім'ї присутній альтруїзм, оскільки батьки там найнатуральнішим чином служать своїм дітям: ідеальна турбота та абсолютне самозречення. Мотив таких дій зрозумілий, любов до дітей змушує і служити, і наказувати для блага самих же дітей. Діти, у свою чергу, покірні батькам. В залежності від віку ця покірність має різні причини: страх покарання; авторитет; та ж любов; повага; розуміння того, що мама бажає лише блага, а значить чогось поганого не порадить. Це ні що інше, як своєрідна влада над дітьми,

тільки влада по закону любові. Вона не абсолютна, не гарантована, але інколи настільки ефективна, що позаздрив би будь-який диктатор. Це дає змогу вважати, що справжнє, непритворне служіння, абсолютний альтруїзм у деякій мірі зможе принести владу, яка за ефективністю в рази перевищує владу політичну.

Тим же шляхом служіння таку ж владу у свій час отримали козаки, в політичну вона була реформована вже пізніше. Герой — той, хто найбільше і найкраще послужив людям, жертвуючи собою. Якщо мотив воїна-захисника — не любов до народу, то інакше як дурістю його справу назвати не можна. Батько у сім'ї — голова тому, що одночасно господар і слуга всім, тільки його служіння — не ложку всім подати, а прогледувати, захистити. Тут відповідальність на найвищому рівні (якби це визнавали прихильниці «гендерної рівності», може, й замовкли б).

Зв'язок між владою та служінням добре видно на прикладі правителя у предків, коли влада розглядалася як вищий спосіб служіння, як діло найбільш самовідданих і талановитих. Суть нашої ідеї в тому, що в ті часи влада накладала на людину служіння; у нашому Проекті ж — навпаки: служіння повинно принести людині владу. На нашу думку, це два нероздільні поняття, можливо навіть ця залежність є законом суспільства. Якщо знати цей закон, стає зрозуміло, чому сьгоднішні інститути влади не мають влади: з їх сторони і служіння немає, там лиш одне «его», весела робота і не більше.

А служіння і політична влада — це два абсолютно різних явища, хоч інколи вони можуть переслідувати одну ціль. Політичній владі на шляху до цілі часом доводиться вдаватися до насильства і технічного контролю, і якщо їй вдається такими методами чогось досягти, то не надовго. Людині з альтруїстичною владою часто вистачає лише погляду. Отже, два різних явища, той і той, потрібні по-своєму, тільки політиці більше вдається підтримувати порядок, а альтруїзм здатний впливати. Твереза Україна — це діло альтруїзму, політика може лише співдіяти йому. Біда організацій, їхня ж і погибель, коли способом своєї дії обирають політику, а не служіння. В такому разі вони міняють шило на мило, тим більше, якщо політика демократична. Служити, мовляв, принизливо, от наказувати — круто. Підтримуючи блаженний вираз обличчя, вилізти наверх за рахунок самовихваляння та роботи своїх соратників, там нічого не змогти зробити, а значить паразитувати на зарплаті та просити підтримки у тих же соратників, кричати і звинувачувати в усьому опозицію, а через 5 років отримати копня від власного ж народу — саме це круто чи щось інше?

Служіння ж пропонує вийти за рамки побуту, знайти в собі поклик свого вищого «Я», відкинути шаблонні установки про «власне щастя» і працювати в поті лица, навіть не сподіваючись, що твоє ім'я бодай хтось коли-небудь згадає. Інколи в злиднях, інколи без жодної моральної підтримки, зате чесно, відважно, по-батьківськи, з єдиним мотивом — витерти дитячі сльози. В процесі діяльності альтруїзм дає можливість виховати себе як Людину, свобідну особистість, люблячого батька, відданого воїна, а також реально змінити ситуацію. І якщо ситуація мінятиметься, то з'явиться усвідомлення себе як людини потрібної, виникне певний сенс, ці відчуття не зрівняються ні з яким відчуттям влади.

Навіщо такі жертви, після кого ми «підчищаємо», чи це не робота Уряду чи Церкви? Хоч в альтруїзмі є відтінок релігії та політики, ми робимо свою роботу і тільки.

Основний спосіб впливу в Проекті, спосіб, що буде сприяти швидкому і надійному рухові до Цілі — альтруїстичний. На тому, щоб виконавці використовували саме його, після усього сказаного наполягати не будемо. Офіційно тверезницький рух України вже більше, ніж 5 років, альтруїстичний — і що? Часто до цього «альтруїзму» ми домішуємо власні інтереси, або ж взагалі йому місця не знаходиться. Одні в організації служать соратникам та народу, інші — за рахунок соратників та народу хочуть вирішити свої проблеми. Ось чому останні так усіх насторожують. Відокремлювати справжніх альтруїстів від притворних навіть не намагатимемось, такого фільтру ще не винайшли. Як тих, так і інших часто видає діяльність, але не настільки, щоб робити колективні висновки. Навіть суто індивідуально не можна розглядати соратників під лупу, вже краще зазирнути у себе. Людині властиво мінятися; ніхто не знає, яку роль відіграє активіст у тверезницькому русі. Тож причетність активіста до Проекту «Твереза Україна» визначається ним самим і залежить від мотивів діяльності.

Слід зрозуміти й наступне: якщо ми говоримо про основний спосіб впливу, то маємо на увазі й можливість використання інших, які в якійсь мірі можуть нам допомогти. Намагатися служити можна й у політиці, а якісно надрукований буклет може стати ефективним доповненням до якогось службового діла.

5 Методи

5.1 Практика

На відміну від Способів впливу, Методи у Проекті — це більш конкретне уявлення про дії. Це дії, які необхідно робити для того, щоб впливати на ситуацію. З попередніх розділів про Ціль та Способи пам'ятатимемо, що вплив повинен бути саме на внутрішній світ людини, забезпечувати довготривалий та надійний результат, і обов'язково альтруїстичним. Вже тут стане зрозуміло, звідки взяти еліту і як виховувати тверезників.

Нагадаємо, модель тверезої України передбачає поділ людей на три класи в залежності від їх тверезницької діяльності. Почнемо з основного, він в деякому сенсі середній: маса. Хто входить до маси, описано в Цілі. Тепер питання: як її створити? Все, що об'єднує людей маси, — це тільки тверезість; чим надійніший тверезник, тим краще для Проекту. Під тверезниками ми розуміємо людей, які не мають алкогольної запрограмованості, зовсім виключаючи будь-яких стримаників: тверезник (твереза людина) — людина, яка не має алкогольної запрограмованості (а також програми на вживання інших наркотиків), а отже — ні за яких обставин не вживає алкогольних сумішей, тютюну та інших наркотиків. Тобто, перше, що потрібно для тверезості — відсутність програми, друге (як наслідок) — невживання алкоголю. Друге обов'язково випливає з першого: якщо програми немає, то бажаючих добровільно отруюватися чи то хімікатами, чи то алкоголем теж немає. Якщо немає програми і алкоголь п'ють, значить хтось примушує це робити всупереч волі, таких людей називають «примушениками». Програма зараз розглядається нами як проалкогольна запрограмованість і включає у себе установку, власне програму та переконання. Отже, перше — відсутність програми — є вирішальним у питанні алкоголевживання для будь-якої людини. Не мають проалкогольної запрограмованості або тверезники, або примушеники (третій варіант розглянемо пізніше).

Люди, що не мають алкогольної програми, поділяються на такі класи: природні тверезники, розсудливі тверезники, релігійні тверезники, свідомі тверезники, совісні тверезники та інші тверезники. Ця класифікація вирізняє тверезників лише за першою ознакою — відсутність програми, а саме — яким чином сталося так, що у свідомості та підсвідомості людини немає алкогольної запрограмованості: у природних тверезників її і не було, розсудливі її стерли клятвою або якимись знаннями, у релігійних її теж не було або стерли внаслідок нероблення гріха, свідомі тверезники стерли науковими знаннями, у совісних ця програма стерлася завдяки високій чутливості до всього поганого і так далі. У всіх однаково відсутня програма на пиття алкоголю, просто одні її не мали, інші стерли або були тверезо запрограмовані. Всі, окрім природних, у свій час вирішили жити тверезо, обрали тверезість, звільнили самі себе від нетверезого способу життя, пройшли курси звільнення від залежності, дали клятву і таке інше. Іншими словами, свідомо і добровільно зробили певну дію (крок, вибір) на

користь тверезого життя, вже з цим кроком починається руйнування алкогольної програми.

Зазвичай чим цю запрограмованість стирають, тим і підтримують тверезість. Якщо, наприклад, розсудливий тверезник стер її якимись знаннями, то ними ж і обороняється від проалкогольної пропаганди. Нам же потрібно, щоб люди йшли далі, щоб отримували нові знання та досвід, знання у різних напрямках, які допоможуть стати надійними тверезниками (релігійними, свідомими, совісними, розсудливими одночасно). А також — щоб людина незалежно від зовнішніх переваг сама зробила цей крок до тверезого життя. Тільки тому, що тверезість — це правда. Це забезпечить твердість стін нашого «будинку» — твердість маси у своїх переконаннях, що значно полегшить роботу еліти у тверезій Україні.

Слід пам'ятати ще одне. Надійний тверезник, свідомий тверезник, релігійний тверезник, розсудливий тверезник — це поняття відносні. Існує принципова різниця між типовим свідомим тверезником і типовим стримаником, але чітко поділити суспільство на тверезників та стримаників ніколи не вийде, так само як не вийшло поділити на еліту і масу. Потрібно остаточно зрозуміти, що ми маємо справу з людьми, а не з цеглою. Ті знання, що повністю сприймаються одними людьми, іншими сприймаються лише частково або зовсім не сприймаються. Хтось буде більш свідомим тверезником, хтось менш свідомим, а хтось ще менше, і так до стриманості.

В пошуках методу, що спроможний виховати тверезників, звернемося до практики. Якщо тверезість — це відсутність запрограмованості, то найкраще з цим справляється метод Г.А. Шичка. Цей метод активісти успішно використовують як для алкоголіків, так і для себе. Єдиний мінус методу — обов'язкова наявність великого бажання ним скористатися. Якщо алкоголік чи «культурно» питущий не хочуть ставати тверезниками, то цей метод безсилий, це добре знають викладачі курсу. Так, у порівнянні з іншими методами мінусів майже немає, але для Проекту цей один мінус — як кість у горлі. Так ми будемо до кінця світу будувати свою тверезу Україну.

Де ж взяти таке бажання для такої великої кількості народу? Причина, з якої бажання жити тверезо з'являється в алкоголіків, зрозуміла. Чому ж воно має виникати у «культурно» питущих? Знову звернемося до практики, тільки цього разу до іншої. Мабуть, немає таких випадків, щоб хтось з нас, колишніх питущих, а тепер активістів тверезницького руху, захотів жити тверезо без якоїсь попередньої причини. На сайті www.tvreza.info є короткі автобіографічні розповіді тих, хто відносить себе до учасників руху «Твереза Україна». Нас цікавить відповідь на запитання: «Коли Ви свідомо прийшли до тверезого способу життя?», а точніше — «Що стало причиною цього рішення?» Відповіді не завжди однозначні. Ми не поспішали їх об'єднувати, для аналізу спочатку розглянемо об'єктивні числа. У випадку, коли причин було дві, ми ділили бал навпіл, і ось що вийшло:

105 — відеолекція В.Г. Жданова;

35,5 — самоусвідомлення, до тверезості прийшов сам;

- 25 — завдяки Ф.М. Калінчуку;
- 11 — завдяки християнству;
- 10 — самі «докотилися» або почали осмислювати після якихось подій: крах сім'ї, смерть ближніх і т. д.;
- 6,5 — вплив та приклад інших людей;
- 5,5 — завдяки роботам Ф.Г. Углова;
- 5 — ніколи не вживали алкоголю;
- 5 — завдяки іншим релігіям, філософії, психології, сюди ж входять рідновіри та Східна культура;
- 4 — завдяки Концепції Суспільної Безпеки;
- 3,5 — виховали батьки;
- 3,5 — самопозбавлення від звички за методом Г.А. Шичка, відео Ю.О. Соколова;
- 2,5 — через спорт;
- 2 — завдяки лекціям В.П. Кривоногова та О.М. Маюрова;
- 2 — сподобалося утримання від алкоголю;
- 2 — завдяки лекціям В.В. Довганя та іншим;
- 2 — різна тверезницька література;
- 1,5 — завдяки сайту «Твереза Україна»;
- 1 — познайомився з учасниками «Тверезої України»;
- 1 — опрацював матеріал щодо шкідливості;
- 1 — приводом стало алкогольне отруєння;
- 1 — робота з людьми, вивчення статистики;
- 1 — через патріотичні переконання;
- 1 — непереносимість алкоголю;
- 1 — кілька переконливих відео документального характеру;
- 0,5 — брошура «Про що мовчить реклама»;
- 0,5 — завдяки сайту СБНТ;
- 0,5 — завдяки курсам відновлення зору П.Г. Жданова.

У когось ці причини були чимось обумовленими: наприклад, людина час-то задумувалася над питанням алкоголевживання, а потім під руку потрапила відеолекція, не продивитися яку було неможливо. Такими обумовленими причинами були: у 15 чоловік перегляд відеолекцій В.Г. Жданова, у 3 — навчання у Ф.М. Калінчука, в 1 — християнство, в 1 — знайомство з творчістю Ф.Г. Углова. Усі інші причини насправді є самостійними. Принаймні, так їх бачать самі учасники «Тверезої України», так їх вказали в розповіді. З цих причин люди стають тверезниками, у деяких з'являється бажання піти далі, вдосконалити себе, пройти метод Шичка, стати активістами і т. д.

Лекція В.Г. Жданова прокотилася по всій країні, дала хороший результат (про який ми, може, навіть і не здогадуємося); на багатьох подіяла так, як нам хотілося б; на багатьох ніяк не подіяла; багато людей сприйняли її критично,

навіть не почавши дивитися. Так само й інші лекції, інші тверезницькі матеріали. Яка причина такого ставлення, що робити з цими критиками? Спробуємо підійти до цього питання з точки зору теорії Г.А. Шичка.

За цією теорією, причиною такого ставлення якраз і є алкогольна запрограмованість, вона навіть має своєрідний блок «самозахисту програми». Значить, потрібно домогтися, аби проалкогольної програми не було ні у кого в країні. Перевірити, наскільки це можливо, можна тільки розібравши деякі її властивості. Першою важливою властивістю є місце знаходження програми, другою — зміст методики позбавлення від неї:

- 1) основна частина, близько 80–90% алкогольної запрограмованості знаходиться у підсвідомості людини;
- 2) основним змістом методики позбавлення від алкогольної програми є переведення неусвідомлюваних процесів на рівень усвідомлення (П.І. Губочкін).

Незважаючи на те, що запрограмованість має у собі блок самозахисту програми, звільнитися від неї можна не лише на курсах за методом Шичка. Проалкогольна запрограмованість повністю або частково стирається у наступних випадках, які ми для зручності розділимо на дві групи.

I група

1. Курси Шичка. Сюди входить: прослуховування курсу, перегляд інших лекцій, читання літератури, написання щоденника, самонавіювання, утримання, воля і бажання жити без алкоголю, тверезе середовище та інше.

Все, що входить до курсу, може стерати програму і поодинці:

2. Для деяких людей одне лише прослуховування курсу або перегляд антиалкогольної лекції може повністю і назавжди звільнити свідомість і підсвідомість від алкогольної запрограмованості, давши цілком нормальне, свідоме, тверезе життя. Прикладів цьому бачимо море. У свій час у «Тверезій Україні» таких тверезників була більшість.

3. При читанні тверезницької, антиалкогольної літератури. Те, що запрограмованість таким чином стирається стовідсотково, показує ефективність книги Алена Карра. Ще одним доказом цього є досвід старшого покоління соратників, коли прочитавши книгу чи статтю (відеолекцій як таких не було) на все життя ставали тверезниками. Такий приклад наводить і сам Г.А. Шичко: алкоголіку вистачило лише прочитати газетну статтю — і бажання пити у нього зникло. Доказ такої дії можемо знайти і серед нас. Наприклад, соратник Сергій Козуля у 2010 році взявся писати науково-популярну статтю про шкідливість спиртного, після чого написав: «Опрацювавши матеріал і закінчивши статтю, я зрозумів свою помилку і вирішив вести тверезий спосіб життя».

4. Від самого лише правильного написання щоденника. Ось що пише соратник з Севастополя: *«Знайшов сайт, присвячений методу Шичка, викачав щоденники, дізнався, як правильно їх заповнювати, і протягом чотирьох місяців вів щоденники, як і годиться, перед сном. І я помітив, вже на третій день у моїй свідомості все стало з ніг на голову (точніше, навпаки, повернулося з голови на ноги), почали зникати помилкові переконання, я з кожним днем*

ставав все вільнішим і вільнішим. Через місяць я взагалі стрибає від радості, що, нарешті, мені вдалося повністю вибратися з полону ілюзій».

5. За тією ж теорією Шичка, просте і добровільне утримання людини від споживання алкогольних сумішей теж частково або повністю стирає проалкогольну запрограмованість. Тобто, якщо відмова від пиття зроблена самотужки, хоч і не спираючись ні на які знання, а просто з якоїсь іншої причини (клятва, принцип), то така людина є тверезником, а не стримаником. Сюди входить широке коло осіб: від рішучих алкоголіків, які, «перемучившись», стають тверезниками, до патріотів, що обмежилися знаннями про алкогольний геноцид і тих, хто просто дав клятву.

6. Програма стирається або не діє у людей з високою чутливістю до всього поганого — у совісних.

II група

7. Часто після сперечань на тему вживання алкоголю «культурно» питущі потім зізнаються тверезнику, що хоч кожен залишився при своїй думці, та все ж бажання пити алкоголь пропало або стало слабшим. Це тому, що алкогольна програма вразлива до тверезницьких істин. Або, як варіант, суперечки в деякій мірі сприяють переведенню неусвідомлюваних процесів на рівень усвідомлення.

8. Програма може стиратися і під час тривалого перебування в середовищі тверезників, прикладів теж чимало.

9. Проалкогольна запрограмованість стирається і з часом, якщо не підтримувати її ритуалами самоотруєння. Мається на увазі, що стриманики з часом стають тверезниками, якщо забезпечити їм деякі умови. Навіть умови, які несуть характер заборон та покарань, все ж позитивно діють на свідомість та підсвідомість людини. Доказом цього є історія: після відміни відносно тривалого «сухого закону» 1914–1928 рр. народ неохоче залучається до спиртного. Це означає, що алкогольну запрограмованість суспільства можна знищити не лише шляхом зміни цілих поколінь, може вистачити лише введення в дію правил і законів відповідно до собріології, усунення доступності наркотику.

10. Внаслідок дії інформації, тобто через пропаганду тверезості, стирається закладена пропагандою програма на алкоголевживання. Особливо ефективно пропаганда (як тверезості, так і нетверезості) діє на рівні підсвідомості (майже вся частина алкогольної програми знаходиться саме там) — через творчість у будь-яких її проявах (фільми, музика, література, картини). А через ролики соціальної реклами, статті, агітацію та інше вона діє на свідомому рівні. Недарма алкогольна і тютюнова мафія використовують їх для пропаганди своїх наркотиків.

Це не повний список можливостей позбутися алкогольної запрограмованості (деякі твердження в ньому можуть бути помилковими), та нам з нього важливий лише загальний висновок. Видно, що алкогольна запрограмованість не така вже й закореніла. Навпаки, вона дуже вразлива і делікатна, просто значна її частина захована у підсвідомості і не помітна ні її носіям, ні оточуючим. Більше того,

її існування як такої потрібно постійно підтримувати новими порціями брехні, новими отруєннями, пропагандою, узаконювати такі дії тощо.

Останні чотири пункти списку не випадково виділено в окрему групу: це шляхи отверезнення, при яких особисте бажання, вибір і воля питущого майже не потрібні. Це методи, під дією яких підсвідомість людини очищається незалежно від «хочу — не хочу», і в той же час не є насильними, не змушують робити вибір. Просто, потрапивши у тверезе середовище або в оточення тверезої інформації, людина ніби автоматично стає на своє місце, відновлюється її природний стан. І тверезість України залежить не тільки від вибору наших співвітчизників, а й від того, наскільки ми зуміємо створити таке середовище.

Для будь-якого проекту характерна точність та визначеність. Нам потрібно було б остаточно визначитися з методом, або хоча б виділити декілька найефективніших з точки зору обраної Цілі. Якщо в загальному подивитися на всі розглянуті нами методи, то можна виділити три групи:

- 1) методи самовиховання — ті, що використовуються для себе.
- 2) методи-причини — ті, що надихають на тверезість.
- 3) методи підготовки, тобто стирання програми.

Зваживши всі варіанти, приходимо до висновку, що методи всіх трьох груп нам потрібні однаково. Маємо справу з дуже специфічним «матеріалом» — людьми. Що приведе одних людей до тверезості, те не приведе інших. Одних приведе — і вони на цьому зупиняться, інших приведе — і вони йтимуть у цьому напрямі далі. Методи теж дуже різні: одні ефективні для очищення свідомості, інші зацікавлюють і надихають; одні діють незалежно від бажання людини, інші — ні; одні сильні в підході індивідуальному, інші — у колективному та суспільному. Одні методи без інших — ніщо. Люди настільки різні, що неможливо прорахувати навіть якоїсь спільної послідовності.

До того ж кожна людина сприймає інформацію «на своїй частоті». Одним потрібно логічно обґрунтувати шкідливість алкоголевживання, в той час як інші логіку не вміщують, потрібні емоції. Одним потрібні лекції, іншим художні фільми. Одних може отверезити лише науковий текст, інших обов'язково потрібно надихнути. Комуś потрібно, щоб про тверезість написали в старій добрій газеті, і бажано їхньою мовою, а комуś — щоб у глянцевих журналах. Цей стане тверезим, коли всі стануть тверезими, а той, навпаки, йтиме проти маси. Щоб не продовжувати, умовно скажемо, що скільки людей, стільки й методів. Кожному потрібен свій підхід і своя інформація: медику своя, столяру своя, школяреві своя.

Чи значить це, що ми повинні використовувати всі методи? Так, значить. Інакше ніяк, принаймні до тих пір, поки у нас не з'явиться якийсь універсальний. Ми повинні використовувати всі групи методів, а інформацію подавати скрізь, на різних «частотах» і з різних джерел.

Різні методи — це ще й великий вибір напрямків діяльності. Дуже важливо, щоб діяльність подобалася активісту, щоб приносила задоволення, саме така діяльність вдається найкраще. Загалом, задоволення від роботи потрібно

зробити обов'язковою вимогою до виконавців Проекту. Всі великі справи можна реалізувати, якщо трудитися з радістю.

5.2 Рівні

Щоб було зручно користуватися поняттями про методи, переформуємо групи методів у рівні:

Рівень I (підсвідомий). Сюди входять методи дії, які, здебільшого, впливають лише на підсвідомість, причому впливають без свідомої згоди цільової аудиторії. Загалом те, що знаходиться у другій частині списку стирання програми: сперечання на тему алкоголевживання, перебування в середовищі тверезників, собріологічні умови, дія інформації ззовні. Остання включає в себе широкий спектр засобів: художні фільми, цікаві відеоролики, музика, художня література, картини, зображення, захоплюючі оповідання та приємні розповіді, цікаві сцени, вдалі вирази та багато іншого. Усе це не напружає свідомість, розважає людину, розслабляє, але якщо правильно подати, то діє благотворно на рівні підсвідомості.

Коли пересічна людина приходить, втомлена, з роботи, то вмикає телевізор чи інтернет не для того, щоб побачити там щось корисне. Їй потрібно відпочити, розважитись, відключитися від життєвих клопотів. На корисність інформації зважають одиниці, всім потрібно щось нове і цікаве, навіть тим, хто цілий день провів біля телевізора. Хто буде дивитися якусь нудну тригодинну лекцію в соціальній мережі, коли крім неї існує стільки всього цікавого і розважального? Кому потрібні проблеми країни, коли у кожного своїх по зав'язку?

От і виходить, що тверезницьку інформацію ми мусимо змішувати з інформацією іншого характеру та загортати все це у гарний блискучий фантик. Якщо фантик буде простим, то споживати цю продукцію будуть ті ж одиниці, до маси вона ніколи не дійде. Ми мусимо опиратися і на якість технічного виготовлення, використовувати сучасні технології, обладнання, залучати спеціалістів. Хороший приклад технічного оформлення — відеоролики «Бережи себе»: якісно, стильно і сучасно.

Ці методи ніяк не пов'язані з «промиванням мізків», маніпуляцією чи насильством, але вони здатні повністю або частково стерти алкогольну запрограмованість. Ми несемо все ту ж пропаганду тверезості, просто підходимо до цього більш творчо.

Рівень II (напівсвідомий). Абсолютно вся наша інформація повинна нести тверезницькі переконання чи то на свідомому, чи то на підсвідомому рівнях. Вона може бути трьохгодинною лекцією, а може бути і короткою фразою. До другого рівня ми відносимо методи дії, що несуть у собі коротку інформацію, інформаційні віруси. У військовій справі для багатьох задач потрібен лише один спеціально навчений боєць (наприклад, боєць розвідки): своєю непомітністю він виконає поставлену задачу, в той час як рота у повному складі лише нашкодить ділу. Є бомби, а є набої. Методи другого рівня покликані діяти там, де не вміщається повна інформація, де вона не сприймається, не має сенсу.

З тих дій, що використовуються нами на сьогоднішній день, сюди відносяться: роздача листівок та буклетів, публікація статей, створення і розповсюдження плакатів, картинок, деяких брошур, інформаційних стендів, невеликих текстів, коротких інформаційних відеороликів, розклеювання наклейок та інше. Дещо тут спільне з методами першого рівня, наприклад, картинки і відеоролики. Чим відрізняється картинка першого рівня від другого? Картинка першого рівня в основному діє лише на підсвідомість, часто це малюнок без ніякого тексту. Картинка другого рівня — це, по суті, той же демотиватор, мотиватор, картинка з текстом, що примушує працювати свідомість, хоч діє в деякій мірі й на підсвідомість. У відеоролику першого рівня на першому місці краса, ефекти, позитив, трюки, а інформація лише як фон, часто вона навіть непомітна. У відеоролику другого рівня тверезницька чи антиалкогольна інформація — на першому місці, вся увага на неї, а фон як такого може взагалі не бути.

Ці методи можуть частково стирати запрограмованість, спонукати до роздумів, інформаційно насичувати країну, можуть і повинні стати причиною переходу до методів третього рівня.

Рівень III (свідомий). Це методи, що несуть у собі багато інформації. З відомих: курси собріології, лекції, відеолекції, книги, можливо — тривалий документальний фільм. Орієнтуються виключно на свідомість людини, але інколи не залишають після себе майже ніяких підсвідомих алкогольних програм. Це інформаційні бомби. Це методи, після яких у свідомості все перевертається «з голови на ноги», після яких проходження курсу за методом Шичка стає чистою формальністю. Такий результат досягається не завжди, але часто.

Секрет такої ефективності полягає не тільки в кількості правдивої інформації. Якщо говорити про лекції, то вони дають змогу надихнути аудиторію, запалити зсередини, подати власний приклад. Набір фактів, нехай навіть протяжністю в 24 години, ніколи не дасть таких результатів. Якщо знову поглянути на причини, на те, що привело учасників тверезницького руху до тверезого способу життя, то виявиться, що методи третього рівня є основними постачальниками активістів у «Тверезу Україну» та свідомих тверезників в Україні.

Окрім того, що вони і лише вони здатні виконати основну роботу в Проекті, методи цього рівня теж спонукають на роздуми, стирають запрограмованість, насичують суспільство правдою, а також надихають на діяльність.

Рівень IV (рівень саморозвитку). Цей рівень відрізняється від усіх попередніх, де методи покликані стати приводами і причинами тверезого способу життя. Методи четвертого рівня використовуються лише тоді, коли: а) шлях тверезого життя вже обрано; б) з'явилося велике бажання стати тверезником. У першому випадку це тверезник, методи такого рівня потрібні йому для самовдосконалення, розвитку, самоосвіти. У другому випадку це алкоголік, методи йому потрібні лише для того, щоб позбавитися залежності. В обох випадках є бажання, нам залишається лише дати людям те, що вони просять.

Мова, здебільшого, йде про курси за методом Шичка, але рівень включає в себе і роздачу літератури, тренінги, семінари для соратників, поради. Все, що сприятиме розвитку, вдосконаленню усіх бажаючих у напрямку тверезості.

Цей рівень приносить країні все, що можуть принести методи попередніх рівнів: стирання програми, насичення переконань, роздуми. А також надійність, розвиток, досконалість у плані тверезості. Єдине, чого він не дає, — бажання стати тверезником.

Методи всіх рівнів не фіксовані, їх потрібно розвивати, підключати свою фантазію і вигадувати нові. А перед тим — поставити основні вимоги, що відповідають певному рівню. Ці методи повинні:

I рівень — стирати проалкогольну запрограмованість на рівні підсвідомості;

II рівень — насичувати країну тверезницькою інформацією;

III рівень — створити переворот у свідомості людини, надихнути на тверезе життя та діяльність;

IV рівень — забезпечити розвиток та утвердження тверезницьких переконань для всіх бажаючих.

Усі чотири рівні об'єднує несення правди, адже стирати програму — це нести правду в продуктах культури, II — нести правду на інших доступних носіях, III — нести правду словом, IV — словом, ділом, пером. Окремо ці рівні — сила, разом — ще більша сила, оскільки допомагають один одному в отверезненні людини. Усі рівні потрібні, але щоб якась окрема людина стала тверезою, не обов'язково «проводити» її через усі, і тим паче по порядку.

5.3 Інформація

Кожен метод ефективний по-своєму, ефективний у свій час, ефективний по відношенню до деяких осіб. Виявляється, звести ефективність методу чи самої інформації до нуля дуже просто, це ми і робимо часто у своїй діяльності. Щоб не наступати у Проекті на ті ж граблі (краще вже на якісь інші), розглянемо нашу інформацію як засіб донесення тверезницьких переконань.

“Информация — средство или конечный продукт? В первом приближении собриологическую информацию действительно можно считать продуктом ТД. Мы пишем книги, записываем аудио- и видеолекции, создаём другие агитационные и методические материалы, а потом всё это распространяем. Однако конечным продуктом нашей деятельности должно стать непоколебимое, научно и нравственно обоснованное трезвенное убеждение, которое мы стремимся донести до сознания каждого человека. С этой точки зрения — фильмы, книги, и даже проводящиеся занятия по методу Шичко можно сравнить с тележками, на которых покупатели развозят приобретённый товар. Тележка — конечно, неотъемлемый элемент процесса доставки продукта потребителю, но не самоцель его. Таким образом, информация — средство донесения убеждения, конечного продукта нашей деятельности” (Ідеологія).

Якщо інформація — це засіб донесення тверезницьких переконань, то й оцінювати її ми будемо цими мірками, а не власними. Навіть не так важливо, щоб вона несла в собі ці переконання, важливо, щоб тверезницькі переконання з'являлися в людини.

1. Перші граблі, на які наступають чи не всі організації, — любов до слави. Коли активіст себе прославляє, це окрема тема, зараз мова про організацію в цілому: запросити журналістів, щоб про нас написали, щоб побачили люди, щоб дізналися, що є така організація, щоб показати, що нас таких багато, щоб показати, що ми щось робимо та інше. Усе це робиться з благою ціллю — залучити більше народу, а народ чомусь не поспішає. Воно і не дивно: кому цікава організація, що сама себе прославляє? Якщо когось і зацікавить, то лише тих, хто хоче так само побачити себе на телеекрані чи в газеті. Кого запалить ідея організації, якщо шлях до цієї ідеї такий низький — самопрославляння? А з часом доходить до того, що діяльність зводиться до чистого піару, поширення ідеї стає лише другорядним і не вигідним заняттям. Основна робота — розміщувати новини на своїх та інших інформаційних ресурсах: провели таку-то акцію, подарували те-то, витратили стільки-то. Логіка в цьому є, та немає толку.

Так само логічно думають люди. Якщо є організація, що сама себе піарить, значить, комусь цей піар вигідний, швидше за все, це приватна структура. Навіть якщо про організацію пишуть самі журналісти, то як засіб донесення переконань така інформація приносить лиш умовну користь ділу. Ну провели акцію, ну не вживають алкоголю, і що? Багато є різних чудаків, ними заповнений весь ефір телевізійних новин, чим ці тверезники відрізняються? Коли цю новину супроводжує інтерв'ю, то це ще куди б не йшло, але інтерв'ю обов'язково повинне містити соціологічні питання, а не тільки організаційні.

Алкомафія навряд чи буде противитися появі такої інформації. ЗМІ, хоч і рідко, можуть говорити про підлітковий алкоголізм, про акцизи, антиалкогольні акції, нові закони, про існування проблеми та інше. На алкогольну запрограмованість це не діє ніяким боком: потрібно, щоб інформація була саме про вплив алкоголю, про шкідливість алкоголевживання. Навіть достатньо буде поставити питання щодо шкідливості, не потрібно наводити ніяких фактів. Людина шукатиме відповіді — і вже цим стиратиме у себе програму.

Тож енергія організації може бути направлена лише в одну зі сторін — або допомагати людям, або збільшувати кількість своїх членів. Збільшувати кількість своїх членів для того, аби потім допомагати людям, ще ні у кого не вийшло. Ми з радістю приймаємо в Проект нових виконавців, але працювати заради їх залучення, і тим паче такими методами, не будемо. Наша задача — донести тверезницькі переконання, тому всякого роду пробіжки, флешмоби, марафони, концерти залишимо поза Проектом.

2. Самі ж собі шкодимо, коли в агітаційних матеріалах використовуємо невідповідні гасла, такі як «Тверезість — це здоров'я», «Тверезим бути модно», «Тверезість — вибір сильних», «Тверезість — це щаслива сім'я» та інші. В деякій мірі ці твердження відповідають істині, але ж не завжди. В першу чергу, люди дивляться на нас, які ми тверезники. Якщо є активісти-тверезники фізично не зовсім здорові, то чи варто робити такі заяви? Те ж стосується і сильних, не всі ж такі. З такими гаслами виходить, що розлученому активісту, або тому, в кого сім'я не зовсім щаслива, теж немає місця ні в діяльності, ні в тверезницькому русі. А якщо є, значить ми народ обманюємо, і люди це бачать.

Якщо зараз бути тверезим модно, то, як вудь-яка мода, це дуже скоро пройде. Нам це потрібно? Взагалі, тверезість — це деякий стан внутрішнього світу, в основному відносно ставлення до наркотиків. Щось інше може бути наслідком, а може і не бути. Саме з такої точки зору слід доносити людям інформацію. Від будь-яких гучних заяв краще утриматися, розумніше наводити статистику. І особливо слід бути обережним у висловлюваннях, що стосуються дітей з відхиленнями, імпотенції та ін.

Тверезість — норма життя. Саме це та інші подібні твердження є беззаперечними.

3. Те, що ми говоримо правду про алкоголь, вже стало звичним виразом. У Проекті нам потрібно було б правду розуміти дещо ширше, ніж як голі факти та інформацію. Якщо ми зневажливо скажемо людині: «ти алкоголік», то це може бути констатацією факту, але аж ніяк не правдою. Правда завжди асоціюється з любов'ю, тому будь-яка сказана нами істина з презирством, ненавистю чи злобою не має права називатися правдою. В ідеології тверезницького руху цьому питанню приділено багато уваги.

Правда — це не лише те, що ми говоримо чи пишемо, а й те, що стоїть за нами, наскільки чесні та щирі ми у своїй діяльності, у житті. Лише таке поняття правди здатне побороти неправду, фальшиві установки, легальні масові вбивства. Як ми вже казали, це ще й наша надійна зброя проти мафійних мільйонів, а також проти всіх провокацій та наклепів. Правда дає силу, на ній ґрунтується наша влада. Чим більше у нашій діяльності правди, тим ми сильніші, а всяка неправда, маніпуляція, лицемірство нас тільки ослабляє.

4. Розміщення підпису чи банеру «Твереза Україна» під кожною листівкою, на кожному диску, на всіх агітаційних матеріалах і всіх подіях теж відноситься до першого пункту. Але цей метод «діяльності» потребує особливої уваги, зважаючи на його популярність. Активісти всіх громадських організацій настільки шаблонно дивляться на речі, що навіть популярними такі дії назвати важко. Це вже закон. Будь-який папірець, картинку чи п'ятихвилинну пробіжку обов'язково потрібно проштампувати своїм логотипом, щоб всі бачили, хто її зробив. Яке лицемірство: з одного боку допомагати людям, а з іншого — витягувати з цього користь. Нехай навіть користь для організації, нехай навіть задля якоїсь ще благої цілі — це нічого не міняє.

Потопає дитина і ми її рятуємо. Потрібно зробити з цього шум, залучити громадськість, заробити добру славу? Нам не потрібно, щоб усі так робили, як ми, нам треба, щоб усі прийшли до нас, і вже під нашим прапором можна робити, як ми? Часто шум піднімається настільки, що ця дитина вже й не рада своїм «рятівникам». Окрім цього, своїм прапором їй ніби взамін пропонують зробити щось для організації. Оточуючим на рівні підсвідомості пропонується те ж саме: «Ми такі хороші хлопці, справжні рятівники, профінансуйте нас, хто-небудь, або хоча б прийдіть до нас, у нас витрачайте свій час і ресурси, в крайньому випадку поцікавтесь ідеєю». Це чистої води маніпуляція, люди її бачать і миттєво відвертаються, бо знають: було б у нас щире бажання допомогти, то робили б це і без банерів.

Листівку, в кінці якої логотип з контактною інформацією, тепер майже ніхто не читає. Якщо і читають, то дуже насторожливо, боючись не потрапити до чергової фінансової чи релігійної секти. Так не було завжди, це ще й зумовлено появою демократичних виборів, значної кількості комерційних організацій, кишенькових релігій та рухів. В народі падає довіра до всього. Єдиний варіант ефективно донести інформацію — не ставити ніяких «автографів». З точки зору комерсантів — це гроші на вітер; з нашої точки зору — ефективний і чесний метод дії, єдиний метод, що притаманний альтруїзму. Тут теж ставиться питання — або допомогти людям, або збільшити кількість активістів, іншого не дано. Тверезницьких переконань логотипи і банери не несуть, а це ж наша мірка.

Треба бути надто наївним, щоб думати, ніби бажаючи долучитися до руху не знайдуть, куди йти. Хто дійсно захоче, той вичислить нас навіть по змісту листівки, сьогодні це простіше простого. Та ми і не збираємося приховувати свою належність до «Тверезої України» чи до Проекту. Одне діло — сказати це у відповідь на запитання, зовсім інше діло — розмахувати транспарантом, носити футболки і значки.

Особливо трагікомічно виглядають агітаційні плакати славолюбних організацій. Такий «шедевр» зазвичай включає в себе фото активістів (або одного активіста), як завжди банальне «молодь проти сніду», «ми проти наркотиків», «ми за здоровий спосіб життя», і логотип (або декілька логотипів, в залежності від того, хто сприяв розміщенню шедеврів на рекламних щитах чи сітілайтах) величиною у 25% від розміру плакату. Як має подіяти ця «соціальна реклама» на потенційного наркомана чи потенційного ВІЛ-інфікованого, активісти, вочевидь, і не замислювалися, вони переслідували зовсім іншу ціль.

Нашим комерсантам (а вони у «Тверезій Україні» вже є, напевно) не подобається такий підхід. Для них як для розумних і далекоглядних людей краще було б розширити теперішній ВГР «Твереза Україна» до масштабів країни, щоб його всі знали і поважали. Логіка цих бізнесменів залізна: заснувати свою тверезницьку організацію, вкласти у неї гроші, прославити — і на цій славі перемогти на виборах. Існують й інші схеми. На перший погляд вони можуть здатися ситуацією, коли народ, голосуючи на виборах, сам оплачує своє отверзнення. Така ситуація вже описана в Способах.

Ще краще для комерсантів прийти у вже готову організацію, де вся слава вже зароблена альтруїзмом, і підім'яти її під себе. Зробити це простіше простого. Зазвичай на місце голови і координатора будь-якої організації обирають саме таких, бо вони дають багато грошей та мають зв'язки. І чим більше відома організація, чим більше надрукувала своїх футболок, розкидала логотипів, наплавила значків, провела скандальних акцій та інше, тим більший до неї приплив комерсантів. Невідома людям організація-служниця таким не потрібна, там тільки розориться.

Тож якщо тверезницьку інформацію не підписувати, то це ще й зменшить потік комерсантів у керівні органи, хоч і не повністю припинить.

Не виключено, з таким методом нашу інформацію і роботу будуть привласнювати інші структури, в т. ч. комерційні. Скоріш за все, так воно і буде,

але нічого страшного в цьому немає. Будь-який плакат чи листівка з логотипом — це і не погано, і не добре. Це взагалі ніщо. І роботу нехай привласнюють, якщо вдасться. Набагато гірше, коли кожна регіональна організація або активіст окремо ставить на власних тверезницьких матеріалах якісь знаки, логотипи, посилання. Особливо це стосується інтернетної сфери. Своїми умовами типу «використання матеріалів лише з посиланням на джерело» ми гальмуємо рух до Цілі.

Наша інформація без підписів і банерів виглядатиме як безпосередньо народна. Така не тільки позитивно сприйматиметься, а й розповсюджуватиметься самим народом. Бізнесмени знають: ніяка реклама не зробить стільки, як «бабське радіо», тим більше при такій популярності соціальних мереж. Тож ми свідомо і добровільно відмовляємося від будь-яких посилань і банерів під тверезницькою інформацією. Те, що підписано «Тверезою Україною» чи Проектом «Твереза Україна», зроблено не в Проекті. Наша задача — донести тверезницькі переконання, і тільки. Хто це пише, хто робить, яка організація, комусь це вигідно? Відповідей на ці запитання у матеріалах не буде, нехай думають, що народ сам починає одумуватись, сам по собі починає тверезіти.

5.4 Інструменти

Деякі методи виховання тверезників потребують від нас використання певних інструментів, якихось ресурсів, влади та іншого. У всьому цьому наборі інструментів є бажані, є обов'язкові, є ті, на які можна покластися, і ті, які зможуть лише прискорити рух до Цілі. Допомогти Проекту можуть і люди, деякі більше, деякі менше, а загалом всі. Це спільна справа, але примушувати ми не хочемо і не можемо, при нашому бажанні можемо лиш когось попросити щось зробити заради Цілі. Проект «Твереза Україна» повністю незалежний, він покладається лише на своїх вірних виконавців, але сподівається на допомогу всього населення. Якщо такої допомоги не буде, а буде лише супротив, ми все одно дійдемо до своєї Цілі, просто допомога змогла б цей рух прискорити, особливо допомога деяких.

Як матеріальна база, як надійний інструмент, як віддані Проекту люди виступаємо ми — виконавці Проекту, з нами наші власні ресурси, таланти, можливості. Додатково можна використати й щось інше, або ж дати можливість попрацювати на благо Вітчизни і комусь іншому. Дивлячись на Рівні методів, можна скласти приблизний список інструментів, що можуть нам допомогти.

Системи та різні структури:

- телебачення;
- ЗМІ;
- інтернет;
- громадські та релігійні організації;
- церкви;
- державні органи;
- інститути державної влади;

- кіномайстерні, кіностудії, відеостудії;
- рекламні агентства;
- друкарні;
- інші структури.

Окремі люди:

- художники;
- письменники;
- ресурсні люди (фонди);
- впливові люди;
- дизайнери (дизайнерські студії);
- вебмайстри (студії веб-програмування);
- директори, ректори;
- інші люди.

Обираючи інструменти, ми будемо спиратися на їх здатність нести, передавати або підсилувати нашу інформацію.

Телебачення. У нас в цьому є і позитивний, і негативний досвід. Як правило, коли працівники телебачення зацікавлені самі, запрошують самі і задають запитання самі, то все вдається, виступ досвідченого активіста приносить багато користі ділу. Якщо ж ініціатива наша, якщо ми просимо, якщо самі несемо свої ролики чи будь-що ще, тоді діло провалюється, користі приносить надто мало в порівнянні з витраченими зусиллями. Як інструмент воно може використовуватися нами у першому випадку; в усіх інших потрібно зважити всі «за» і «проти».

Телебачення давно стало інструментом маніпуляцій у руках тих, хто, як мінімум, не на нашому боці. Через це користуватися ним дадуть рівно стільки, скільки можна з точки зору противника. При такому розкладі нам слід остерігатися провокацій з нашою участю, вистачить того, що вони будуть і без нашої. Окрім цього, телебачення сьогодні орієнтується на прибуток; прибуткові, у свою чергу, потрібні телеглядачі; телеглядачам цікаві провокації, шоу, скандали та інші нечистоти. Щоб не влипнути в таку багнюку, її потрібно обходити; просто прийти і розказати про шкідливість алкоголевживання навряд чи вдасться.

Програм про шкідливість продуктів харчування море, про вплив алкоголю — практично жодної. Не сильно говорять і про алкоголізований стан країни. Якщо «Твереза Україна» продовжуватиме підривати авторитет телебачення, то з часом може статися так, що тверезникам народ дійсно повірить. І тоді, аби не втратити аудиторію, почнуть розказувати: може, не зовсім правду, але почнуть.

ЗМІ. Інші засоби масової інформації включають у себе широкий і різноманітний пласт, тому чогось загального від ЗМІ чекати даремно. Багато з них починають про щось говорити вже тоді, коли про це говорять у суспільстві.

Інтернет. Сьогодні соціальні мережі дають змогу не тільки розміщувати інформацію, а й у разі підсилувати її. Єдина умова — потрібно, щоб така інформація була цікавою користувачам. Втім, як і по телебаченню, просто так

у мережі не дуже цікаву, але корисну інформацію побачить невелика частина користувачів. Збільшити цю долю можна за рахунок наполегливої праці. Перевага інтернету якраз-таки в тому, що будь-яка направлена туди енергія не пропаде марно, а в тій чи іншій мірі принесе результат. Способів нести, передавати і підсилювати інформацію незалежно від окремих особистостей там купа, потрібно лише навчитися їх правильно використовувати та створювати відповідну інформацію.

Інтернет — це єдиний інструмент, на який ми можемо покластися, оскільки за всіма іншими системами і структурами стоїть якась людина або вузьке коло людей, а люди ці далеко не завжди підтримують нас у поглядах.

Громадські організації. Тверезі громадські організації в Україні є, навіть є такі, що займаються тверезницькою діяльністю. В плані тверезості їх діяльність, зазвичай, вище гасел не сягає, і в принципі це — нормальне явище. Вони в цьому питанні не спеціалісти, звідки у них можуть взятися знання глибші? На їхнє прохання наш обов'язок — дати ці знання, але вкладати в інші організації свої сили для того, щоб потім використати їх як інструмент підсилення інформації, не варто. По-перше, будь-яка штампована організація буде займатися діяльністю під своїми прапорами, отримувати з цього якусь вигоду, коефіцієнт корисної дії буде близьким до нуля. По-друге, сказати таким же, як ми, активістам, що ми збираємося використати їх як інструмент, ми не зможемо, доведеться маніпулювати. Щоб не впасти до такої низості, залишимо їх у спокої. Зрештою, розмахувати прапорами і транспарантами, цим показувати громадське невдоволення, громадську думку, показувати, що за тверезість виступає не тільки «Твереза Україна» — теж потрібне діло.

Ті організації, які дійсно зацікавлені в тверезій Україні, самі братимуть у нас досвід та інформацію і діятимуть згідно Проекту. Ми завжди раді працювати з такими пліч-о-пліч.

Церкви та релігійні організації. Як інструмент для тверезницької діяльності вони зовсім нікудишні, бо окрім суспільної користі в питаннях тверезості орієнтується ще й на залучення людей до своєї релігії. Дуже рідко можна побачити дії і матеріали чисто антиалкогольного змісту, в яких немає ні адрес, ні послань, ні назви. Пов'язувати тверезість з Богом та заповідями — це їх обов'язок навіть у Проекті, але не такими методами. Тут — як і в організації: або займатися отверезненням, або збільшувати кількість активістів. А якщо потрібно отверезити, то адресу храму нехай людина обирає сама, якщо захоче.

Все ж потрібно віддати належне тверезим церквам, завдяки ним маємо хоч невелику долю релігійних тверезників. Щоб цю долю збільшити, довелось б проповідувати тверезі релігії або доводити гріховність алкоголеліття у нетверезих, як ми писали в Цілі. Таким займатися не будемо, але Церкву як спільноту людей можна використати для передачі, обміну і підсилення інформації всередині її самої. Це позитивно відіб'ється на всіх: питущих вірян зробить тверезниками, а тверезим дасть більше інформації, так що вони вже будуть тверезниками не тільки релігійними.

Державні органи. Інформаційно допомогти таким ми завжди раді, а змусити працювати на Проект не вийде. Парадокс у тому, що наша інформація без логотипів більше претендує на звання державної, ніж їхня: ця зараза розповсюдилася і на них. Взагалі, зараз чи не всі державні структури змушені займатися саморекламою, показувати таким чином, що вони працюють.

Допомагати нам у чомусь вони будуть лише тоді, коли нашу «екстремістську» інформацію засвоїть значна частина населення. При бажанні можуть багато в чому допомогти і зараз, ще більше можуть зробити самі, але бажання їх часто розбиваються об власні питтєві установки та накази зверху.

Інститути державної влади. А зверху у державних органів ті ж інститути влади, про які ми вже багато писали.

Комерсанти. Кіномайстерні, кіностудії, відео- та інші студії, рекламні агентства, друкарні та інше — всі комерційні організації безкоштовно працювати не будуть. Якщо сильно попросити, то як альтруїстичній організації можуть лише надати знижку. Активувати комерсантів можна лише прибутковим ділом.

Фонди та спонсори. Маючи Проект, можна спробувати, але лише на умовах, описаних в Економічному способі, щоб нам потім не довелося вдавати з себе злидених, ховати свої золоті годинники та інше.

Населення. Активність населення прямо буде залежати від кількості тверезників. Бо є тверезники пасивні, а є активні, які вступати в якусь організацію не хочуть, але час від часу проводять якусь роботу серед знайомих. Добре, якщо серед таких тверезників опиняться директори, ректори, художники, письменники, впливові люди або люди, які працюють у вищенаведених структурах.

В основному, всі ці люди і структури плывуть за течією або йдуть, куди вітер дме. Змусити вітер подути в інший бік ми, звичайно, зможемо, от тільки люди ці так і залишаться немічними кораблями без вітрил. Наш Проект у відкритому доступі, хто захоче, той на ділі зможе довести протилежне.

В діяльності, особливо при використанні інструментів, не будемо поспішати обґрунтовувати словами свою правоту; ідеальний варіант — коли у нас самі просять диск, просять виступити, задають запитання. Без фанатизму, пам'ятаючи головний принцип лікування в медицині — не нашкодити. Дуже обережно слід пропагувати тверезість серед своїх родичів, друзів і знайомих: якщо на нас почнуть дивитися, як на фанатика або члена якоїсь секти, то краще для Проекту від цього не буде. Так ситуація виглядає і в широкомасштабній пропаганді: коли активісти своїми діями трохи «переборщать», то з'явиться зворотній ефект — у головах людей будуть лише думки «скільки їх вже розвелосся», «хтось же їх фінансує» і т. д.

Оскільки «зелене світло» нам поки що тільки в інтернеті, то потрібно «на всі гроші» скористатися цим, захопити інтернет повністю, в т. ч. соціальні мережі. Не свою сторінку «ВКонтакте» заляпувати так, що від нас відвертаються всі друзі, а працювати розумно, орієнтуючись на різні групи, на ті, що з тверезістю ніяк не пов'язані. Саме такий, виражений підхід слід розуміти, коли ми кажемо «закидуємо інформацію в інтернет».

5.5 Тренування

Усе вищесказане в Методах стосується методів отверезнення, виховання маси. Виховувати ж еліту слід лише після того, як людина стала тверезником. Але сам метод виховання еліти в значній мірі буде методом самовиховання, він значно відрізнятиметься від методів отверезнення. Чому так, розглянемо нижче.

Нагадаємо, завдання еліти — як би там не було, підтримувати тверезий стан України. Противники такого стану будуть вдаватися до найрізноманітніших методів, аби твереза Україна знову стала п'яною, тому еліта повинна діяти, що б не сталося в країні чи в особистому житті. А щоб дії були правильними, необхідно мати ще й відповідні знання і досвід. Тепер задамо собі запитання — де взяти таких людей? Якщо виховувати, то з кого, як і де? Військову еліту виховують у спартанських умовах, готують до виживання у найгірших ситуаціях. Де є умови, схожі на описані нами умови майбутньої тверезої України? Далеко ходити не треба, відповідь — тут і зараз. Вже в самому процесі побудови тверезої України потрібна еліта, вже сьогодні у Проекту є противники різних рівнів, вже тут потрібно діяти незалежно від несприятливих обставин. Тож еліта тверезої України — це еліта всього Проекту.

Хоч за зовнішніми ознаками еліту відрізнити важко, та у нас є всі підстави вважати, що такі люди вже є у тверезницькому русі. І в майбутньому еліта виходитиме саме звідси, з «Тверезої України», з тверезницьких організацій, з окремих виконавців Проекту. Ті активісти, які не мають зараз якостей еліти, ще мають час їх набути. Адже з такими якостями не народжуються, а стають поступово, день за днем займаючись тверезницькою діяльністю та працюючи над собою. При спробі одразу підняти гиру у 200 кілограмів можна надірватися, це страшно і боляче. Тут, як і у спортзалі, потрібен поступовий, розумний підхід, без героїства і фанатизму. Одна нерозсудлива витівка може назавжди відбити бажання чи можливість займатися будь-якою громадською діяльністю.

Спосіб життя еліти при такому поступовому підході нічого надприродного і страшного у собі не несе. Навпаки, з часом приходить розуміння того, що повна самовіддача людям — це, як і тверезість, — норма життя. Що альтруїзм — це нормально не лише в межах своєї сім'ї, а й у масштабах всього людства. Щоб працювати в альтруїзмі, потрібна любов, і в той же час альтруїзм розвиває цю любов. Розвиває настільки, що заради своїх співвітчизників, якими б вони не були — добрими чи поганими, людина готова пожертвувати власним життям. Якщо такої готовності немає, то і не слід заради тверезості помирати, від нас цього ніхто вимагати не буде; це буде ні що інше, як загибель по дурості.

Тож якщо за порятунок народу не шкода віддати своє життя, то скрутні зовнішні обставини — це квіточки, не більше. Але зараз, коли ми ще тільки спортсмени-початківці, будь-яка хвилина, приділена безкорисливій діяльності, дорівнює подвигу. Поки що в якості навантажень нам вистачає побутових проблем, проблем сімейних, на роботі та інших. Подальший ріст можливий тільки при наявності бажання, співчуття, ревності до істини. Цих якостей теж можна набути самому, цьому сприяє тверезницьке середовище: адже приховувати свої

егоїстичні цілі довго не вийде, рано чи пізно про них дізнаються соратники, і це ще не найстрашніше. Гірше буде нам самим, коли цілі не буде досягнуто, коли все, заради чого пролив стільки поту, дістанеться іншому.

Якщо активісти нібито займаються альтруїстичною діяльністю, співчують, горять бажанням допомогти, але глибоко в душі (десь у підсвідомості) домішують до цього маленьку егоїстичну зернину, то потім це обов'язково виросте в безжалісну боротьбу за шматок «заслуженого» пирога. Але тверезницькому рухові, на відміну від інших рухів і організацій, пощастило більше. На щастя, ми маємо перевірений і ефективний метод Г.А. Шичка, саме він дозволить нам виявити в собі егоїстичні спрямування, програми, бажання та позбутися їх. Не потрібно проходити ніяких курсів: ручка, зошит, щирість та чесність перед самим собою — головні принади щоденника. Його ніхто ніколи не прочитає, там можна самому собі дати відповіді на запитання:

- для чого я займаюся цією діяльністю?
- що хочу за неї отримати?
- чи хочу я позбутися корисливих мотивів?

та інші.

Як і для тверезості, у вихованні в собі якостей еліти стане корисним будь-що: художній фільм про людей духу, лекція, музика, книга — усе, що несе патріотичні переконання, любов до власного народу, картини жертвності, відваги, самовіддачі. Хороших фільмів для цього є більш ніж достатньо. З лекціями ситуація трохи складніша: таких ораторів, що вміють закликати до погрому, вистачає, але нам потрібні інші. Як на тверезість може вплинути власний приклад перекonanого тверезника, так на виховання еліти може вплинути лише людина еліти. Якби ми могли бачити внутрішній світ людини, то можна було б пошукати таку. В реальному житті не слід і пробувати, щоб дарма не заганяти людей у притворство.

Співчуття і любов — ось головні мотиви еліти. Для того, щоб спонукати людину на відповідні дії протягом тривалого часу, одних мотивів може бути недостатньо. Потрібна ціль, ми про це писали. Ця ціль обов'язково повинна лежати за рамками земного життя людини, інакше бути елітою нелогічно, який сенс таких дій? Мовляв, живемо один раз, після смерті нічого немає, для чого так псувати своє життя дискомфортом, а то й голодом? Інша справа, коли ми після смерті десь є, і саме там лежить ціль земного життя. Коли заради цієї цілі потрібно діяти альтруїстично, а не егоїстично. Таку ціль можна отримати лише на світоглядному рівні (ми навели приклад релігії), тому виховання еліти завжди буде перетинати межу між сферою тверезості та альтруїзму і релігійною філософією. Але виходити за цю межу на рівні організації чи Проекту не можна, на цьому зупинимось.

Отже, метод виховання еліти — самовиховання, саморозвиток, самотренування. Щоб збільшити кількість еліти, потрібні самовиховання, саморозвиток, самотренування. Щоб підвищити її якість — самовиховання, саморозвиток, самотренування. Усі ці «само» стосуються не еліти в цілому, а кожного активіста

окремо. Індивідуальна робота над самим собою з'єднує нас у потужний монолог так, що вже ніхто з нас не живе окремо; ми разом як у діяльності, так і по життю. Еліта Проекту — це не зібрання «крутих» осіб, її твердість не тільки в особистих якостях. Секрет її твердості — в єдності, а єдність можлива лише між самозреченими людьми.

5.6 Революція

Людська свобода вибору, про яку ми не раз згадували, не залежить від наявності чи відсутності програми. Кожен з нас має можливість зараз встати, піти на кухню і залити в себе миючий засіб. Для чого? Якщо існує відповідь на запитання, чому людина так зробила, то це вже не свобода. Свобода — це коли вона так зробила, і все, хоч програми на вживання миючих засобів у неї не було (але якщо це продовжувати, то навіть така програма може з'явитися).

Здавалося б, якщо ні у кого не буде алкогольної запрограмованості, то питущих людей майже не буде — одиниці на країну. Але в тому-то й справа, що повністю звільнити від неї країну не вийде. По-перше, не буде інформаційних кордонів між Україною і питущими країнами. По-друге, швидше за все, політика споювання так і залишиться. По-третє, як би ми не старалися, ми комусь та й набриднемо зі своєю діяльністю, дехто принципово залишиться питущим «нам на зло». В суспільстві завжди є люди, котрі йдуть куди-небудь, аби проти суспільства, може навіть виступатимуть не так проти тверезості, як проти пропаганди тверезості. Це значить, що алкоголь вони вживатимуть, а якщо вживатимуть, то запрограмованість у них залишиться або з часом з'явиться. Навіть якщо робота по вихованню маси та по вдосконаленню еліти нами буде виконана ідеально, все одно знадобляться методи впливу на цих злочинців.

Якщо методи виховання маси та методи виховання еліти застосовуються нами паралельно вже сьогодні, то методи впливу на злочинців — в останню чергу, лише після цих двох. Ми не передбачимо точно наших можливостей на той час, еліті буде видніше, але основні варіанти впливу на злочинців нестимуть той же наказово-силовий характер. Якщо в країні на той час буде політика отверезнення, то сила буде застосовуватися правоохоронними органами, судовими тощо. Але розраховувати на такий хід подій не можна, ми повинні покладатися тільки на себе. Як же ми, активісти організації, без відповідного права будемо карати питущих, торговців і тих, хто їх прикриває?

Троцити, палити точки продажу, бити порушників, самим йдучи проти Закону, у свідомо тверезій країні було б смішно, але у п'яній такого варіанту не виключаємо. Якщо на той час політика являтиме собою щось типу ліберальної демократії, то до таких партизанських методів вдаватися доведеться. Коли лібералізм так піклується про десяток збоченців, то піклуватиметься і про десяток питущих: проти волі народу дозволятиме, захищатиме, пропагуватиме. Майбутня ситуація з алкоголевживанням може бути схожа на теперішню зі збоченцями. У більшості своїй народ проти, народ мітингує, але закони приймаються на користь деградантів, ЗМІ говорять про їх права і свободи. Серед працівників міліції

та інших державних структур лиш одиниці згодні захищати збоченців; але, щоб не втратити роботу, всі виконують такі накази. Тому навіть якщо у державних структурах будуть тверезники, захищати питущих буде їхня робота, робота, що годує їх сім'ю. Так будуть діяти всі, від рядового працівника до депутата. Наказ зверху, і нічого тут не поробиш. Основна маса, будь то тверезники чи противники збочень, як завжди, зайнята, їй не до діяльності: потрібно на роботу йти, готувати їсти, копати картоплю, та й інших проблем вистачає.

Якщо державна влада приймає такі закони, то може варто її замінити? Міняють кожні 5 років, але ситуація не змінюється, закони приймаються все ті ж. Державна влада змінюється лише за складом, а за функціями залишається тією ж. З народу пар випускається, содомія процвітає.

Система працює бездоганно, комар носа не підточить. Країна стрімко деградує, але внести свої корективи не виходить ні у кого. Будь-яка заворушка — це рух у трясовині, який тільки сприяє більш швидкому засмоктуванню. Планета стала однією великою країною, одним суспільством, одним спільним будинком. Якщо заявити, що Україна — це наш дім, що в своїй квартирі ми не дозволимо ходити збоченцям, то доведеться мати справу з правилами всього будинку та тими людьми, що їх створювали. За цими правилами наша Вітчизна — це лише кімната, та й то не наша, а загальна, ходити тут можна навіть голяком.

Що зможе зробити наша еліта у такій ситуації в майбутньому? Що вона робила б зараз по відношенню до розпусти? Це тільки здається, що якщо основна маса населення свідомо твереза, то все інше — діло техніки. Ні. На офіційному державному рівні змінити нічого не вийде, а саме цей рівень потрібен для засудження та покарання алкомафії, розповсюджувачів дурману, питущих. Постійно і скрізь чинити самосуд ми не зможемо, та і не сильно хочеться, щоб у такі діяння вплутувався тверезницький рух. Логічного, розумного, законного виходу ми не знаходимо, допомоги немає ні від держави, ні від власного населення.

Безвихідна ситуація змусить нас вдаватися до крайнощів. Вулична бійка — це неприємний процес для обох сторін, часом після неї обидві сторони йдуть на уступки, тільки б не було реваншу. Якщо еліта в безвихідній ситуації відчайдуш-но боротиметься за порядок у питаннях тверезості, то з часом таки доб'ється свого. Як? Потрібно буде вдатися до таких дій, які нестимуть великі проблеми противникам тверезості і піднімуть великий шум навколо вчинених проалкогольних дій. Такі радикальні дії вплинуть на офіційний та неофіційний рівні, тобто від наслідків чесатимуть собі потилицю всі: влада, державні працівники, населення і самі злочинці.

Якщо спалити три точки продажу отрути, то десять закриються самі. Якщо двадцять разів зірвати чи заляпати фарбою вуличні реклами, то їх перестануть клеїти. Якщо фото проалкогольного депутата розклеїти на всіх стовпах з відповідним підписом, то всі інші хоча б задумуються, а самому «герою» дадуть копня, головне — не забути вказати назву партії. З нижчими і рядовими працівниками теж не слід буде церемонитися: якщо виконав якийсь проалкогольний наказ — отримав погану славу або побитий автомобіль. Так, до злочинних дій, що пов'язані зі збитками, варто буде вдаватися. Може, не одразу, але варто —

це ефективно. Ми не зі зла і не з емоцій, ми розуміємо, що роботу втрачати не хоче ніхто, просто це може стати єдиним методом у ситуації, яка складеться в майбутньому.

Радикальними діями можна досягти такого стану, коли будь-які проалкогольні питання стануть болючими для всіх. На офіційному рівні, можливо, так нічого і не зміниться, але мати діло з рекламою, продажем, розповсюдженням і самим алкоголем не захоче ніхто. Державні працівники зі шкіри лізтимуть, лише б якось обійти наказ, підключатимуть свої можливості і таланти, аби тільки зберегти автомобіль і залишитися на роботі.

Автомобілі, палаючі точки продажу, листівки на стовпах ми описали для прикладу. Насправді фантазії тверезій еліті вистачить, щоб придумати щось оригінальніше. Кожен буде боятися не те щоб чинити алкоголізацію, а й взагалі мати якесь непряме відношення до алкоголю, шукатиме будь-яких шляхів, лиш би не чіпати болючого питання. Це ж зараз почнеться: зривання, критика, погроми, проблеми, головний біль, шум і пил — приблизно так міркуватимуть люди, коли їм запропонують якусь алкогольну угоду. Кому це треба?

Звісно, особливого задоволення це й нам не принесе. Навпаки, деяких посадять, деяким будуть мстити, проблеми матимуть усі, на те вона й еліта. Зате поставлену задачу буде виконано. Як у тій вуличній бійці, реваншу не захоче ніхто — надто болісний процес. На законодавчому рівні розпивання, продаж чи реклама алкоголю можуть залишитися дозволеними, але алкоголізації це вже не допоможе.

Якщо ми не помилилися, то еліта до того часу матиме владу альтруїстичну, а з нею до дій можна підключити не всіх, але достатньо людей з маси. Таки є різниця — вчинити погром у кількості п'яти чоловік чи в кількості 25-ти. А коли кількість сягне деякої тризначного числа, то погром вже можна назвати народним. Щоб активувати таку кількість, можливо, еліті вистачить лиш набратися сміливості і першій вступити до дій. Також з цією владою можна вдатися до більш законних методів, наприклад закликати до масової відмови від телеканалів і сайтів з рекламою алкоголю; попросити, щоб хоча б інформували еліту про випадково побачені злочинні дії; змовитись не приймати «культурно» питущих на роботу та інше.

До того ж, якщо вже еліта знайшла можливості отверезити масу, то деякі з цих можливостей цілком підійдуть для цього етапу. Мається на увазі, що на той час, зробивши такий кусок роботи, еліта матиме свої ЗМІ (як мінімум сайти чи щось типу того), великий досвід роботи у громадській діяльності, деякі ресурси, зв'язки та інше. Після усіх цих подій треба бути великим дурнем, щоб порушувати спокій тверезої України. Всі знатимуть, що на території України краще на цю тему не жартувати.

Але будь-які безпорядки послаблюють країну, тому для тверезників і для України буде краще, якщо знайдеться варіант більш законний.

6 План

6.1 Глобальний

Тепер обраним нами Способом, використовуючи зазначені Методи, маючи поняття про Інформацію та користуючись деякими Інструментами, можна приступити до дій. Вся наша робота включатиме в себе як послідовні процеси, так і паралельні. Робота за Планом вимагатиме від нас наявності певних робочих груп та відділів, тож поділити діяльність можна ще й на регіональну та всеукраїнську. Зазвичай, робота за Планом — це буде робота кожного активіста у своєму регіоні, саме такий режим найкраще сприятиме Проекту. На всеукраїнському рівні потрібно буде працювати в робочих групах та відділах.

В цілому Проект складається з чотирьох послідовних всеукраїнських етапів:

1. Активація виконавців.
2. Виховання тверезників.
3. Розвиток чутливості.
4. Ріст.

Детального плану потребує лише другий етап; аби повноцінно працювати на всіх інших етапах, достатньо короткого опису.

1. Активація виконавців — єдиний етап у Проекті, коли ми працюємо заради збільшення активу. Проекту потрібні виконавці, вони вже є і будуть з'являтися по ходу, але, так як діяльність дозволяє або збільшувати кількість активістів, або займатися отверезненням, то мусимо ці прагнення розділити. Займатися тверезницькою діяльністю на цьому етапі ми не будемо, наша задача — активувати вже існуючих тверезників. Деякі з них не займаються діяльністю тому, що не бачать конкретних цілей, не бачать сенсу деяких дій. Проект таку ціль дає, показує сенс конкретної діяльності, надихає, вселяє віру, тому активація — це, здебільшого, робота з розповсюдження Проекту.

Як і діяльність на інших етапах, ця робота повинна мати тихий характер, виважений, спокійний. Не прихований, ні. Але здійсмати галас, підключати журналістів, роздувати скандали і погрожувати незабаром отверезити Україну не потрібно. Треба прагнути, щоб про Проект дізналося якомога більше тверезників, питуущим це зовсім не потрібно. Тверезники можуть бути і з інших організацій, головне, щоб їх це питання цікавило. А якщо не цікавить, то ні в якому разі не нав'язувати. Тут можна використовувати і рекламу, й інтернет; то не біда, що її продивиться більше питуущих, ніж тверезників, зате поцікавляться і прочитають Проект більше тверезників, ніж питуущих. Цей етап — це саме той єдиний випадок, коли інформація являє собою лише логотип, номери телефонів і посилення на Проект «Твереза Україна». Тут потрібно повністю насолодитися такою банерно-рекламною діяльністю, щоб вже потім, коли перейдемо на другий етап, не спокуюватися цим.

Також у цей етап входить допрацювання, зміна, вдосконалення самого Проекту. Перш ніж приступити до його розповсюдження, слід зайнятися саме цим.

Не виключено, що знадобиться й усне його пояснення та просування, щось типу лекцій, презентацій, відповідей на запитання. Тож перші пункти Глобального плану:

1.1. Доробка Проекту.

1.2. Реклама, розповсюдження, просування Проекту.

Для виконання пункту 1.1. і протягом всього Проекту нам потрібен буде

- Відділ розробки Проекту «Твереза Україна».

Перехід від етапу 1 до етапу 2 можна поступово здійснювати, коли активація не приводить нових виконавців у Проект. Слід пам'ятати, що успіх наступного пункту (етапу) в Проекті значною мірою залежить від якості виконання попереднього. Тому поспішати нікуди не слід: наскільки якісно виконаємо перший пункт, настільки ж якісно вдасться виконати другий, на стільки ж вдасться виконати Проект.

2. Виховання тверезників описано у Детальному плані.

Переходити до третього етапу слід лише тоді, коли діяльність на всіх «частотах» і на всіх Рівнях не впливатиме на питущих.

3. Розвиток чутливості. Етап передбачає розвивання у населення чутливості до алкогольної пропаганди, а також утвердження країни в тверезості. В першу чергу, це виконання Революції. Потім, коли алкоголевживання та його пропаганди не буде зовсім, або це буде каратися на державному рівні, ще не слід покидати роботу. Саме в такому стані потрібно протримати країну деякий час, хоч спокуса покинути роботу буде з'являтися. Займатися пропагандою тверезості вже не потрібно, але для того, щоб ставлення до алкоголю було таким, як до муючих засобів, щоб люди забули, що колись заливали його в себе, потрібен деякий час. За кордоном, мабуть, буде п'яний світ, маячитиме реклама; усе це Україна буде бачити, але щоб робити так само навіть на думку не приходило, щоб наші співвітчизники агітували за тверезість п'яних сусідів, потрібен саме цей третій етап. Тут вже остаточно сформується імунітет, наша Вітчизна матиме хоч і гіркий, але дорогоцінний досвід.

Нагадувати про цей досвід і розповідати своїм нащадкам слід протягом всієї подальшої історії. Наша задача зараз — збирати і накопичувати для історії правдиву інформацію про п'яну Україну: наслідки, статистику, жахливі випадки, пов'язані з вживанням алкоголю, — загалом весь матеріал, що зможе хоч якось передати гіркий досвід. Всі хороші наслідки тверезого життя наступні наші покоління зможуть відчутти на власному досвіді, але щоб вони це оцінили, потрібно буде показати негатив від алкогольного життя предків. Покласти це завдання потрібно на спеціальний

- Відділ збору негативної інформації.

Пункти третього етапу:

3.1. Революція.

3.2. Витримка.

Перехід до наступного етапу можливий лише тоді, коли стан країни повністю відповідатиме Образу та Моделі.

4. Під ростом ми розуміємо процес переходу від Проекту до іншого проекту. Що це буде за проект, ми не знаємо. Хотілося б, щоб наші тверезі співвітчизники разом з елітою Проекту вже на тверезий розум винайшли щось вище, ніж «Твереза планета» чи «Україна без ГМО», щось більш фундаментальне в плані людського життя.

Проект «Твереза Україна» можна вважати закінченим при виникненні такого проекту.

6.2 Детальний

План другого етапу включає в себе паралельну роботу методами чотирьох Рівнів, тому цю діяльність теж поділимо на відповідні рівні. Якоїсь послідовності між ними немає, але рівні I та III слід вважати пріоритетними, найбільш цінними, головними. Послідовності між пунктами кожного рівня у цьому детальному плані теж не буде, хоча вони й будуть пронумеровані (1, 2, 3 і т. д.).

Робота на усіх «частотах» і Рівнях забере дуже багато часу і ресурсів; якусь частину ми сміливо можемо покласти на деякі Інструменти. Слово «покласти» навіть не дуже підходить, вони самі її братимуть. Якщо подивитися на Інструменти, стає видно, що коли насиченість інформації в суспільстві сягає якоїсь позначки, то окремі люди і організації активуються самі. Одним це вигідно, других спонукає статус, а робота третіх — це наслідок тверезницьких переконань. Хоч активність Інструментів вмикається не одночасно (організації, наприклад, можуть підключитися раніше, ніж Церква), зведемо всю цю активність в одне ціле і назвемо модою. Хочемо ми цього чи ні, мода на тверезість буде мати місце, це неминуче явище в суспільстві.

Як відомо, мода має властивість приходити і проходити, і ми їй дамо цю можливість. Наша задача — не покидати свою діяльність ні за яких обставин, навіть коли все населення буде носити футболки з написом «я живу тверезо». Мода ніколи не зможе довести наше діло до кінця, вона лише створить деяку ілюзію, нам буде здаватися, що все, твереза Україна досягнута, хоча насправді це буде оптичний обман. Вище ми не раз зазначали, що змінити людину, в тому числі в питаннях алкоголевживання, можна лише тоді, коли немає ніяких зовнішніх переваг: коли я починаю жити тверезо тому, що це правильно і радісно, а не тому, що це перспективно для кар'єрного росту. Мода якраз-таки дає ці переваги, і дає масово, ледь не для всього населення.

Але є в моді і свої плюси; і ми як тямущі та кмітливі громадяни обов'язково їх використаємо на благо свого Проекту.

I рівень. Сперечатися за столом, коли мова зайшла про алкоголь, не завжди хочеться, але доведеться, яку б мізерну долю результату це не принесло. Якщо є можливість помістити питушого в середовище тверезників або в середовище, ізольоване від алкоголю, то необхідно нею скористатися. Ці дії, здебільшого, мають персональний характер, дуже нагадують сектантські.

Масовий характер мають дії по виготовленню та розповсюдженню інформації у фантиках. Таке обгоргання надто дорого обходиться у грошах, а результату

приносить не стільки вже й багато. Ми можемо вкласти всі свої гроші до копійки у створення такого собі середньої якості художнього фільму. Цей фільм буде краплею, він десь загубиться серед моря проалкогольних фільмів. Те ж саме стосується короткометражних роликів. Щоб не забирати останнє у себе та своєї сім'ї на таку дрібницю, знаходимо вихід — збирати і розповсюджувати те, що є, доки не прийде мода. Мода завжди приносить попит, а якщо є попит, то буде і пропозиція, комерсанти обов'язково цим скористаються. Є режисери, які займаються творчістю, а є режисери, які заробляють гроші. Перших можна активувати тільки правдою, а другим потрібно показати актуальність теми.

На тих, других, можна стовідсотково покластися: вони випускають свою продукцію, загорнуту у фантики, а народ сам її оплачує. Те, що народ платить, не повинно нас насторожувати: це плата за фільм, а не за отверезнення. Але в кінці кінців виходить, що народ сам оплачує своє отверезнення, нам залишається тільки сприяти створенню та просуванню такої продукції. В результаті виходить, що ту невелику частину інформації, яку ми впустили в суспільство, комерсанти підсилюють і несуть її далі, в найвіддаленіші точки країни.

Це можна порівняти з принципом передачі сигналу аналогового телебачення: телевізійний сигнал (інформація в радіохвилях) повинен дійти від передавача (телевізійної вежі) до нашої антени. Подолати таку відстань сам сигнал не може, його властивості цього не дозволяють, по дорозі в повітрі він просто пропадає. Існують хвилі, які можуть долати велику відстань, але не можуть нести інформацію. Проблему вирішили накладанням перших на другі: хвилі, котрі несуть сигнал, назвали несучими хвилями. Такими несучими хвилями стане не тільки кіно, а й музика, література, дизайн та інші жанри блискучої продукції. Нам потрібно лише дати сигнал, поштовх, незагорнуту інформацію.

Таку інформацію ми будемо давати на Рівнях II і III, а на першому потрібно спочатку збирати і розповсюджувати те, що є зараз. Винятком можуть бути недорогі рішення, або коли серед нас знайдуться спеціалісти, здатні таке створити. Навіть якщо хтось виступить у якості спонсора, все одно дорогі, великобюджетні обгортки варто покладати тільки на комерсантів.

Для цього рівня нам знадобиться

- Відділ збору та виготовлення «загорнутої» інформації.

По плану:

1. Стираємо алкогольну запрограмованість персонально («сектантськими» діями).

2. Персонально і масово стираємо запрограмованість блискучими продуктами. Беремо продукти у Відділі і закидаємо їх в інтернет, даємо персонально своїм друзям і родичам, розповсюджуємо всіма можливими варіантами. Такий режим потрібно зберігати протягом всього другого етапу, мода вплине лише на кількість та якість інформації у Відділі. Якщо комерсанти попросять допомоги у створенні продукції, то її надасть той же Відділ.

Перший рівень — особливий рівень, хоч і погано видимий оком. Це чудово, коли людина не фіксує явних змін, але в її свідомості з'являються нові думки, думки тверезницького характеру. Потім, коли у неї запитають, що стало

причиною свідомо тверезого життя, відповідь буде — «до тверезості я прийшов сам».

II рівень, на відміну від першого, може бути і дорогим, і дешевим, і навіть безкоштовним; він не потребує великих навичок і талантів, мабуть, тому і став «улюбленим» серед активу. В соціальних мережах цей рівень вже настільки розвинутий, що тільки інформацію підставляй. І це добре, оскільки за рахунок великої кількості виконавців ми заощаджуємо на вартості. Зекономити ще й час ми збираємося за рахунок тієї ж критичної позначки. Як тільки наша інформація сягне певного рівня, її підхоплять не всі, але деякі засоби масової інформації, в основному це будуть газети.

Якщо говорити суто про соціальні мережі, то вони дають дуже хорошу можливість — з приводу чи без, ділитися інформацією зі своїми друзями. А раз так, то кожна твереза людина в інтернеті, по волі-неволі, працює на Проект, і особливо масово це буде відбуватися в період моди. Інформацією будуть ділитися не заради Проекту, а тому, що вона здаватиметься цікавою і актуальною. Таким чином, дешево і швидко насичувати суспільство тверезницькою інформацією нам допоможе надійний «інструмент» — сам народ. Наша задача — збирати, створювати і впускати в обіг цікаву Інформацію, все інше він зробить сам, сам себе отверезить. Грубо кажучи, це зараження вірусом, який вбиває проалкогольні установки.

Ми майже впевнені, що в період моди до роботи на цьому рівні активно приєднуються церкви, організації й інші установи, але їх інформація, на жаль, не відповідатиме вимогам нашої Інформації, тому радіти немає чого.

- Відділ збору та виготовлення цікавої інформації.

1. Беремо інформацію у Відділі і закидаємо її в інтернет, в соціальні мережі, даємо персонально своїм друзям і родичам, друкуємо, кидаємо в поштові скриньки, клеїмо на вулиці, роздаємо на акціях — розповсюджуємо всіма можливими способами.

III рівень. Основний рівень. Працювати у ньому можна будучи лектором чи викладачем, а можна і не будучи лектором чи викладачем, оскільки робота по розповсюдженню відеолекцій та книг теж сюди входить. Тут можна реалізовувати і свої організаторські таланти, розстеляючи лектору дорогу до аудиторії: домовлятися, організувати, вирішувати технічні питання. Зняти документальний фільм або написати книгу — теж цікаве заняття.

Розповсюдження матеріалів третього рівня принципово не відрізняється від розповсюдження інформації першого та другого, тут можна навіть використати один з вищенаведених відділів та ті ж самі інструменти. А от з лекторами допомоги чекати не слід, тут ми будемо надіятися виключно на себе — як до моди, так і в моду, і після моди. Деякі інструменти, такі як державні органи, можуть відкрити нам дорогу в школи, технікуми, ВУЗи, але дати потрібних Проекту лекторів не зможе ніхто. Особливої тонкості такої діяльності ми вже не раз торкалися, тут є своя специфіка, своя психологія, до такого заняття слід допускати людей з великим досвідом тверезого життя, це повинна бути еліта.

Тому ми повинні робити все, аби у бажаючих були всі умови навчитися ораторському мистецтву. Лектор нехай тренує нових лекторів, а ті, в свою чергу, нових. Така ганьба як тренування ораторів за гроші нехай залишиться в минулому, або хоча б поза Проектом. Тут працюють, діляться досвідом, знаннями, витрачають свій час і таланти всі заради одної Цілі, тому за гроші соратнику можна продати хіба що намет, та й то зі знижкою.

1. Беремо готові лекції, книги, документальні фільми і розповсюджуємо, як у рівнях I і II.

2. Записуємо, створюємо, знімаємо свої матеріали і розповсюджуємо, як у рівнях I і II.

3. Проводимо живі лекції. Краще, звичайно, працювати в команді, де є організатори і лектор.

4. Організуємо курси та семінари для існуючих і потенційних ораторів.

IV рівень. Якщо говорити про курси позбавлення від шкідливих звичок, то тут нам стовідсотково допоможуть комерсанти, тільки інші. І зараз допомагають, не потрібно навіть чекати моди, вони вже є в організації. Може, й справді цей метод без грошей не діє, але Проект платні курси не допускає. Хтось буде постійно зацікавлений у збільшенні кількості алкоголіків, а не в зменшенні; у зменшенні викладачів, а не в збільшенні. Хтось постійно буде гальмувати поширення методу. Це та інше ми розглядали в Економічному способі. Так, є люди, які бажають краще заплатити викладачу, аніж самому все вивчати, але є й люди, які не йдуть на курси з фінансових причин.

У всіх цих питаннях нам належить розібратися, пролити світло, знайти шляхи. Буде період, коли бажаючих пройти метод Шичка стане багато, допомогти всім ми не зможемо фізично, комерсанти не встигатимуть теж. Для цього випадку потрібно розробити хоча б якийсь метод, що дозволить алкоголіку звільнитись від залежності самому або ж з допомогою близьких. Те, що такого методу досі ніхто в Україні не розвиває, якраз-таки є наслідком комерційного підходу.

Безкоштовними повинні бути й інші курси, семінари та тренінги, адже від них залежить успіх активістів, а успіх активістів напряму пов'язаний з успіхом Проекту. Виходить, там ми захищаємося пліч-о-пліч, а тут я за гроші вчу тебе захищатися. Таке може бути? Ясно, що ні, комерсанту ніяка твереза Україна не потрібна, він хоче стати гуру, заробити грошей, йому немає місця в Проекті. Ми не виганяємо людей з організації, ми закликаємо кожного активіста раз і назавжди вигнати з себе комерсанта.

Тож у нас повинні бути створені сприятливі умови для бажаючих розвивати себе, тренувати в собі людину еліти. Ми повинні зрозуміти, що Проект (як і всі організації, структури, установи) тримається на людях. Наскільки якісним буде кадровий потенціал, настільки якісним буде і Проект.

Отже:

1. Розробляємо (запозичуємо у російських соратників) метод самопозбавлення від шкідливих звичок за теорією Шичка.

2. Працюємо за методом Шичка, готуємо хороших викладачів, рекламуємо метод.

3. Обмінюємося досвідом та матеріалами, проводимо самі для себе семінари, курси, тренінги, що дозволяють розвиватися — як у питаннях Проекту, так і в будь-яких інших питаннях.

Детальний план не фіксований. Як би ми не розвивали його далі, його не потрібно фіксувати. Ніколи не знаєш, куди піде народ, що буде витворяти алкомафія та деякі інші, далеко не благодійні організації. Робота в Проекті — це завжди стратегія, тому якщо щось і розвивати, то спочатку себе як людей стратегічних.

6.3 Відділи

У проекті немає строгої (чи, тим більше, довічної) прив'язки виконавців до відділів. Одна людина може належати до багатьох відділів і лише на деякий термін. Усе це не принципово; більше користі Проекту ми принесемо, якщо зосередимося на роботі, а не на формальностях.

Якщо потрібного відділу ще немає, його потрібно створити. Назви відділів особливого значення не мають. Якщо кадрів для відділу немає, то задачі відділу доведеться виконувати кожному виконавцю окремо.

Такі вимоги до кадрів як бути тверезником, бути альтруїстом, рівнятися на поняття еліти, мати досвід роз'яснювати не будемо, це само собою зрозуміло. Отже, відділи:

- **Відділ розробки Проекту «Твереза Україна».**

Задачі:

1. Розробляти, змінювати, доповнювати, вдосконалювати Проект.
2. Відстежувати та наставляти (не контролювати) роботу Відділів та виконавців. Давати поради, проводити інструктажі, допомагати — робити все, аби робота велася згідно Проекту.

- **Відділ збору та виготовлення «загорнутої» інформації.**

Задачі:

1. Збирати і накопичувати готову інформацію першого рівня.
2. Виготовляти таку інформацію, розумно використовуючи ресурси.
3. При необхідності допомагати комерсантам інформаційно в створенні продуктів творчості.
4. Всю інформацію першого рівня структурувати і викладати для загального доступу.

Коли прийде мода, потрібно, щоб у цьому відділі працювало достатньо людей для того, щоб встигати вишукувати потрібні матеріали. Всі вони знадобляться нам потім.

- **Відділ збору та виготовлення цікавої інформації.**

Задачі:

1. Збирати і накопичувати готову інформацію другого рівня. Сюди ж може ввійти інформація третього рівня. Вона повинна бути не тільки собріологічною, а й відповідати вимогам Інформації.

2. Виготовляти таку інформацію.
3. Всю інформацію другого і третього рівнів структурувати і викладати для загального доступу.

Цей відділ при відсутності кадрів можна об'єднати з попереднім.

- **Відділ збору негативної інформації.**

Задачі:

1. Збирати і накопичувати історію трагічних подій, виною яких стало вживання алкоголю. Це може бути подія, що стосується окремої людини, сім'ї, цілого народу. Тут потрібні факти. Якщо ця інформація буде прикрашена власними тверезницькими переконаннями, то її ефективність не підвищиться. Краще буде, якщо ми прикріпимо посилання, адреси, імена, дати та інше. Сюди можуть увійти не тільки статті, а й графіки, фото, відео: ми повинні наочно показати нащадкам, що алкоголь робить з людьми.
2. Всю цю інформацію структурувати і зберігати.
3. Такий пласт даних може знадобитися і в сьогоднішній роботі, тому до задач відділу входить і їх публікація.

На практиці в організаціях, де активісти працюють на добровільних умовах, працюють, скільки хочеться і там де хочеться, відділи зовсім не такі, як у теорії. І це не дивно: коли людина бере на себе якийсь кусок роботи, зважує на себе ношу, то така робота автоматично перестає подобатися, розглядається не як власне бажання, а як обов'язок. Доводиться себе примушувати, напружуватися, в той час як інші зробили б це з більшим інтересом.

Такі формальності як відділи, робочі групи чи звіти про зроблену роботу не сприяють вільній праці в задоволення, а вона для Проекту більш ніж важлива.

В основному, у відділах ми маємо справу з інформацією, тому якимось змінити форму відділів можна, використовуючи технічні можливості інтернету. Як варіант, пропонуємо схему «інформація — адміністратор — інформація». Це типовий режим роботи адміністратора: активісти надсилають знайдену чи вироблену інформацію, а він, у свою чергу, розміщує її у відповідну категорію на сайті. Від такого відділу не вимагається багато роботи, потрібні лише знання і розуміння, як фільтрувати цю інформацію, та деякі навички роботи за комп'ютером. Тим активістам, що не входять до відділу, надіслати адміністратору якусь картинку чи відео теж не складає проблем.

Таким чином можуть працювати багато відділів. Наприклад:

- **Відділ збору статистики** потрібен всім, а особливо лекторам, щоб вони могли зайти на відповідну сторінку і бачити там всю статистику, що стосується нашої діяльності.
- **Юридичний відділ** відповідає за сторінку зі списком прийнятих законів, що хоч якимось стосуються тверезості, законопроектів та іншої юридичної інформації.
- **Відділ координації праці** — щось типу біржі чи фрілансу. Щоб можна було знайти собі роботу по душі або знайти працівника-спеціаліста для виконання якогось завдання.

7 Допомога

7.1 Компонент

Або місце **Проекту у житті**. У свій час кожен з нас — активістів Тверезої України — добровільно, керуючись власними мотивами, взяв на себе ту чи іншу роль у порятунку свого народу. Якщо це так, то можна сміливо називати себе захисниками Вітчизни, воїнами, рятувальниками, патріотами чи ще якось. Є серед нас і такі, хто думкою не охоплює цілу країну, а просто допомагає ближньому з релігійних чи інших міркувань. Ще хтось ставить ціль отверезнення всього людства. У всіх випадках ми рятуємо когось (або всіх) від страшного обману і можемо називати себе рятувальниками у тій мірі, наскільки ми діємо в цьому напрямі.

Але мова піде не про те, як ми себе називатимемо. Це не важливо, та й назві потрібно відповідати, а це у нас не завжди виходить. Важливо, ким ми себе бачимо. Ким ми себе бачимо в долі народу, в житті країни, в житті всього людства? Ким ми себе бачимо серед компанії питущих? Ще одне схоже запитання, яке стосується вже не нас самих, а нашої діяльності: наскільки важливою є наша діяльність у житті людини, суспільства, всього людства?

Дивлячись на тотальний обман у питаннях вживання алкоголю, на жахливу статистику наслідків, на жахливе життя алкоголіків, на те, як страждають від них діти (перелічити все не вдасться), мимоволі приходимо до відповіді: у таких умовах наша діяльність є найнеобхіднішою і найважливішою. Як для суспільства (країни, світу), так і для кожної людини окремо отверезнення займає перше місце на шляху до нормального щасливого життя. Відтак, так само мимоволі вбачаємо в собі рятувальника (спасителя) і в компанії питущих, і в долі народу, і в житті всього людства. З часом настільки входимо в цей статус і режим, що забуваємо про все на світі, і чим більше горя від алкоголепиття бачимо (або чим чутливіше серце до людської біди), тим глибше поринаємо в метушню громадської діяльності. Як результат — у найбільш чутливих і совісних активістів діяльність стає сенсом життя. Такий процес спостерігається не лише у нашій організації і не лише в організаціях.

Повністю віддаючи себе ділу, ми абсолютно забуваємо про себе, зрікаємося свого егоїстичного «я», нас мало хвилюють особисті проблеми. І все йшло б добре, якби не одна груба помилка, якої припускаються протягом всієї історії тверезницького руху. Нам ясно видно, що без тверезості неможливий нормальний моральний і духовний розвиток людини, неможливе повноцінне, природне, щасливе життя. І раз так, то тверезість автоматично стає фундаментом такого життя, а невірний варіант — тверезість як самоціль. І справді, самоціллю вона бути не може, але чи може бути фундаментом? Фундаментом може бути тільки те, на чому можна щось побудувати. Тому, хто хоч раз замислювався над сенсом свого життя, хто його аналізує і пробує побудувати у ньому щось повноцінне й щасливе, явно бачить, що самої тверезості мало, від неї одної не можна відштовхнутися у більшості життєвих питань. Життя, побудоване лише на ній, руйнується, як будинок, побудований на піску.

Відтак, з одного боку, без тверезості нікуди, з іншого, сама тверезість — ніщо. Це не глухий кут, це справедлива відповідь на запитання, що таке тверезість. Так само, як без піску не побудувати міцного фундаменту, так і сам пісок не приносить багато користі. Це компонент, і не тільки фундаменту, а й всього будинку. Тверезість — це не фундамент щасливого життя, а лише один з необхідних для фундаменту компонентів. З нашої точки зору вживання алкоголю є ненормальним, неприродним явищем для людини. Тож необхідно прийняти і той факт, що схожих ненормальностей у людини (в т. ч. у нас) є багато.

Осмислення цього не дає ясної загальної картини про фундамент, яка б задовольнила всіх активістів, але тепер ми бачимо реальну картину щодо нас як тверезників, щодо місця нашої діяльності у житті оточуючих і навіть щодо місця нашої діяльності у житті особистому. На початку ми задали собі ці запитання, тож коротко відповімо на кожне з них.

1. Як організація, що працює заради утвердження і збереження тверезого способу життя, ми не можемо бути повними захисниками свого народу від фізичної, моральної чи духовної деградації, тим паче всього світу, тим паче від усіх бід і нещасть.
2. Твердження, що у всіх бідах країни і особистості винен алкоголь, ні чим не обґрунтоване, так само як не обґрунтоване й почуття гордості тверезника у компанії питущих. У мене є пісок і немає цементу, а у сусіда є цемент і немає піску: будемо насміхатися один з одного?
3. Допомогти конкретній людині ми можемо лише суто по своїй вузькій спеціальності, порівнювати це з порятунком немислимо.

Але.

1. Яким би не був світогляд, закладений у фундамент відродження нашого народу, якщо цей світогляд не передбачає тверезого способу життя особистості, усі зусилля марні. А отже, наша організація може і повинна вплинути на подальший хід подій у суспільстві, у питаннях тверезого способу життя ніхто крім нас цього не зробить (так, як тверезницький рух вплинув на багато теперішніх суспільних об'єднань).
2. Значну міру бід несе алкоголевживання, а відсутність гордості у тверезника зовсім не передбачає соромливість за тверезий спосіб життя.
3. Що стосується конкретної людини, то не обов'язково бути тверезником, щоб зрозуміти, що значить врятувати від алкоголізму і його наслідків.

Якщо розглядати тверезість як фундамент, то виникає низка помилок у власному житті. На нас самих — учасниках тверезницького руху — це добре видно. Також нездоровим є той стан, коли нічого святішого чи глобальнішого, ніж тверезість і діяльність у ній, ми не бачимо. Коли лише на неї спираємося і робимо цю діяльність сенсом життя. Для прикладу візьмемо воїна (оскільки досить часто свою роботу ми порівнюємо з захистом, отожднюємо з війною — особливо це видно по агітаційних матеріалах). Чи хороший той солдат, який війну обрав сенсом життя? «Сенс життя — смерть» (моя або інших) — хіба здорово звучить? Або солдат, який обмежується власними войовничими якостями, людяність поставивши на другий план? Справжній патріот бачить це лише як покликання,

його місія — не захищати, а захистити. Коли потрібно, він піде на смерть за Вітчизну, але ніколи не робитиме з цього культ. Ціллою нормального воїна завжди є щось, що виходить за рамки війни.

А якщо уявити, що тверезість — це компонент для фундаменту, то все стає на своє місце:

- якщо ми — свідомі тверезники, це ще нічого не значить: окрім питань, що стосуються самоотруєння алкоголем чи іншими наркотиками, ми нічим не розумніші за інших. Хоча є ще багато хороших якостей, що властиві свідомо тверезій людині;
- з'являється правильне бачення нашої роботи, у майбутньому це захистить від створення тверезницького релігійного культу;
- усім людям, а особливо тверезникам, потрібен світогляд. Якщо є один компонент, то необхідні й усі інші компоненти фундаменту, і весь будинок.

Значення цих образів кожен розуміє по-своєму, і нав'язування свого розуміння іншим заборонено Статутом. Зазначимо тільки, що безглуздо лізти з допомогою до сусіда для того, аби побудувати його будинок, у той час коли у нас самих лише руїни. Тому задумуємося (хто ще цього не зробив) над важливими для себе питаннями, знайдемо на них відповіді, при необхідності перевіримо на практиці, і лише потім станемо в ряд активістів, не хвилюючись, що це може зайняти багато часу.

Тверезість та діяльність у ній потребує паралельного або послідовного виконання інших обов'язків сім'янина, громадянина, вирішення власних проблем, створення умов для нормального власного життя та громадської діяльності. Так само не слід хвилюватися, що це може зайняти багато часу. Водночас це зовсім не означає, що спочатку потрібно вирішити всі свої справи, а лише потім приступити до діяльності: всіх своїх проблем не вирішимо ніколи.

Звернемо увагу на останні два пункти: якщо не нехтувати ними, краще буде і нам, і нашій справі. Справедливість цих тверджень потрібно було б доводити, якби не гіркий досвід соратників.

Це ми розглянули кращий варіант розвитку подій, коли з хороших мотивів активіст все ж припускається якоїсь помилки. У більш запущених випадках — свідомо чи несвідомо люди прагнуть до збагачення, слави, влади і т. ін., а діяльність для них — це лише інструмент досягнення цього. Ці варіанти розглядати не будемо.

7.2 Сходження

Оцінювати Проект рано, це можна буде зробити лише по ходу просування до Цілі. Одне знаємо точно — в багатьох своїх розробках ми помиляємося, і це нормально. Зате у нас є шанс вчасно визнати свої помилки і зробити з цього висновки. Поспішати з виправленнями, особливо під тиском критиків, теж не будемо: в історії були випадки, коли один мав рацію, а усі інші помилялися. Принцип роботи з критиками — «критикуєш — пропонуй»: напишіть своє бачення або повністю проект, ми з задоволенням його розглянемо.

Сама розробка проекту включає дуже багато психологічних моментів, вимагає немало вмінь, знань і досвіду, талантів, праці й обов'язкової складової — бажання. Якщо, наприклад, знань у якійсь області недостатньо, то є два варіанти: на кілька місяців обкластися книжками або якось викручуватися, скорочувати, спрощувати проект. Коли нам чогось не вистачало, ми вчиняли по-різному, тому деякі питання нікуди не зникли:

- базова концепція так і залишилася в окремих документах, навряд чи кожен буде читати її в такому вигляді;
- в Концепції потрібно шукати і затверджувати спільні світоглядні основи, оскільки свобода в організації дасть ті ж гіркі плоди, що дала свобода в країні;
- ніяких цифр щодо кількості потрібного для Проекту часу та ресурсів ми так і не визначили. Для того, щоб виховати людину в суспільстві, необхідно мінімум 20 років, але що нам такі цифри?
- наш План складається з паралельних пунктів та паралельних процесів, у той час як проекту потрібні послідовність і точність, потрібно, щоб він складався з підпроектів;
- методи дії, описані в Революції, мають різкий характер, не всім виконавцям такі сподобаються;
- немає якоїсь ідеї щодо захисту від дій противника, ми все поклали на еліту. При проектуванні будинку слід розрахувати його стійкість проти вітру, дощу, повеней тощо. У Проєкті «Твереза Україна» — стійкість проти дій і провокацій алкомафії чи інших підозрілих структур.

Багато інших питань залишаються відкритими.

Проєкт — це дії, його розробка — це лише одне зроблене діло. Незважаючи на відкритість запитань, діяти згідно Проєкту можна вже сьогодні. Принаймні хоча б якось використовувати його у своїй діяльності. Для цього не потрібно чекати, поки його вдосконалять, затвердять, приймуть рішення, куди його приєднати. А коли затвердимо, то оголошувати на весь світ, що ми переходимо на проєктну форму діяльності, теж буде зайвим. Краще подбати про те, щоб цей перехід був якомога повнішим, бо обов'язково знайдуться люди, яким цікавіша процесна форма (діяльність без проєкту) — друк календариків і розвішування прапорів (по суті, це сплячий режим).

Різкий перехід теж може негативно позначитися на ділі. І взагалі, ми не повинні стати явищем, що швидко спалахне і так само швидко згасне. Потрібно обійтися без гучних кампаній та різких ходів, нехай масове отверезнення виглядає природним явищем, поступовим і непомітним, щоб не дуже кидалося в очі. Врівноважена робота врівноважених активістів непомітно і надійно вестиме країну до тверезості, минаючи всі перешкоди і провокації. Таким чином, твереза Україна — наше світле майбутнє. Хто її такою зробив? Яка організація? Ніяка, народ сам протверезив, сам взявся за розум.

При сходженні на гору, коли сил уже немає і не хочеться йти, головне — не забувати переставляти ноги. Сунучи себе, в один момент ми побачимо, що до вершини не так вже багато й залишилось. І це додасть нам нових сил. То

йти — то падати, то бігти — то сунутись — це наш режим діяльності. Будуть і провокації, і проблеми, і палки в колесах, і особливо у відкритому проекті. Засекретити його від супротивників ми не зможемо, так тільки нашкодимо собі. Зате ми об'єднані, а вони ні. Як вже зазначалося, чим більше ми альтруїсти, тим більше притягуємося одне до одного, єдність міцнішає. Алкомафії та іншому злу залишається нам тільки позаздрити, поняття альтруїзму їм невідоме, навколо прибутку та інших егоїстичних цілей немає єдності. Ми завжди будемо сильніші.

Цю силу служіння еліта цілком випробує у Проекті. І якщо з нею ми дійдемо до тверезої України, то це прямо означатиме вплив, а вплив — це влада. Вийде такий казус, що наші активісти мають вплив на суспільство, а Президент і Парламент такого впливу не мають. Побачивши, що отверезити Україну вийшло, альтруїсти відчують можливість впливати на будь-що, увійдуть в азарт. Недалеким стане той момент, коли вони будуть впливати на все, а Президент з Парламентом стоятимуть «для краси». При подальшому розвитку подій влада в Україні набуде принципово нової форми, керувати нами будуть такі ж працюючі й віддані, як ми, альтруїсти. Як не крути, егоїстичним інститутам влади вже зараз приходить кінець, все одно на заміну прийде щось нове.

Ми не випадково так далеко зайшли, оскільки від початку наш Проект мав ціль далеко за межами тверезої України, хоч і не прописував цього. Проміжна ціль не секретна — постійний рух усіх до досконалості: питущий нехай стає тверезником, тверезник нехай стає активістом, активіст нехай тренує якості еліти і так далі, досконалості немає меж. Тому нехай туди рухається і країна в цілому. Для чого? Постійний рух до досконалості людям і країні потрібен для того, щоб не деградувати, ось і все. Або туди, або сюди, на місці ніхто не стоїть. Самовдосконалення потрібне ще й для того, щоб з байдужістю спостерігати, як на нашому ділі заробляють гроші і йдуть до влади «ліві» люди. Щоб самому не захотіти вигоди чи влади, щоб не зірватися. З часом, коли «Твереза Україна» набере розмаху, це буде велика спокуса; через неї багато організацій полягло.

А щодо інших питань, тверезому розуму підказувати не потрібно. Як показує картина нашої організації, багатьом тверезникам притаманне щось спільне: ведення здорового способу життя, духовний і моральний розвиток, жага до правди, оволодіння тілом, професійний ріст, дружні стосунки між собою, контроль у різних життєвих ситуаціях — як особистих, так і в житті суспільства, любов до Вітчизни, соратників, усіх інших людей, їх захист, самовдосконалення, самоосвіта, порядок у сім'ї, відродження сімейних цінностей, культурний розвиток. Тверезники розуміються на політиці, слідкують за своїм харчуванням, врівноважені, саможертвовні, їм властива взаємовиручка. Не вживають і не нюхають таблеток чи іншої хімії, уникають всього, що може спричинити спотворення реальності, в т. ч. руйнівної музики, аудіонаркотиків, серіалів, фільмів, мрій. Не роблять аборти. Не дивляться телевизор. Не переглядають газет, журналів чи відеозаписів, які мають розважальний характер, висвітлюють лише негатив або людські вади. Вважають за ненормальність і всіляко противляться одностатевим збоченням, ювенальній юстиції, дошлюбним статевим стосункам. Не п'ють кави, не їдять м'яса, не емоційні, не крадуть, не вживають нецензурних слів,

не вступають у секти... Тверезникам властивий пошук і передача дітям всього прекрасного, справжнього, реального — любові, самореалізації, щастя...

Дух такого самовдосконалення можна відчутти на Всеукраїнському з'їзді тверезників. Там — свого роду модель тверезої України, маленька країна, в якій хочеться жити. З цієї країни народиться велика твереза країна, сильний здоровий народ з гірким досвідом і унікальним імунітетом. Ясна річ, цей самий імунітет передаватиметься й іншим народам, людина нарешті позбудеться свого давнього заблудження на Землі — вживання алкоголю.

А поки що — наш будинок горить. Зараз ми не маємо права вияснити, хто є хто і хто правий, немає часу сперечатися на світоглядному рівні. Нормальне явище — суперечки щодо Проекту, вони не повинні відбивати бажання працювати і рухатися в напрямку Цілі. Якщо погляди не сходяться, то слід робити по-своєму, і це може позитивно позначитися на ділі. Час покаже, хто є хто.

Хто нам за це хоча б скаже «дякую»? Хто бачив пригнічену дитину через п'яних батьків, тому мотивів шукати не потрібно. Тому, кому що. Вкрасти у нас і зареєструвати назву «Твереза Україна»? Будь ласка. Заробити грошей? Без питань. Пробратися до влади? Щасливої дороги. Стати головою, потрапити в телевізор, прославитися в газетах, отримати похвалу, репутацію — усе беріть. Собі ж ми залишаємо найцінніше — служити народу.

4 липня 2013 р.